A Kozármislenyi Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja és Helyi Tanterve

Jóváhagyta a fenntartó részéről:
2023. 08. 31.

Diabelli Művészeti és Oktatási Alapítvány
7761 Kozármisleny, Móricz Zs. tér 20.

Ján Boglárka
kuratóriumi tag

DIABELLI
Művészeti és Oktatási Alapítvány
7761 Kozármisleny, Móricz Zs. tér 20.
Adószám: 18322824-1-02

Lencsés Lídia Julianna
kuratóriumi elnök

A nevelőtestületi jóváhagyás hitelesítője:

Mits Arnold

KOZÁRMISLENYI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
7761 Kozármisleny, Alkotmány tér 5.

A nevelőtestület jelen pedagógiai programot értekezlet keretén belül szavazta meg.
Egyszerű szótöbbséggel, írásos jóváhagyással.
Hitelesítés dátuma: Kozármisleny, 2023. 08. 31.

Tartalomjegyzék

Az intézmény általános bemutatása **6**

Az intézményben tanulható tanszakok, tantárgyak művészeti ág szerinti bontásban **8**

I. Zeneművészet: 8

A. Klasszikus zene: *8*

B. Népzene: *9*

C. Jazz zene: *10*

D. Elektroakusztikus zene: *10*

II. Képző- és iparművészeti ág: 11

III. Táncművészet 11

A. Néptánc: *11*

B. Társastánc: *12*

Az iskola bemutatása **13**

Iskolatörténet 13

Az iskola szerepe a települések életében 13

Minőségközpontúság: 15

Nyitottság: 15

Gyermekközpontú oktatás bevezetése az intézményben: 15

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 16
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 18
3. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 19
4. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 20
5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 20
6. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje 21
7. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái . 22
8. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai 23
9. A felvétel és az átvétel - Nkt. keretei közötti - helyi szabályai 25

10. Az iskola helyi tanterve ezen belül a választott kerettanterv megnevezését, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését 27
11. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma 27
12. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét 27
13. A Nemzeti Alaptantervben (a továbbiakban: NAT) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai 29
14. Az alapfokú művészeti iskola és a kollégium kivételével a mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja,, ha azt nem az Nkt. 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezik meg, ... 30
15. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai 30
16. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei 31
17. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei 35
18. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag 35
19. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 35
20. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek 36
21. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek 37
22. EFOP 3.2.6-16-2016-00001 projekt 37

HELYI TANTERVEK 38

Zeneművészeti ág 38

HARSONA *38*

FURULYA *41*

FUVOLA *44*

KLARINÉT *48*

SZAXOFON *48*

TROMBITA *51*

KÜRT *55*
GITÁR *58*
HEGEDŰ *61*
GORDONKA *64*
MAGÁNÉNEK *67*
SZOLFÉZS *70*
ZENEELMÉLET *75*
ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM *77*
IMPROVIZÁCIÓ *77*
FAFÚVÓS KAMARA *79*
RÉZFÚVÓS KAMARA *80*
VONÓS KAMARA *81*
ZENEKAR *83*
KÓRUS *84*
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI *85*
ÜTŐ *93*
ZONGORA *95*
NÉPI HEGEDŰ *99*
NÉPI BRÁCSA *101*
NÉPI BŐGŐ, CSELLÓ, ÜTŐGARDON, DOB *101*
NÉPI FURULYA *103*
DUDA *104*
CITERA *105*
KOBOZ *106*
JAZZ-BASSZUSGITÁR *110*
JAZZBŐGŐ *111*
JAZZDOB *112*
JAZZÉNEK *114*
JAZZGITÁR *115*
JAZZ-SZAXOFON *118*
JAZZ-TROMBITA *119*
JAZZ-ZONGORA *121*
JAZZELMÉLET *123*

JAZZIRODALOM *125*
JAZZ-ZENEKARI GYAKORLAT *126*
ZONGORA KÖTELEZŐ TÁRGY *126*
ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE *128*
SZINTETIZÁTOR TANSZAK *130*
SZÁMÍTÓGÉPES ZENE TANSZAK *131*
SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD *133*
HANGSZÍNSZOLFÉZS *137*
Táncművészeti ág 146
NÉPTÁNC TANSZAK *146*
TÁRSASTÁNC TANSZAK *151*
KLASSZIKUS BALETT *166*
GYERMEKTÁNC *173*
VISELKEDÉSKULTÚRA *178*
KÉPZŐ- és IPARMŰVÉSZET 198
GRAFIKA TANSZAK *232*
TEXTILMŰVES TANSZAK *236*

Az intézmény általános bemutatása

Az intézmény hivatalos neve: Kozármislenyi Alapfokú Művészeti Iskola
Székhelye: 7761 Kozármisleny, Alkotmány tér 55.
OM azonosító száma: 102 419
Intézmény típusa: alapfokú művészeti iskola
Alaptevékenysége: alapfokú művészetoktatás
Alapító: Lencsés Lídia Julianna
Az alapfokú művészetoktatás indításának időpontja: 1996. augusztus 6.
Munkarendje: nappali, szombati tanítási rendet is engedélyezve
Évfolyamok száma: 12 (ebből a törvényi előírásoknak megfelelően egy-vagy kettő év előképző, hat év alapképző és négy év továbbképző évfolyam)
Fenntartó: Diabelli Művészeti és Oktatási Alapítvány

Az iskolában tanulható művészeti ágak és tanszakok felsorolása a 2011. előtt beiratkozott gyermekek részére:

Képző- és iparművészet:
grafika, festészet, szobrászat, kerámia, makett- és papírtárgy-készítő, kézműves, textilműves, kerámia, művészettörténet, népművészet, műhely-előkészítő, műhelygyakorlat,

Tánc:
Néptánc műfaj: népi játék, néptánc, népi ének, folklórismeret, tánctörténet

Társastánc műfaj: társastánc, gyermektánc, klasszikus balett, történelmi társastánc, viselkedéskultúra, tánctörténet

Zene:
Klasszikus zene: furulya, fuvola, gitár, hegedű, klarinét, kürt, magánének, szaxofon, trombita, tuba, ütő, szolfézs főtanszak, zongora, orgona, gordonka, harsona, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, fafúvós kamara, rézfúvós kamara, vonós kamara, zenekar, kórus

Népzene: népi hegedű, népi brácsa, citera, duda, népi zenekar, népi bőgő, cselló, ütőgardon, dob, koboz, koboz, népzenei ismeretek, kamarazene

Jazz zene: jazz basszusgitár, jazz gitár, jazz zongora, jazz zenekar

Az intézmény székhelye:

7761 Kozármisleny, Alkotmány tér 55.
Az intézmény irattárolási helye, az alapítvány irattárolási helyével megegyezően:
7761 Kozármisleny, Alkotmány tér 55.
A pécsi telephelyek irodája: 7623 Pécs, Madách Imre u. 8.
Az intézmény feladatai: alapfokú művészetoktatás zene-, képző- ipar-, és táncművészet ágon

Az intézmény telephelyei:

1. 7763 Egerág, Pozsony u. 1.

2. 7745 Olasz, Ady E. u. 7.

3. 7742 Bogád, Béke tér 4.

4. 7763 Egerág, Szabadság tér 9.

5. 7624 Pécs, Alkotmány u. 38.

6. 7761 Kozármisleny, Alkotmány tér 54.

7. 7745 Olasz, Kossuth L. u. 109.

8. 7623 Pécs, Madách Imre. u. 8.

9. 7635 Pécs, Fábián Béla u. 7.

10. 7781 Lippó, Ifjúság u. 1.

11. 7781 Lippó, Kossuth Lajos u. 84.

12. 7700 Mohács, Brodarics tér 2.

13. 7700 Mohács, Szepessy Ignác tér 6.

14. 7751 Szederkény, Rákóczi Ferenc utca 12.

15. 7783 Majs, Petőfi tér 3.

16. 7712 Dunaszekcső, Rév utca 4

17. 7936 Szentlászló, Kossuth u. 17.

18. 7988 Darány, Rákóczi u. 92.

Az intézményben tanulható tanszakok, tantárgyak művészeti ág szerinti bontásban

I. Zeneművészet:

A) Klasszikus zene: furulya, fuvola, klarinét, trombita, kürt, tuba, gitár, hegedű, gordonka-cselló, magánének, zongora, szaxofon, ütő, szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, fafúvós kamara, rézfúvós kamara, vonós kamara, zenekar, kórus, kamarazene, zenekari gyakorlat, harsona, harmonika, oboa, fagott, orgona

B) Népzene: népi hegedű, népi brácsa, citera, duda, népi zenekar, népi bőgő, népi cselló, ütőgardon, dob, koboz, népzenei ismeretek, kamarazene, népi ének

C) Elektroakusztikus zene: szintetizátor, szintetizátor-keyboard, számítógépes zene, hangszínszolfézs, improvizáció

D) Jazz-zene: jazz-basszusgitár, jazz-gitár, jazz zongora, jazz zenekar, jazz-dob, jazz-ének, jazz-szaxofon, jazz-trombita

Kötelező és szabadon választható tantárgyak zeneművészeti ágon: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet, zeneirodalom, népzenei ismeretek, néprajz, folklórismeret, népi játék-népszokás, kamarazene, fafúvós, rézfúvós és kamara, zenekar, népi zenekar, jazz elmélet, jazz irodalom, jazz zenekar, kötelező zongora, korrepetíció, kórus, hangszínszolfézs, improvizáció.

A 3/2011. 01.26-os számú Rendelet alapján a tanszakok csoportosítása zeneművészeti ágban, felmenő rendszerben a következőképpen kerül bevezetésre:

A. Klasszikus zene:

Fafúvós tanszak tantárgyai:
furulya, fuvola, klarinét, oboa, szaxofon, fagott

Rézfúvós tanszak tantárgyai:
trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba

Akkordikus tanszak tantárgyai:
gitár, ütő, harmonika

Billentyűs tanszak tantárgyai:
zongora, orgona

Vonós tanszak tantárgyai:
hegedű, gordonka

Vokális tanszak tantárgyai:

magánének

Zeneismeret tanszak tantárgyai:
szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

Kamaratanszak tantárgya:
kamarazene
Kötelező tantárgyak:
szolfézs kötelező 4. évfolyamig, B tagozaton a képzés teljes időtartama alatt
zongora B tagozaton harmadik évfolyamtól
tanult hangszer kamara főtárgynál
zongora, illetve egyéb hangszer szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgynál

Kötelezően választható tantárgyak (5. évfolyamtól):
szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet, vagy kamarazene, vagy zenekar, vagy kórus

Választható tantárgyak: egyházzene, improvizáció, illetve a klasszikus zene tantárgyai, valamint az intézményben oktatott egyéb zenei műfajok tantárgyai amennyiben minimális csoportlétszámmal az adott évfolyamon a képzés elindítható.

B. Népzene:
Vonós és tekerő tanszak tantárgyai:
népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló

Fúvós tanszak tantárgyai:
népi furulyák

Vokális tanszak tantárgya:
népi ének

Zeneismeret tanszak tantárgyai:
népzenei ismeretek, néprajz

Kamarazene tanszak tantárgya:
népi kamarazene

Kötelező tantárgyak:
népzenei ismeretek, vagy szolfézs kötelező (4. évfolyamig)
szolfézs (B tagozaton a képzés teljes időtartama alatt)
zongora (B tagozaton 3. évfolyamtól)

Kötelezően választható tantárgyak:

népzenei ismeretek, vagy szolfézs (5. évfolyamtól), vagy néprajz (5. évfolyamtól), népi kamarazene (5. évfolyamtól) vagy hangszeres, vagy vokális tárgy, népzenei ismeretek, néprajz, népi kamarazene főtárgynál

Választható tantárgyak: az iskolában oktatott zenei műfajok tantárgyai

C. Jazz zene:

Fafúvós tanszak tantárgyai:
jazz-szaxofon

Rézfúvós tanszak tantárgyai:
jazz-trombita, jazz-harsona

Billentyűs tanszak tantárgyai:
jazz-zongora

Pengetős tanszak tantárgyai:
jazz gitár, jazz-basszusgitár

Ütő tanszak tantárgya:
jazz-dob

Vokális tanszak tantárgya:
jazz-ének

Kötelező tantárgyak:
jazz-szolfézs, jazz-irodalom, jazz-elmélet, zenekari gyakorlat

Választható tantárgyak:
zongora melléktárgy, illetve az intézményben tanított egyéb zenei műfajok tantárgyai

D. Elektroakusztikus zene:

Billentyűs tanszak tantárgyai:
klasszikus szintetizátor, szintetizátor-keyboard, számítógépes zene

Kötelező tantárgyak:
szolfézs, szolfézs kötelező 5. évfolyamtól
szolfézs (B tagozaton a képzés teljes időtartama alatt)
zongora (B tagozaton a képzés teljes időtartama alatt)

Választható tantárgyak:
hangszínszolfézs, illetve az iskolában tanított egyéb zenei műfajok tantárgyai

II. Képző- és iparművészeti ág:

Vizuális alapismeretek, rajz, festés, mintázás, művészettörténet, népművészet
Műhely-előkészítő, műhelygyakorlat
Kötelező műhelygyakorlat választható tanszakai
Képzőművészet: grafika, festészet, szobrászat, makett és papírtárgy készítő
Iparművészet: kerámia, kézműves, textilműves

2011-2012-es tanévtől felmenő rendszerben bevezetett tanszakok képző- és iparművészeti ágban (3/2011.01.26. Rendelet alapján)
Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1-2.)
Vizuális alkotó gyakorlat: alapfok 1-6., továbbképző 7-10.
Grafika és festészet alapjai alapfok 1-3.
Grafika és festészet tanszak
Grafika és festészet műhelygyakorlat: 4-6, továbbképző 7-10
Fotó és film tanszak
Fotó és film műhelygyakorlat alapfok 4-6, továbbképző 7-10 évfolyam
Környezet- és kézműves kultúra tanszak
Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat: alapfok 4-6., továbbképző 7-10. évfolyam
Szobrászat és kerámia tanszak
Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat. alapfok 4-6., továbbképző: 7-10. évfolyam
Textil- és bőrműves tanszak
Textil- és bőrműves műhelygyakorlat: alapfok 4-6, továbbképző 7-10. évfolyam

Választható tantárgyak: népművészet, művészettörténet,

III. Táncművészet

A. Néptánc:

népi játék, néptánc, népi ének, folklórismeret, tánctörténet

2011-2012-es tanévtől felmenő rendszerben bevezetett tanszakok táncművészeti ágban néptánc (3/2011.01.26. Rendelet alapján)

Főtárgy: népi játék, néptánc

Kötelező tantárgyak:
folklórismeret, tánctörténet

Kötelezően választható tantárgyak összevont osztályokban:
folklórismeret, tánctörténet

Választható tantárgyak:
népi játék, néptánc, népzenei alapismeretek (1-6., 7-10 továbbképző évfolyamon), táncleírás-olvasás

B. Társastánc:

Kötelező és szabadon választható tantárgyak társastánc tanszakon:
társastánc, gyermektánc, klasszikus balett, történelmi társastánc, viselkedéskultúra, tánctörténet

Szabadon választható tantárgy: a tanszak bármely tantárgya.

2011-2012-es tanévtől felmenő rendszerben bevezetett tanszakok táncművészeti ágban társastánc tanszakon (3/2011.01.26. Rendelet alapján)

Főtárgy:
gyermektánc (1-2. előképző évfolyamon), társastánc (1-6, 7-10 évfolyamon)

Kötelező tantárgyak:
társastánc történet (5-6 alapfokú évfolyamon, 9-10 továbbképző évfolyamon)
viselkedéskultúra (5. alapfokú évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:
viselkedéskultúra, társastánc történet

Választható tantárgyak:
társastánc gimnasztika (1-2 előképző, 1-3 alapfokú évfolyamon)
történelmi társastánc (6. alapfokú, 7-8. továbbképző évfolyamon)
társastánc (1-6 alapfokú, 7-10 továbbképző évfolyamon)

Az iskola bemutatása

Iskolatörténet

1996. augusztusban alakultunk zeneiskolaként, akkor 64 növendék kezdte meg tanulmányait. Az évek során nem törekedtünk látványos gyereklétszám növekedésre, helyi adottságainkat kihasználva egy jól tervezett építkező stratégiát választottunk. A gyerekközpontú, azaz minden gyerekhez külön-külön szóló programunk azt eredményezte, hogy egy folyamatosnak nevezhető, átlag 25%-os gyereklétszám növekedés jellemezte minden új tanévünket. 1998-ban a gyerekek és a szülők kérésére több művészeti ágat oktató iskolává alakultunk át, s azóta töretlen kedvvel, minden művészeti ágat egyforma súllyal képviselve szervezzük mindennapjainkat a különböző tanszakokon. Rendkívül büszkék vagyunk arra, hogy szinte alig van lemorzsolódó gyerekünk, így az iskola profilja az ő folyamatos igénynövekedésükkel szinkronban tud bővülni. 1996. óta tanítjuk az egerági körjegyzőséghez tartozó dél-baranyai kistelepülések gyermekeit (Áta, Szökéd, Kisherend). Iskolánk 2005-ben meghívást kapott az olaszi telephely indítására, a körzethez tartozó települések Belvárdgyula, Hásság, Magyarsarlós, Ellend, Birján, Lothárd.. 2011-ben két új iskolai telephelyet indítottunk, Pécs Kóczián S. u. 17. szám alatt, illetve Bogád településen. 2013. szeptembertől alapítványunk tulajdonába került a Pécs Madách u. 8. számú ingatlan, mely a Kóczián S. utcai tevékenységünk áthelyezését tette lehetővé. 2015. szeptembertől újabb telephellyel bővültünk a Pécsi Waldorf Iskolában. 2016. szeptembertől társastánc tanszakunk újabb telephelyekkel bővült: Gárdonyi Géza Általános Iskola Lippó, Mohács Térségi Általános Iskola, Brodarics Általános Iskola Mohács. 2018 szeptemberétől társastánc tanszakunk Majs és Mohács Szepesy Ignác utca 6. feladatellátási helyeken is megkezdte munkáját. 2019. szeptembertől Sombereken és Dunaszekcsőn indítottunk képzést.

Az iskola szerepe a települések életében

Intézményünk az évek során a települések kulturális színfoltjává nőtte ki magát.
Évi hat-nyolc településenkénti rendezvénnyel veszünk részt közvetlen környezetünk támogatásában. Évi minimum két alkalommal előadásokat tartunk, megkeresésre játszóházakat szervezünk a helyi óvodásoknak, emellett nyári táborokat is szervezünk az iskolás gyerekek részére.
Iskolánk sok szép eredménnyel büszkélkedhet, az elmúlt években minden időszakban voltak országos tanulmányi verseny helyezettjeink zenéből, képző- és iparművészetből, társastáncosaink országos szinten is kiemelkedő eredményeket érnek el, az ország több pontján volt már képző- és iparművészeti kiállításunk. Intézményünk kétszer kapott kitüntetést a településen végzett tevékenységéért, s erre, mint civil fenntartójú iskola, külön büszkék vagyunk.
Pályázati tevékenységünket, szervezeti működésünket látva megélénkült a falvak civil szerveződése, így közvetlen ráhatásunk lett például a helyi hagyományőrző csoportokra, valamint a fiatalok részére megalapított szervezetek életére. A térség önkormányzataival jó és folyamatos munkakapcsolat alakult ki, kölcsönösen számíthatunk egymás segítségére.
2009. óta uniós pályázatokat is bonyolítottunk, eddig fejlesztéseink:
TÁMOP-3.1.4/B-08/2-2009-0048
TÁMOP-3.4.4/B-08/1-2009-0111
TÁMOP-3.1.7-11/2-2011-0461
DDOP-3.1.2/2F-2008-0023 konzorciumi partner
DDOP-3.1.3/F-2011-0019
TÁMOP-5.5.1/B-11/2-2011-0305.

Képzőművészetből mára az ország egyik legeredményesebb iskolájává váltunk. Iskolánk verseny szervezői feladatokat is ellát: Egyházi és Alapítványi Művészeti Iskolák Baranya Megyei Találkozója, Ritka hangszeresek Találkozója, egyéb helyi, megyei találkozók, kiállítások szervezése
A szép eredmények mellett nevelőtestületünk a legfontosabbnak azt a szakmai és pedagógiai munkát tarja, mely lehetővé teszi, hogy igényes generációt neveljünk fel, s sokat teszünk az iskola közösségformáló erejének kihasználása érdekében is.

Iskolánk 2007-ben a Kozármisleny Város Önkormányzatával közös közoktatási fejlesztési koncepcióba kezdett, melynek eredményeként 2008-tól 2014-ig egy közös infrastrukturális fejlesztésben dolgoztunk (DDOP-2007-3.1.2/2F-2008-0023). A fejlesztéshez kapcsolódik egy közoktatási együttműködéssel hitelesített szakmai fejlesztés is, mely a fenntartási időszak végéig jelentette a Janikovszky Éva ÁMK és a Kozármislenyi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény együttmunkálkodását.

Köznevelési Megállapodással rendelkezünk, melyet iskolánk egészére nyertünk el szakmai, pedagógiai fejlesztéseink támogatására. A 2007-től több éves perióduskban rendelkezésre álló, 2017. óta évente megújított támogatás a szakminisztérum segítségével szolgálja tehetséggondozó, hátránykompenzáló tevékenységünket.

Intézményünk 2001. óta tagja az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének, alapító tag volt 2003-ban a művészeti iskolai tagozat létrehozásakor. A fenntartó alapítvány vezetője a mai napig az országos szakmai szervezet elnökségi tagja. Az iskola kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkezik, az intézmény kollégái közül hatan végeznek különböző művészeti ágakban szakértői tevékenységet. Tagok vagyunk a Baranya Megyei Zeneiskolai Igazgatók Tanácsának, élő kapcsolatunk van a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségével. Folyamatos tevékenységet végzünk a különböző közoktatási reformok értékelésében, véleményezésében.

Elnyertük a referencia intézménnyé válás lehetőségét is, zene és tánc műfajokban biztosítunk lehetőségeket más hasonló iskolák részére. Iskolai partnereink száma eléri az ötvenet.
Jó gyakorlatokat akkreditáltatunk, melyet óvodák, általános iskolák és művészeti iskolák körében hirdetünk meg országos hatókörrel.
Akkreditált Kiváló Tehetségpontként működünk.

Minőségközpontúság:

A magyar művészetoktatás hagyományai szakszerű és magas színvonalú feladatellátásra köteleznek. Évszázados kultúrája van a zeneoktatásnak, a képzős- iparos műhelyeknek, tudjuk, hogy lezajlott egy elementáris hatású, az értékes gyökerekhez visszanyúló hagyományőrző néptánc mozgalom, s ezek mind meghatározói a magyar oktatási rendszernek. Társastáncoktatásunk hidat képez a művészetek és a sport között, melynek gyökerei szintén a 20. század elejére nyúlnak vissza hazánkban. Mi ehhez a tiszta forráshoz szeretnénk kapcsolódni, oktatásunk ebből táplálkozik. Ezért van, hogy nevelőtestületünk minden tagja szakmailag igényes, folyamatosan képzi magát, részt vesz, mint művész is a régió életében. Iskolánk sokat tesz az egyéni képességek kibontakoztatásáért, hiszen a mi oktatási formánk egy olyan intim segítését, támogatását adhatja a gyermeknek, mely osztálykeretek között nem, vagy más pedagógiai eszközökkel érhető csak el. A célunk nem az, hogy több száz művész palántát neveljünk, de az igen is fontos, hogy több száz igényes, művészetekhez értő fiatal kerüljön ki a kezeink közül. Iskolánk természetesen felvállalja a tehetséggondozás feladatát is, hiszen alapfeladatunk a gyerekekből a tehetségükhöz mérten a legtöbbet kihozni.
Két tanárképző intézménynek vagyunk partnerintézményei:
2015-től folyamatosan részt veszünk a PTE tanárképzésének képző- és iparművészet, valamint zenei gyakorlati helyszín biztosításában.
2015-től a Magyar Táncművészeti Egyetem Partner Intézménye címet is viseljük, minden évben érkeznek hozzánk hallgatók.

Nyitottság:

Iskolánk kapcsolati hálózata széleskörű.
Fenntartónk segítségével rendszeres pályázók vagyunk. Így konzorciumi tagként, főpályázóként többször dolgoztunk együtt önkormányzati és civil szerveződésekkel.
Kulturális tevékenységünknek köszönhetően aktív részt vevői vagyunk székhelyünk és a környező települések programjainak.
Részt veszünk az országos szakmai szervezetek munkájában is, tagok vagyunk több, az oktatásunkat, fennmaradásunkat segítő szervezetnek.
Állandó kapcsolatot tartunk fenn iskolánk közvetlen szereplőivel, így folyamatos visszajelzéseink vannak gyerekeink fejlődéséről, igen jó kapcsolat alakult ki az általános iskolák pedagógusaival, vezetőivel.

Iskolánk 2015-ben táborozó hellyel bővült, önálló gyermekudvart működtetünk a Művészetek Völgye Fesztiválon, a Bőköz Fesztiválon és egyéb kulturális rendezvényeken is népszerűsítjük oktatási tevékenységeinket.

Gyermekközpontú oktatás bevezetése az intézményben:

Fenntartó alapítványunk és az intézmény is a kilencvenes évek végétől kötődik az alternatív pedagógiai módszereket előtérbe helyező intézmények munkájához. A művészetoktatás több évtizedes, akár évszázados hagyományos oktatás-módszertani elemeit megtalálhatjuk a Waldorf és az egyéb a poroszos módszertantól eltávolodó iskolák alapkoncepciójában is. Iskolánk pedagógusai részt vettek különböző az általános képzésben meghirdetett továbbképzéseken (pl. kooperatív oktatás, tanulás módszertan) 1998. óta. Munkánk során az alternatív tantervek, módszertanok pedagógiai és oktatásszervezési elemeit szeretnénk ötvözni a magas színvonalú hagyományos művészeti képzéssel. A szakmai színvonalból nem

engedve, a gyerekek felé az elmélyült munka becsületét közvetítve igyekszünk hidat építeni a klasszikus és a kor igényeihez alkalmazkodó oktatási rendszerek között. A projektmódszer alkalmazása iskolánkban 1996. óta része a nevelésnek.

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Alapelveink:
- alapfokú művészetoktatás értékeinek képviselete
- együttműködés a művészeti ágak között
- gyerekközpontú oktatás
- folyamatos önfejlesztés elvárása tanáraink és növendékeink körében
- a művészet szeretete a legnagyobb kincs a tantárgyak szorgalmas elsajátítása érdekében

Iskolánk legfontosabb alapelve az a bartóki gondolat, mely három szóban megfogalmazható: „Csak tiszta forrásból."

Céljaink:
A művészetoktatás klasszikus értékeinek a modern kornak megfelelő képviselete
Esztétikai értékek képviselete, ízlésformálás
Amatőr, művészetekkel foglalkozó, művészetek iránti szeretetben nyugalmat találó felnőtt élet előkészítése
Tehetséggondozás, a klasszikus művészeti pályák elérésének segítése, az innovatív ipar által előtérbe kerülő művészetalapú foglalkozások támogatása
Hátránykompenzálás: Kodály híres mondatának kiterjesztése az általunk oktatott három művészeti ágra. A Zene mindenkié, a Művészetek mindenkié gondolat képviselete. Iskolánkban kiemelt prioritás, hogy társadalmi helyzettől függetlenül minden érdeklődő gyermek lehetőséget kapjon a művészeti nevelésben való részvételre.
Empatikus, közösségben dolgozni képes fiatalok nevelése, értékes baráti kapcsolatok kialakításának támogatása művészeti tevékenységekkel.
Kritikus gondolkodás és elmélyült, hosszú fejlődési szakaszokra osztható munkafolyamatot igénylő tevékenységek iránti fogékonyság kialakítása

Értékeink:
A művészeti nevelés a gyermekek, tanulók érzelmi kötődéseire hat, így az egyik legnemesebb fejlesztési eszköz, hiszen a gyerekek valamelyik művészeti ághoz ösztönösen kötődnek és fejlesztésük a képzőművészet, a zene, a tánc által pozitív készségként meglévő attitűdök mellett alakítható ki.
Minden művészeti ágnak sajátja a harmóniára való törekvés, a morális alapértékek megismertetése, az esztétikai szépségek, érzelmi mélységek ábrázolásának igénye-
Nevelő testületünk tagjai mindnyájan gyakorló művésztanárok, így az előbbiekben leírt értékeket saját művészi pályájukkal is példaként tudják bemutatni növendékeiknek.

Feladataink:

Jogszabályi háttér:
Az 2011. évi CXC. a Nemzeti Köznevelésről szóló törvény 16. §-ában foglaltak szerint:

„ (1) Az alapfokú művészeti iskola feladata, hogy kibontakoztassa a művészi képességeket, fejlessze a művészi tehetségeket, igény esetén felkészítsen szakirányú továbbtanulásra.
(2) Az alapfokú művészeti iskolának legalább hat és legfeljebb tizenkettő évfolyama van, amelynek keretei között az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon, zeneművészet, képző- és iparművészet, báb- és színművészet, táncművészet ágakban folyhat. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.
(3) Az állami fenntartású és az állami feladatellátásban részt vevő alapfokú művészeti iskolában heti hat tanórai foglalkozás biztosított térítési díj ellenében a főtárgy gyakorlatának és elméletének elsajátításához, valamint tanévenkénti egy meghallgatás és egy művészi előadás, továbbá e szolgáltatások körében az iskola létesítményeinek, felszereléseinek használata. Minden esetben ingyenes a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű tanuló, a testi, érzékszervi, középsúlyos és enyhe értelmi fogyatékos, továbbá az autista tanuló részére az első alapfokú művészetoktatásban való részvétel."
A művészeti iskolai oktatás további célja az ismeretek, készségek, képességek fejlesztésével minél teljesebb személyiség kibontakoztatása.

Ennek tükrében speciális tevékenységeink:
- megfelelő technikai tudás elsajáttítatása, mely a művészi kifejezőképesség alapjait adja
- esztétikai értékek felismerésének alaptudássá alakítása
- érzelmi kifejezőkészség fejlesztése
- rendszeres gyakorlásra nevelés, tanulás tanítása
- interpretációs képességek fejlesztése
- közösségi programok szervezése művészeti tevékenységek szervezésével
- tehetséggondozás
- hátránykompenzálás
- szolidaritásra, empátiára, egymás értékeinek, hiányosságainak elfogadására nevelés, együttműködés képességének fejlesztése
- tanórán kívüli foglalkozások szervezése
- művészeti, közművelődési programok szervezése
- a növendékek segítése az iskola legalább alapfok hat osztály elvégzésének elérésében, az adott tanszakot nem csak tanulgatni, hanem alapfokon megtanulni szemlélet kialakítása

Eszközök:
Iskolánk általános bemutatásánál részletes kifejtésre kerül a több évtized alatt összegyűlt pedagógiai, szakmódszertani tudása intézményünknek. Így itt felsorolás jelleggel csak a legfontosabb eszközöket jelöljük.

- nevelőtestületünk tagjai részére folyamatos nyugodt munkahelyi környezet biztosítása
- a fenntartóval folyamatos szakmai kapcsolattartás, eszközök minőségi ellátottságának biztosítása, fejlesztések lebonyolítása, továbbképzések, posztgraduális tanulmányok biztosítása

- növendékeinkkel és szüleikkel folyamatos kapcsolattartás a megfelelő előrehaladás biztosítása érdekében
- kiállítások, koncertek, táncos rendezvények rendszeres lebonyolítása
- infrastrukturális szükségletek megteremtése, fenntartása
- az iskola hírnevének szolgálata, regionális, országos programokon, fesztiválokon való részvétel
- versenyeztetés
- hátránykompenzálás
- személyes példamutatás

Eljárások:

Mind három művészeti ágban a szakmai oktatásunk a XX. század első felében kialakult klasszikus értékeken alapszik
Folyamatos képzésekkel elértük, hogy iskolánkban a pedagógusok magukénak érzik az alternatív pedagógiai módszerek adta lehetőségeket, melyeknek ötvözése a klasszikus módszertanokkal kiváló eredményre vezet.
Iskolánkban elvárás a fejlődéslélektan korszerű ismerete és a pszichológia tanulásmódszertannal kapcsolatos eredményeinek alkalmazása a mindennapi tevékenység során
Gyerekközpontú oktatás
Szakmai igényesség

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Intézményünk nevelőtestülete egységesen vallja, hogy az egyik legszebb pedagógus pályával rendelkezünk, mert jó esetben óvodás kortól, akár felsőfokú tanulmányokig is lehetőség nyíilik egy-egy növendék fejlődésének támogatására. Ez egyben kiemelt felelősséggel is bír. A művészetoktatás jellegéből adódóan rendkívül szenzitív pedagógus személyiséget igényel, mert zenében egyéni oktatás és a többi művészeti ágban is az osztálylétszámnál kisebb csoportok együttműködését feltételezi. Pedagógusainkhoz egyszerre járnak kisiskolások, kiskamaszok, gimnazisták sőt sok esetben egyetemisták is. Sajátos ösztönző az az iskolaszervezési alap is, hogy a mi intézménytípusunkat a növendékek szabadon választják, illetve szabadon is hagyhatják el. Nálunk ennek megfelelően alapvető fontosságú a szeretetteljes légkör, a pozitív tanulási környezet, a gyermekek éppen adott pszichés állapotának megismerése, a mindenkori támogatás a problémák megoldásában, a sikerek támogatásában. Fontos fokmérője egy művészeti iskola pedagógiai értékének, hogy a végzett növendékek és tanáraik között életreszóló kapcsolat alakul-e ki, mely kiterjed a fiatal felnőtt életének nyomonkövetésében is. Mikor 6-10 évesen beiratkoznak hozzánk növendékeink, ennek a hosszú távú célnak megfelelően kezdjük el a velük való személyes gondoskodást.
Számos kiváló mérés született a művészeti neveléssel kapcsolatos személyiségfejlesztés értékeivel kapcsolatban, melyekkel iskolánk azonosul. Programunk a következőket tartja elengedhetetlenül fontosnak:

- a művészetek bármely ágának önkifejezésre képes művelése támogatja a különböző pszichés rossz állapotok átvészelését, megoldását
- a művészetek szeretete, inaktív befogadása segíti a különböző szenvedélybetegségek elkerülését

- a művészeti amatőr tevékenységek értékes baráti társaságok működését segítik elő
- a kritikatűrés, a hiányosságok, erények ismerete, helyes kezelésének megtanulása érett felnőtt személyiséget eredményeznek
- a művészetek morális és esztétikai jelentéshordozók, mely döntéseiben kiegyensúlyozott, empatikus, toleráns és határozott értékeket képviselő felnőtt személyiség kialakulását támogatják
- gyermekkorban a művészetekkel történő spontán kifejezés, akár metakommunikáció, akár hangszerhasználat, rajzos vagy mozgásos tevékenység által segíti az ép gyermeki psziché megerősödését, a pedagógus részére lehetőséget ad a ki nem mondott problémák felfedezésére, megoldására
- minden művészeti ág szoros kapcsolatban van olyan agyi stimulációs folyamatokkal, melyek mára már részben vagy egészben feltérképezettek, így a pedagógus a gyakorlás elősegítése által és a több éves tanulási folyamat megszervezésével értékes segítséget nyújt a gyermek intellektuális fejlődésének biztosításában

3. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Indulásunk első éveiben megtapasztaltuk, hogy a gyerekeknek mérhetetlen igénye van a közös együttlétekre, kreatív programokra, igényes előadásokra, táborokra. Baráti viszony alakult ki a nevelőtestület és a gyerekek között, így természetessé vált az iskolai foglalkozásokon kívüli programok szervezése és beemelése az iskolai keretek közé. Ezekre a programokra féltő gonddal vigyázunk, hiszen sikeres pedagógiai munkánk egyik zálogaként kezeljük a gyerekek irántunk megmutatkozó szeretetét, megbecsülését. Pedagógiai szempontból fontosnak tartjuk, hogy növendékeink szabadidős tevékenységeinek is szervezőjévé válhattunk, bár egyértelmű, hogy szerepünk túl nőtt a szorosan vett művészetoktatási kereteken. Szerény eszközeinkkel segíteni tudunk, hogy kevesebb legyen a kallódó gyerek, s növendékeink a kamaszkorban is találjanak értékes tevékenységeket, barátokat, s nyitottak legyenek az önkifejezés különböző módjaira. Iskolánk életét a komplexitás jellemzi. A több művészeti ág együttműködése színesse teszi palettánkat, melynek ápolását kiemelt feladatnak tartjuk. Fontos feladat, hogy a különböző művészeti ágakon tanuló növendékeink tudjanak egymás munkájáról, eredményeiről. Minden évben tartunk összművészeti rendezvényeket, melyek mindenki számára nyitottak.

Intézményünk feladatellátási helyeinek száma magas, így iskolarészeink között a személyes kapcsolattartás csak részben megoldható a növendékek és családjaik körében. Kiemelt fontosságú az egy iskolához tartozás érzésének elmélyítése, melyet korszerű technikákkal tudatosan tartunk fent. Fenntartónk tevékenysége szorosan összefügg iskolánkkal, így Diabellisnek lenni, azonos tudatot jelent azzal, hogy a Kozármislenyi Művészeti Iskola tanulója. A közösségi oldalak napi szintű használata állandó hírfolyamot jelent az érintettek között.
Nevelőtestületünk rendszeres összejövetelek alkalmával kap képet a más telephelyeken dolgozó kollégák munkájáról, ezeket a szakmai, pedagógiai találkozókat értekezlet formájában minimum évi három alkalommal szervezzük meg.

Iskolánk tagozodása művészeti áganként a következő feladatokat jelenti:
Zeneművészeti ág (házi versenyek, találkozók szervezése, szakmai továbbképzések közös lebonyolítása, táborok tartása)
Képzőművészeti ág: pályázatok közös előkészítése, fejlesztési programok tervezése, lebonyolítása, táboroztatás, versenyeztetés
Táncművészeti ág: versenyekre készülés egyeztetése, táboroztatás, iskolánk emblematikus táncos rendezvényeinek közös szervezése
Irodai, gazdasági, pedagógiai munkát kiegészítő munkatársak bevonása az iskolai élet programjaiba.

4. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A hatályos jogszabályok által előírt feladatok és kötelezettségeken felül a következő feladatok ellátását várja el intézményünk:

- oktatáshoz szükséges eszközök beszerzésének elősegítése a megfelelő és a fenntartó által is biztosítható termék megnevezésével
- szaktárgyi oktatóeszközök javíttatásának támogatása, megfelelő szakemberhez juttatás egyéni intézése az iskolavezetéssel egyeztetett módon
- oktatási eszközök beszerzése folyamatában szakmai tanácsadás nyújtása, szükséges fejlesztések feltérképezése a saját szakterületen
- vezetői és szaktanári kérésre sajátos nevelési igényű, vagy kiemelt figyelmet érdemlő gyermek esetén egyéni fejlesztési terv vezetése
- vezetői kérésre indokolt esetben a jeggyel történő értékelés mellett szöveges értékelés készítése
- a saját tanszak közösségi életét támogató pedagógiai feladatok ellátása, közösségi programok, kulturális színhelyek látogatása, a tanszak közösségi arculatának megteremtése, ápolása

Osztályfőnökök a művészeti iskolákban nincsenek, de a feladattípusnak megfelelő tevékenység szerepel, tanszakvezető szerepkörben.

Tanszakvezetők feladatai:
- kapcsolattartás művészeti ágon belül a többi tanszakvezetővel
- a tanszakok rendezvényeinek szervezése, koordinálása, ezek a feladatok részben átruházhatóak a feladatátvállaló beleegyezése esetén
- versenyeztetés segítése, figyelemmel követése
- tanszakokra vonatkozó szükséges statisztikák, írásos dokumentációk elkészítése
- egyéni növendékproblémák, helyzetek kezelésének támogatása

5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása iskolánkban:

- egyéni fejlesztési tervvel támogatva, élve a szöveges rendszeres írásbeli értékelés alkalmazásával neveljük SNI-s növendékeinket. Az intézményben egy fő

gyógypedagógus, egy fő művészetterapeuta vizuális területen és öt fő folyamatos önképzéssel fogalkozó zenetanár látja el a fejlesztő munkát.

- Iskolánk különösen fontosnak tartja az SNI-s gyermekek művészeti nevelését, mely hitünk szerint segíti az apró sikerélmények elérését, az általános képzésben való eredményesség javítását.
- a központi tanterv csak szűk keretek között ad lehetőséget a teljes művészeti képzés elvégzésére számukra, így tanáraink egyéni módszertani, tantervi tervekkel támogatják növendékeink munkáját.
- különös figyelemmel vagyunk SNI-s gyerekeink közösségi művészeti tevékenységekben való részvételének támogatására
- az érzékenyítés feladatát rendkívül fontos pedagógiai célnak tekintjük, hiszen felnőtt életük során is társadalmilag empatikus, támogató attitűdöt kell, hogy képviseljenek.
-

A beilleszkedeés, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek oktatása

- folyamatos szülői segítségnyűjtás mellett, közösen célokat felállítva végezzük tevékenységünket
- az iskola hitvallásához tartozik, hogy a BTM-s gyerekek támogatása, megtartása a közösségünkben kiemelkedően fontos. Sok esetben találkozunk olyan BTM-s gyerekkel, aki valamely részterületen különleges tehetség, melynek támogatása részünkről akkor is alapfeladat, ha ez nem művészeti tevékenységben nyilvánul meg.

Kiemelkedően tehetséges gyermekek oktatása:

- az alapfokú művészetoktatás központi szabályozása is alapfeladatként tekinti a tehetséggondozást, mely lehet egyéni vagy csoportos.
- Iskolánk fenntartója Akkreditált Kiváló Tehetségpont, mely nagyban támogatja intézményünk tevékenységeit.
- Iskolánk folyamatos tehetséggondozó tevékenységei :
- B tagozatos növendékek egyéni fejlesztése, tehetséggondozó órák biztosítása a tanárok részére minden művészeti ágban, tehetséggondozó táborok, versenyek szervezése, részvétel az országos és nemzetközi versenyeken, felkészítés versenyre és szakirányú továbbranulásra.

6. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Iskolánk diákönkormányzatot nem működtet, ezért különösen fontos a növendékek intézményi döntési folyamataiban való részvételi jogainak lefektetése.

Iskolánk kétévente tanulói elégedettségi kérdőívet töltet ki, ahol szabad fejezetként szerepel az iskola általuk igényelt fejlesztéseinek bemutatása, illetve a részükről észrevett hibák jelzése.

Az iskola irodái teljes nyitva tartás alatt rendelkezésre állnak a növendékek és szüleik részére, ahol olyan kollegiális kapcsolatot alakítottunk ki, hogy rendszeresen jelzést kapunk növendékeinktől, a szülőktől az esetleges működési hibákról, megoldandó kérésekről.

A művészeti ágakon belül közösségi tanszaki életet várunk el kollégáinktól, ahol a gyerekek a véleményüket is továbbítják az iskola vezetése negyedévente megtartott közösségi együttléteik során.

A növendék élhet a szabad tanszakválasztás jogával, illetve kérheti újabb tanszakok indítását, melyet a vezetőség lehetőség szerint biztosítani igyekszik.

Az intézmény figyelembe veszi a növendékek egyéni igényeit az órarend kialakításakor, az általános iskolai terheltségükről szóló tájékoztatóik alapján a helyi rendezvényeink szervezésekor mérlegeljük a beérkező kéréseket vezetőségi szinten.

7. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái

Szülői kapcsolattartás formái:

Szaktanáriank előre hirdetett módon fogadó órát tartanak a szülők részére. Működésünk több éves tapasztalata azonban, hogy a szülők leginkább a telefonos, vagy közösségi oldalakon történő azonnali üzenet küldés eszközével élnek, mindamellett, hogy szabad időpontban is tanórák után megkeresik kollégáinkat a gyermekükre vonatkozó kérdések, problémák megbeszélésével személyesen. Minden tanárunk rendelkezik szülői zártcsoporttal, ahol a kis közösséget érintő események, megoldandó feladatokat legalább egy héttel megelőzően kötelesek ismertetni a szülőkkel, az azonnali közösségre vonatkozó feladatokat is ezen a színtéren kommunikálják egymással az érintett felek. Az intézmény és a fenntartó is kölcsönös levelezésben áll a szülőkkel, illetve a teljes nyitva tartás alatt telefonon és személyesen is felkereshetőek munkatársaink.
A szülőkkel a beiratkozáskor megbeszéljük, melyre a szaktanár a továbbiakban is felügyel, hogy szükséges részt venni a gyermekük fejlődését bemutató rendezvényeinken, illetve az iskolai életet segítő, meghívóval közvetített fórumokon, rendezvényeken. Iskolánk kiemelkedő feladatának tekinti a szülőkkel való folyamatos, önzetlen, nyílt kapcsolattartást, mert a gyermekek szociális és szakmai fejlődésében ez elengedhetetlen.

Tanulói kapcsolattartás:

Iskolánkban az öt évestől a 22 évesig minden korosztály jelen van, így a kapcsolattartás formái is cizelláltak.

Kisiskolás növendékeink természetes gyermeki őszinteséggel fejtik ki örömeiket, problémáikat kollégáink felé, ezeket az információkat mindig megfelelő pedagógusi diszkrécióval kezeljük. Komolyabb probléma felmerülése esetén egyeztetést kezdeményezünk a szülőkkel, mely adott esetben külső szakember bevonását is feltételezi.

12 éves kortól a gyerekek általában igénylik bizonyos felelősségi körök önálló gyakorlását, szüleik tehermentesítését. Ez a felelősségi kör azonban nem terjed ki az órákról való hiányzás jelzésére, illetve a tanulmányi előmenetelt érintő, vagy a szülők

bevonását igénylő magatartási problémák kezelésére. A növendékeink problémáit, jelzéseit azonban minden esetben a szükséges diszkrécióval, elhivatottsággal kezeljük.

A növendékekkel való kapcsolattartás nagyon fontos, de nem egyetlen színtere a tanórai munkában való közös részvétel. Tanszakaink rendszeresen tartanak közösségi programokat, szakmai kirándulásokat és növendékeink őszi szüneti és nyári táborokban is részt vehetnek.

Különös figyelmet érdemel a 18. életévet betöltött, de még középiskolás nappali tagozatos gyermekeinkkel való kapcsolattartás, ahol külön feladatot igényel a szülőkkel való kapcsolattartás is. A mi iskolatípusunk nem kötelező feladatellátás, így különösen fontos, hogy a növendék és a szülő egymásközti kapcsolattartását is figyelemmel kísérjük ebben az életkorban.

Növendékeink megadják a saját elérhetőségeiket.

Iskolánk, a tanárok, a szülők, tanulóink, valamint minden partnerünk számára fontos a helyi kapcsolattartási rend betartása és betartatása minden fél között.

Pedagógusokkal való kapcsolattartás:

Intézmény belső élete:

Művészeti iskolaként elmondható, hogy tanáraink szenzitív, magas érzelmi intellgenciával rendelkező, egymás és a vezetés felé is empatikus személyiségek. Folyamatos a kapcsolattartás a vezetés és a szaktanárok között a növendékeket érintő kérdésekben, melynek azonban hivatalos gyakorlatban is működő formái is vannak: - tanszaki értekezlet, - telephelyi munkamegbeszélés- iskolaegységek értekezletei,- nevelőtestületi értekezlet. A felmerülő szakmai, pedagógiai problémákat folyamatos mentorálással támogatja az iskola vezetése.

A kapcsolattartás során az adatvédelmi előírásokat betartjuk, az érintett személy engedélye nélkül elérhetősége harmadik személynek nem kerül kiadásra még munkatársi körön belül sem.

8. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai

Az alapfokú művészetoktatás központi szabályozásának betartásával a következő rendszerben működtetjük vizsgáinkat.

Zeneművészeti ág:
-féléves és év végi előjátszás vizsgabizottság előtt

Módja: tanszakonként lefektetett, minden tanár részére kötelezően betartandó szabályok alapján:

-minimum három különböző zeneirodalmi korszakból származó előadási darab, tétel előjátszása

- a tanuló egyedi sajátosságait figyelembe véve ösztönözni kell a kotta nélküli előadás betartására
- technikailag, előadásmód alapján követhető és értékelhető hangszeres játék elvárása
- A és B tagozatos központi szintnek való megfelelés

Eltzérések lehetnek:

- a tanszak előírhatja kifejezetten technikai jellegű vizsgarészek kötelezőségét (skála, etüd, technikai gyakorlatok
- a tanuló személyiségének ismeretében felmentést kérhet a szülő, vagy a szaktanár a vizsgán történő megmérettetés alól, mely azonban csak egy adott vizsgára ad felmentést
- versenyen való kiváló szereplés esetén a vizsga alól felmentést kaphat a tanuló a szaktanár előzetes jelzése alapján
- betegség esetén lehetőség van a vizsga más időpontban történő megtartására, ha a betegség jellege indokolja, akkor egyszeri alkalomra szóló felmentésre is a szülő vagy a szaktanár előzetes kérésére
- előképzős növendékeink a félévi előjátszás alól felmentést kaphatnak az első tanévükben.

Iskolánk nevelőtestületi döntéssel ragaszkodik az évi két előjátszáshoz, mely központilag csak választható és kötelezően egyet ír elő.

A vizsgák általános rendje alapján a szülő nem látogathatja az előjátszást, de minden félévben lehetőséget kell biztosítani a nyilvános hangversenyen való szereplésre. Indokolt esetben, vezetői és szaktanári engedéllyel a szülő jelen lehet a vizsgán.

A növendék féléves értékelésének csak egyik eleme a vizsgán való előjátszás.

A növendék féléves érdemjegyét nem befolyásolhatja egy egyértelműen izgulásos helyzetben kialakuló rossz szereplés, ilyen esetben a szaktanárnak joga van a féléves teljesítmény alapján osztályozni. A féléves teljesítmény az alapja az érdemjegynek, melyhez csak pozitív irányban járulhat hozzá a vizsgán való a tanuló félévi munkáját kiegészítő bemutatkozás.

Táncművészeti ág:

Évi egy alkalommal a teljes növendéklétszámot érintő táncbemutató formájában tartjuk meg vizsgánkat.
Iskolánk fő tevékenysége a közös koreográfiák betanítása, mely lehetőséget ad a versenyeken bemutatott technikai tudás bemutatására, illetve egy a szülők által kiemelkedően nagy érdeklődést kiváltó produkciók betanulását, igényes megjelenítését teszi lehetővé.

Előírások:

- a tánccsoportok standard és latin táncrendet is bemutatnak az est programjában.
- óvodai csoportjaink is bemutatják éves tudásukat
- a versenyző pároknak lehetőséget biztosítunk koreográfiát nem igénylő produkciók bemutatására is

A tánc műfajban a félévenkénti értékelést a szorgalmi időszak alatt végzett munka minősége határozza meg.
A vizsgabemutatóra külön érdemjegyet nem kapnak.

Eltérések lehetnek:

- a táncbemutatón való szereplés a tanév sikeres elvégzésének előfeltétele, indokolt esetben (betegség, sérülés, különös családi helyzet) felmentés adható a szaktanár és a táncművészeti ági vezető egyeztetett előzetes engedélyével.
- Versenyeken történt előzetes kiváló eredmények elérése esetén, vagy versennyel való egybeesés esetén szaktanári és a táncművészeti ági vezető együttes engedélyével szintén felmentés adható.

Képzőművészeti ág:

- Évi minimum egy alkalommal nyilvános kiállításon vesz részt az adott növendék munkája
- Elméleti vizsga szervezése kötelező művészeti alap- vagy záró vizsga letétele esetén.

Képzőművészeti ágon és táncművészeti ágon a növendékek folyamatosan pályázatokon, versenyeken vesznek részt, melynek eredményessége befolyásolja a féléves és évvégi érdemjegyek alakulását.

Minden művészeti ágban a féléves és évvégi értesítők alapja a tantervhez való megfelelés követelményszintjének vizsgálata, különös tekintettel a növendék saját adottságaihoz, előzetes tudásához mért fejlődés mérésére.

Művészeti alap- és záróvizsga:

Az intézmény fenntartja a jogot belső vizsgáztatói kör felkérésére, illetve indokolt esetben külső szakember meghívására.

A művészeti alap- és záróvizsga ünnep, melynek iskolai környezetét, lebonyolítását a növendék kitartásának, szorgalmának, művészet szeretetének tisztelete járja át. A két fontos vizsgát lehetőség szerint külön időpontban, a növendéket tanító összes tanár jelenlétével biztosítjuk. A vizsga műsorrendjét a növendék és a szaktanár közösen állítja össze, kiemelve a növendék érdeklődési körét, elért technikai, előadásmódbeli jártasságának szépségeit. A művészeti alap- és záróvizsga ünnepélyességéhez tatozik a növendék jutalmazása, mely állhat oklevél és egyéb kisértékű emlék átadásából.

9. A felvétel és az átvétel - Nkt. keretei közötti - helyi szabályai

Felvétel szabályai:

Iskolánk a felvételt megelőzően hivatalos alkalmassági vizsgát nem tart. Beiratkozási nyílt napok keretében, melyet minden telephelyén megszervez, felméri a jelentkező gyerekek:
- fiziológiai adottságait

- érdeklődési körét
- az esetleges kizáró tényezőket különösen : tiszta intonáció szükséges az intonáló hangszer tanulásához, fiziológiai problémák miatti lehetetlenségek, pl. fogazat problémái miatt adott fúvós hangszer választása, kéz deformációk kérdése etc.
- minden alkalommal fontos a szülők és a gyerekek igényeinek, elvárásának tisztázása.

Iskolánk alapvetésnek tartja, melyet a szülők felé is közvetít, hogy a gyerekek általában megérzik, ha ismeretük van a tanulható tárgyakról, hogy mit tudnának szeretettel, kitartással tanulni. Különös tekintettel vagyunk a család sokesetben eltérő igényeinek összehangolására a tanuló igényeit előtérbe helyezve.

Fontos szerepe van a növendékkel történő első elbeszélgetésnek, különös tekintettel a zene műfajában. A zenetanulás egyéni formában valósul meg, így a vezető, szaktanár különös felelősséggel bír a szimpátia, a közös munka alapjainak megteremtésében már a kezdeteknél.

Hangszerbemutatók szerepe a hangszerválasztásban. Minden évben legalább két alkalommal nyilvános rendezvényt tartunk a telephelyek intézményeiben.

Képzőművészet felvételi szabályai:
- képesség felmérés előzetesen nincs iskolánkban, a felvételi elbeszélgetés azonban minden szülőnek kötelező
- a felvételi elbeszélgetésen tájékoztatót adunk a képzés alapjairól, eltéréseiről egy átlagos rajzszakkörhoz képest, mely tartalmazza a szak működési rendjét, az elsajátítható technikákat, a versenyeztetés, pályáztatás helyi rendjét, a heti négy tanóra beosztásának szakmai kérdéseit, a kimeneti lehetőségeket.

Táncművészeti ág:
- előzetes képességfelmérést nem végzünk, a felvételi elbeszélhetésen való megjelenés a heti négy órában nálunk tanuló növendékeknek és szüleiknek kötelező, előképzőseinknek beiratkozási szülői értekezletet tartunk.
- a felvételi elbeszélgetésen tájékoztatást adunk a képzés alapjairól, a szülők feladatairól, a tanórán kívüli tevékenységek várható alakulásáról
- a társastánc tanulás teljes elhivatottságot feltételez, mely a család teljeskörű támogatását fokozottan igényli, így a tanulmányok megkezdésekor szükséges a hozzátartozók tájékoztatása.

Átvétel szabályai:

- a fenntartó általános jóváhagyásának köszönhetően az iskola tanév közben abban az esetben is át- és felvehet növendéket folyamatos vagy újonnan induló tanulmányok esetén, ha normatív finanszírozás nem igényelhető az adott tanulóra
- az átvételkor mindenkor a központi szabályozásnak megfelelően járunk el, emellett az iskola tanügyigazgatásért felelős munkacsoportja egyeztetést tart az előző iskola munkatársaival.
- tanév közbeni költözés esetén új művészeti iskolai jogviszony is köthető annak tájékoztatási kötelezettségével, hogy ha az adott tanévre már a kötelező óraszám nem biztosítható, a tanulmányokról bizonyítvány nem adható ki.

A felvétel és átvétel közös szabályai:

A felvétel és átvétel időpontját jelölni kell.
Előzetes tanulmányok esetén be kell szerezni a tanuló eddigi bizonyítványait és megfelelő évfolyamba kell sorolni.
El kell végezni a KIR bejelentést, a jogszabályi feltételeket az adminisztrációban teljes körűen határidőre teljesíteni kell.
Külön felelősséggel tartozik a szaktanár a nála egyénileg jelentkező tanuló és szülő esetében: egy munkanapon belül jeleznie kell az iskola irodája és vezetője felé a felvételi igényt előterjesztő tanuló nevét, általános képzőhelyét, lehetőség szerint a szülő elérhetőségét.

10. Az iskola helyi tanterve ezen belül a választott kerettanterv megnevezését, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését

Az alapfokú művészetoktatás központi tantervét használjuk, intézménytípusunk központilag elfogadott alternatív kerettantervvel nem rendelkezik.

11. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma

A különböző művészeti műfajokban egységes elvek alapján egyéb foglalkozások tarthatóak a következő területeken:

- versenyfelkészítés
- szakirányú továbbtanulásra felkészítés
- művészeti ágak közös tevékenységének projekt órái
- művészeti csoportok fellépéseinek, kiemelkedő rendezvényeinek felkészítő próbái

Az iskola az egyéb tevékenységek támogatására finanszírozást nyújthat a következők szerint:
- az adott tanév tervezésénél a fenntartó jóváhagyásával tehetséggondozó órakeret adásával
- a fenntartó jóváhagyásával, egy-egy projekt kiemelt finanszírozásával minimum félévre előre tervezetten
- pályázati tevékenységek bevonásával

12. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

Az alapfokú művészetoktatás nem része az ingyenes tankönyvellátásnak.

Zeneművészeti ág:

- a szükséges kották közül a hangszeriskolákat a szülők szerzik be a szaktanár kérésének megfelelően. A kottaválasztásnál csak részben veheti intézményünk figyelembe a hangszeriskola beszerzési árát, mert a megfelelő hangszertanuláshoz személyre szabottan választott kottákra van szükség. Alapvető elv a méltányosság megtartása, különösen megterhelő beszerzéseket kötelezően tanáraink nem írhatnak elő a szülők részére.
- a kamara zenéléshez szükséges, illetve egyéb oktatást kiegészítő kottákat az iskola új beszerzéssel, vagy saját könyvtári állományból biztosítja ingyenesen a tanulóknak.
- a kottatárból kiadott oktatási eszközökre a könyvtári kölcsönzés általános szabályai alkalmazandóak, kölcsönzési díj nincs, rongálás, elvesztés esetén a szülőnek pótolnia kell a kottát.
- az iskola rendelkezik minden tanévben pénztartalékkal a rászoruló gyerekek minimális kottaigényeinek kielégítésére szülői kérésre.

Képzőművészet:

Tankönyvekkel a művészeti ág nem rendelkezik, a szükséges művészeti albumokat, művészettörténeti kiadványokat könyvtári beszerzéssel biztosítjuk.
A művészeti ág specializációja a magas színvonalú fogyóeszközök, képzőművészeti alapanyagok biztosítása, mely az intézmény finanszírozásában folyamatosan megvalósul.

Táncművészeti ág:
Folyamatos fejlesztések lebonyolításával évről évre bővül a táncruha kollekciónk, melyet térítésmentesen adunk kölcsön növendékeinknek. Rongálás, vagy elvesztés esetén a szülő kötelező felelőssége a ruhák szakszerű javíttatása a szaktanárral egyeztetve, vagy a ruha azonos minőségű pótlása. A tánccipők folyamatos pótlását az iskola a bekerülési összeg mértéke és a használati idő rövidsége miatt anyagi okokból vállalni nem tudja, így rászorultsági alapon biztosítja az ingyenes, versenyzéshez szükséges lábbeliket a növendékeknek.

A tanulók magas tudásszintjének eléréséhez nélkülözhetetlen az igényes tankönyv és kottaanyag kiválasztása. A hangszeres tanszakokon a kottaanyag kiválasztásának alapvető szempontja, hogy a zenei anyag maximálisan segítse a növendék hangszerjátékának fejlődését. A játszott anyagnak tartalmaznia kell a gyermek korához igazodó, és a már meglévő tudásszintjére épülő technikai, előadásbeli és stiláris elemeket. A tantervi programok minden hangszer minden évfolyamára tartalmazzák a javasolt felhasználható irodalmat, melyből a tanár a növendék adottságainak megfelelően választhat. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a választott kották elérhető áron beszerezhetőek legyenek. Az elméleti tantárgyak kotta- és tankönyv-választásánál szintén a tantervi programok az irányadók.

Táncművészeti ág zenei anyagát a tanulandó tánc műfaja, zenei formái, stílusa határozza meg. Kiválasztásuk a tánctanár feladata. Az elméleti tárgyak tankönyveit a pedagógusok a követelmények figyelembe vétele mellett szabadon választhatják.

A képzőművészeti ág tantervi programja - az ismeretanyagot meghatározva - szintén szabad választást enged a szaktanárnak a felhasznált tankönyvek kiválasztásában. Minden művészeti

ág tanításánál alapvető követelmény, hogy a könyv- és kottaanyagot metodikailag következetesen építkezve, a növendék életkori sajátosságait figyelembe véve használja a szaktanár.

13. A Nemzeti Alaptantervben (a továbbiakban: NAT) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A 110/2012 (VI.4.) Kormányrendelete a Nemzeti alatanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról 1§ 1 bekezdés a) alapján iskolatípusunk nem tartozik a NAT hatálya alá.
Iskolánk a pedagógiai, szakmai feladatait a 27/1998 (VI.10) MKM Rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának kiadásáról és bevezetéséről jogszabály alapján végzi.

Tartalmi szabályozás:
- művészi kifejezőkészség kialakítása, fejlesztése
-szakirányú továbbtanulásra felkészítés
- nemzeti hagyományok ápolása
- a különböző kultúrák értékeinek megismertetése
- központi tantervi program és óraháló betartása, egyéni eltérések jogszabály által engedélyezett módon történő alkalmazása

Irányelvek:
- készség és képesség fejlesztés,
- alkotó és önkifejező képesség
- tehetséggondozás
- hátránykompenzálás
- a tantervi program, mint alapdokumentum arányos ismeretszerzési minimumának betartása
- helyi igények és célok kialakítása, feladatvégzés
- készség és képességfejlesztés, ismeretanyag bővítés, kiegyensúlyozott személyiség kialakítására törekvő fejlesztés

Személyiségfejlesztés:

- a nemzeti és egyetemes kultúra, valamint a mindennapok esztétikájának tartományában értékteremtés, hagyományozás
- az alkotás, mint érték átélésének lehetősége
- esztétikai szemlélet, kommunikációs készség fejlesztése
- akarati, alkotó- alakító cselekvőképesség készségének fejlesztése
- nemzeti identitás értékeinek képviselete, a másság elfogadásának erősítése

Követelményrendszer:

Iskolánk nevelőtestülete betartja a központi tantervek előírásait azzal a kitétellel, hogy a gyerekek speciális képességeinek ismeretében a tananyagot szúkítheti, illetvaz előírtnál magasabb követelményeket is támaszthat. Az iskola vezetése folyamatos monitorigonzással támogatja a tanterven felül megjelenő tananyag tartalmak

alkalmazásának szakszerűségét, támogatja a pedagógusok egyéni törekvéseit, mindenkor az esztétikai igényesség szolgálatába állítva a növendékek számára közvetített tartalmakat. A növendék mindenkori egyéni érdekeit kell figyelembe venni az oktatás során, mely magában foglalja a sikerérzés kialakítását, az esetleges gyengeségek megvalósítható időtartam alatt történő leküzdését, az amatőr művészetekkel foglalkozás lelkesítő hatásának fenntartását, a különleges tehetséggel rendelkező gyermek alázattal, feltétel nélküli támogatását. Kollégáink kötelesek a részképességzavarok, egyéni szociális, családi problémák, megakadt pszichés fejlődés esetén az elvárható legelmélyültebb probléma feltáró, megoldó attitűd szerint dolgozni. Külön figyelmet érdemel az az elvárás, hogy a tehetséges gyermek oktatása során a pedagógus az elvárható maximális odafigyeléssel, munka befektetéssel végezze feladatát.

14. Az alapfokú művészeti iskola és a kollégium kivételével a mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja„ ha azt nem az Nkt. 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezik meg,

Iskolánk, mint alapfokú művészetoktatás, nem szervez intézményen belüli mindennapos testnevelés foglalkozást, viszont részt vesz ilyen jellegű feladatvégzésben. Társastánc tanszakunk, általános iskolák felkérésére, a szülők önkéntes jelentkezésével alapfokú művészetoktatási tevékenységet lát el egyedi megállapodások alapján általános képzést nyújtó intézményekben.

15. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Iskolatípusunk tantárgyai központi előírások alapján előírtak. A tantervi programok tantárgyainak megtartása kötelező. Iskolánk az egyéb foglalkozások szervezésénél a következő elveket veszi figyelembe:

- a különböző művészeti ágakon tanuló növendékeink projektoktatás keretében lehetőséget kapnak a más művészeti ágak értékeinek megismerésére, közös művészeti tevékenység végzésére
- tehetséggondozó órákon vehetnek részt tanulóink, mely magában foglalja a versenyfelkészítést, szakirányú továbbtanulás támogatását
- a művészetek közösségteremtő erejét felhasználva ünnepeink, fontos évfordulók köré szervezve próbák és fellépések szervezhetőek, melyek iskolánk értékeinek képviseletét hivatottak szolgálni, célunk, hogy gyerekeink büszkék legyenek az intézményünkben végzett tevékenységeikre, saját alma materüknek tekintsék iskolánkat.
- támogatott minden olyan művészeti produkció létrehozása, mely a pedagógus és növenndékeinek közös munkájára épít, így a tantervi előíráson felül végezhető további kamara, vagy egyéb csoportos művészeti tevékenység, melyhez azonban elengedhetetlenül fontos a növendék önkéntes akarata és a szülő támogatása a próbákon való részvételre.
- évközi és nyári szünetre tervezett táborok megtartása, az iskola és a fenntartó alapítvány hírnevét öregbítő fesztiválokon, művészeti rendezvényeken, városi és telephelyi rendezvényeken való részvétel.
- nemzeti ünnepeinken külső felkéréseknek megfelelés

- civil szervezetekkel és helyi intézményekkel folyamatos kapcsolattartás, fellépések, kiállítások szervezése
- intézményünk összes pedagógusa előzetes vezetőségi egyeztetés után vállalkozhat, illetve kijelölhető egyéb tanórai és tanórán kívüli foglalkozások ellátására.

16. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Mindhárom művészeti ágban az alábbi szempontok szerint értékelhető a tanulók tudása, szorgalma: évközi, órai munkában nyújtott aktivitás és teljesítmény, kitartás-szorgalom, valamint meghatározott időre (határidőre) megtanult (elkészített) mű (alkotás) előadása (kiállítása).

Zeneművészeti ágban egyik formája a hangversenyeken való részvétel, másik a vizsgákon való szereplés. Alapkövetelmény a művészetoktatás hangszeres tanszakain, hogy a növendék legyen képes a zenei anyagot: életkora és egyéni képességei készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni. A növendékek produkciója tükrözi a gyermek képességeit és a tanár munkájának eredményességét egyaránt. Ezáltal képet kapunk a tanszakokon folyó oktatásról, a tanulók fejlődéséről, a kulturáltságra nevelésről, érdeklődésről, tanári magatartásról, szervezőkészségről, megfigyelhetjük a korrepetitorok (zongorakísérők) munkáját.

Táncművészeti ágban az értékelés szempontjai az alábbiak:
- az egyes táncok sajátosságainak megfelelő bemutatása
- az egyes táncok stílusos, korhű, a kornak megfelelő előadása lépésanyag és motívumok stílusos bemutatása, megfelelő kivitelezése
- fizikai állóképesség fejlődése
- térformák pontos és helyes bemutatása (tér - ritmus - dinamika)
- harmonikus, koordinált bemutatás
- kapcsolatteremtés
- kreativitás és improvizációs készség
- a párral táncolás technikájának biztonságos elsajátítása.

Képzőművészeti ág értékelési szempontjai az alábbiak:
- évközi munka és az év végi záró kiállításra készített önálló alkotás
- órai teljesítmény, a kapott feladat megvalósítása, aktivitás
- szakmai nyelv elsajátítása
- anyagkezelés - technika - kivitelezés
- témaválasztás - ötletesség - eredetiség
- egy-egy feladatcsoport lezárásakor értékelhető az arra készített alkotás tartalmi-formai és technikai kivitelezése

A tanulók munkájának értékelése a Kozármislenyi Alapfokú Művészeti Iskolában valamennyi tanuló minden évfolyamon, minden művészeti ágban a tantestület döntése alapján, numerikus (1-5) értékelést kap minden félévkor az értesítőben, és minden tanév végén a bizonyítványban.

A tanulók értékelésének és minősítésének formái

A felsőbb osztályba lépő tanuló tudását, szorgalmát minősíteni és értékelni kell, figyelembe véve a tanuló képességeit és készségeit, nem mellőzve az értékelés motiváló tényezőjét sem.

Zeneművészeti ágban minden tárgyban és minden évfolyamában numerikus osztályzás van 1-től 5-ig. A szorgalom értékelése ugyancsak numerikus osztályozással történik 1-től 5-ig

A képzőművészeti ág minden tantárgyában és minden évfolyamában numerikus osztályzás van 1-től 5-ig. A szorgalom értékelése ugyancsak numerikus osztályozással történik 1-től 5-ig .

Gyakorlatban iskolánk nem alkalmaz buktatást, az elégtelen osztályzat megléte csak a hivatalos előírások miatt szerepel programunkban. Iskolatípusunk személyes jellege lehetőséget biztosít a szülőkkel történő folyamatos kapcsolattartásra, elveink szerint nincs fejleszthetetlen gyermek, amennyiben a minimális központi követelményeket a gyermek nem tudta teljesíteni a saját fejlődéséhez képest évvégén érdemjegyet kap, viszont évfolyamát folytatja rendelkezéssel látjuk el bizonyítványát.

A szaktárgyi tudást értékelő jegyek a térítési díj és tandíj megállapítása szempontjának kiszámítási alapját képezik. A szorgalom jegyek a térítési díj és tandíj megállapítása szempontjából nem számítanak bele a tanulmányi átlag kiszámításába.
Zeneművészeti ágban a tudás érdemjegyek tartalmi értékelése

- 5 (jeles): az osztálynak megfelelő fejlettségű tudással végezte el a teljes anyagot, muzikális, kiegyensúlyozott fejlődést mutat, fogékony érdeklődésű feladatai iránt, szép hangon, biztonsággal játszik, szerepléseken megbízható produkciót nyújt, aktívan közreműködik a rendezvényeken, élvezettel játszik és élvezet hallgatni.
- 4 (jó): változóan fejlődő teljesítménnyel végezte el osztálya anyagának 80%-át, kevésbé fogékony érdeklődésű, muzikalitása nem önmagából, hanem tanára ráhatásából fakad, biztonsága nem 100%-os, szerepléseken jó produkciót nyújt, számítani lehet aktív közreműködésére a rendezvényeken, élvezettel játszik, de kevésbé élvezet hallgatni.
- 3 (közepes): lassú, változó fejlődést mutat, osztálya minimum követelményét végezte el, nem muzikális, de szívós tanári munkával tisztességes, becsületes, de nem tehetséges produkciót nyújt, szerepléseken megbízhatatlan, aktív közreműködésére nem lehet számítani, nem játszik élvezettel és nem élvezet hallgatni. Ez a jegy a próbaidő lehetőségét biztosítja. Ha nem mutat javulást, akkor el kell tanácsolni.
- 2 (elégséges): nem mutat fejlődést, osztálya minimum követelményét sem képes elvégezni, szerepléseken csak kudarcot vall, nem hajlandó a tanárral sem együttműködni. Ez a növendék az, akit szülei erőltetnek gyermeke akarata és képessége ellenére a művészeti tárgyak hiábavaló tanulására. "Borzalmasan" játszik és

hallgatni is az. Próbaidő nélkül el kell tanácsolni, a szülővel megbeszélve gyermeke alkalmatlanságát e pálya iránt.

- 1 (elégtelen): az évfolyam előírt anyagát nem végezte el.
-

Szorgalom:

- 5 (példás): folyamatosan kiemelkedő munkát végez, szorgalmában példamutató.
- 4 (jó): munkájában képességeinek megfelelően jól teljesít, megbízható, rendszeresen készül fel az órákra.
- 3 (változó): tanulmányi eredménye jelentősen elmarad képességeitől, munkájában csak időnként tanúsít törekvést, kötelességeit csak figyelmeztetésre és erős tanári ráhatásra végzi el.
- 2 (hanyag): rendszeresen nem készül az órákra, megbízhatatlan, figyelmeztetésre sem végzi el feladatait.

Táncművészeti ágban a tudás érdemjegyek tartalmi értékelése:

- 5 (jeles): osztálya teljes tananyagát biztonsággal elsajátította, a gyakorlatok technikai kivitelezése osztálya szintjének megfelelően maximálisan tökéletes, mozgása harmonikus és koordinált, térben biztonságosan tájékozódik, a zene és tánc összhangjában esztétikus látványt nyújt, előadásmódja a tanult stílusoknak megfelelő.
- 4 (jó): osztálya tananyagának 80%-át változóan fejlődő teljesítménnyel sajátította el, a tanult gyakorlatok technikai kivitelezése nem teljes mértékben tökéletes, térben kissé bizonytalanul tájékozódik, mozgása nem mindig biztonsággal koordinált, a zene és tánc összhangjának kevésbé harmonikus összhatásaként látványa néha nem esztétikus, előadásmódja nem teljesen stílusos.
- 3 (közepes): osztálya minimum tananyagát lassan sajátította el, fejlődése változó, a tanult gyakorlatok technikai kivitelezésében bizonytalan, térben többnyire rosszul tájékozódik, mozgása nagyrészt koordinálatlan, muzikalitása hiányában a zene és tánc nincs összhangban, mozgása nem harmonikus, látványa nem esztétikus, előadásmódja ennek megfelelően nem stílusos.
- 2 (elégséges): osztálya minimum követelményét sem képes megtanulni, nem fejlődik, a tanult gyakorlatokat nem képes kivitelezni, térben nem tud tájékozódni, a zene és tánc bántóan nincs összhangban, látványa diszharmonikus, mindezek következtében előadásmódja "paródia-szerű". Az ilyen képességű növendéket alkalmatlansága miatt el kell tanácsolni!
- 1 (elégtelen): az évfolyam előírt anyagát nem végezte el.

A szorgalom jegyek tartalmi értékelése (fontos szempont a csoportmunka figyelembevétele)-

- 5 (példás): folyamatosan kiemelkedő munkát végez, társas kapcsolatában húzó erőt jelent osztályában, együttműködik tanárával, segíti és ösztönzi társai munkáját, szorgalmában példamutató, előadásokon kiváló produkciót nyújt.
- 4 (jó): munkájában képességeinek megfelelően igyekszik jól teljesíteni, társas kapcsolatában együttműködő, tanárának maximális jóindulattal akar megfelelni, szorgalmas, az előadásokon nyújtott produkciójában megbízható.

- 3 (változó): munkájában szívesen lustálkodik, társaival többnyire fegyelmezetlen, csak szigorú tanári ráhatásra hajlandó úgy dolgozni, hogy osztálya együttes összképét ne rontsa el túlságosan, előadásokon rendszeresen téveszt. Ez az a növendék, akit nem esztétikus látványa miatt, hanem fegyelmezés céljából állítanak az első sorba.
- 2 (hanyag): munkája egyáltalán nem érdekli, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el, társai munkáját csak zavarja, előadásokon mindent elront.

Képzőművészeti ágban a tudás érdemjegyek tartalmi értékelése (fontos szempont a tanuló kritika-önkritika fejlettsége)

- 5 (jeles): osztálya teljes tananyagát teljesítette, biztos tudással jártas az anyagkezelésben, tökéletesen elsajátította a szakmai nyelvet, önálló alkotásainak témaválasztásában ötletes és eredeti, a nagyobb feladatcsoportok lezárására készített önálló kompozíciójának kiváló a tartalmi-formai-technikai kivitelezése, szabad vélemény nyilvánítása, megnyilatkozása saját és társai munkájáról igen fejlett kritikáról és önkritikáról tesznek bizonyságot, fogalmazása szabatos.
- 4 (jó): osztálya tananyagának 80%-át teljesítette, anyagkezelése és szakmai nyelv ismerete nem teljes biztonságú, önálló kompozíciók készítésében a tanár és társai segítségére is szorul, viszonylagos önállósággal készített alkotásainak formai-technikai kivitelezése nem biztos tudású, kiállításokon munkája nem tűnik ki, szabad vélemény nyilvánításában nem határozott és szabatos, nincs mindenről önálló véleménye, kritikája-önkritikája határozatlan.
- 3 (közepes): osztálya tananyagának minimumát teljesítette, anyagkezelése és szakmai nyelv ismerete bizonytalan, önálló kompozíciót nem tud készíteni, képességeiből fakadóan csak segítséggel megalkotott művének formai-technikai kivitelezése nem esztétikus látvány (kiállításokon ezzel tűnik ki), nincs önálló véleménye, fogalmazása "pongyola", kritikája-önkritikája fejletlen.
- 2 (elégséges): osztálya tananyagát nem végezte el, anyagkezelése csak a beszerzési kiadások növelését eredményezik, a szakmai nyelvet nem sajátította el, képtelen önálló munkára, mert nem tud alkotni; csak segítséggel kínlódik ki magából torz műveket, ezzel szemben rosszindulatú és határozott véleménye van társai munkájáról, vagy éppen ellenkezőleg: képtelen véleményt alkotni és fogalmazni. Képességeit és készségeit tekintve az ilyen növendéket el kell tanácsolni e tanszakról.
- 1 (elégtelen): az évfolyam előírt anyagát nem végezte el.

A szorgalom jegyek tartalmi értékelése

- 5 (példás): az órákon rendszeresen részt vesz, a feladatokat határidőre, igényesen készíti el, aktivitása és szorgalma az órákon példamutató, a kiállítások megszervezésének fő motorja.
- 4 (jó): az órákon aktívan, megbízhatóan vesz részt, feladatait határidőre adja be, a kiállítások megszervezésében lelkesen segít.
- 3 (változó): a foglalkozásokon rendszertelenül vesz részt, az órákon nem különösebben aktív, szorgalma változó, a kiállítások szervezési munkáit szívesen mellőzi.

- 2 (hanyag): az órai munkát megbízhatatlanságával hátráltatja, feladatait nem készíti el határidőre, hozzáállása passzív.

A tanulók tudásszintjének időszakos mérése iskolai szinten

A növendékek tudásszintjének időszakos mérése valamennyi művészeti ágban - a nevelőtestület véleménye alapján - meghatározott évfolyamokon történik. Fontos szempont volt az osztályok kiválasztásánál az a tény, hogy olyan évfolyamokat válasszunk, amikor a megalapozó tudásszintet egy nagyobb váltást igénylő, magasabb szintű követelmény követ. A képzés sajátosságaiból adódóan az előképző osztályok elvégzése után, a 3. osztály végén szintfelmérés történik. A növendék az alapfok végén művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően művészeti záróvizsgát tehet.

17. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontás alkalmazható az összes csoportos kötelező tárgy órarendi kialakításánál:

- a gyermekek leterheltségét figyelembe véve az órarend megszervezhetősége érdekében, szükség esetén az előző tanév gyermek csoportját bontani lehetséges az egymást követő négy évfolyam előírás betartása mellett
- indokolt esetben, a készségszint különbségek figyelembe vételével további csoportbontás kezdeményezhető, melynek célja, hogy minden gyermek saját lehetőségei szerint tudjon haladni.

Egyéb foglalkozások:

- a művészeti ág művészettörténeti ismeretanyagának bővítésére egyéb foglalkozások szervezhetőek.

18. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Iskolánk székhelye és telephelyei is Baranya több nemzetiségű településein helyezkednek el. A klasszikus művészetoktatás képzőművészet, tánc és zeneművészeti ágon is tartalmaznak nemzetiségi kultúrára vonatkozó tananyagokat. Középpontban áll ez a népzeneoktatásban részt vevő gyermekek tananyagában, de a helyi nemzetiségi civil szervezetek, önkormányzatokkal való együttműködésben is találkoznak növendékeink a különböző kultúrák értékeivel. A helyi roma nemzetiség szervezeteivel is kapcsolatot ápolunk, művészeti táborok, előadások szervezésével segítjük a kultúraközvetítést.

19. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Iskolánk a fenntartó által elnyert köznevelési megállapodás terhére lehetőséget biztosít térítési díj átvállalással nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek művészeti nevelésére. A több éve megújuló támogatás reményeink szerint a jövőben is segíteni fogja

hátránykompenzáló munkánkat. Iskolánk használatában van egy nyári táborozó hely, ahol növendékeink és tanáraink fontos művészeti projekteket tudnak létrehozni. A különböző oktatási segédeszközöket ingyenesen biztosítjuk növendékeink számára, alapítványunk vállalja az alapvető hangszerek, táncruhák, képzőművészeti anyagok beszerzését. Hátránykompenzáló programunkban alapítványi támogatást nyújtunk a különböző hátrányokkal élő növendékeink tehetséggondozásában, beilleszkedésében.

20. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A feladatok megoldásában az ösztönző eszközök sokrétűek lehetnek.

Elsősorban:
- a pedagógus személyes példája
- a művészi katarzis létrehozása
- a magas színvonalú művészi alkotások bemutatása
- dicséret,
- jutalmazás
- sikerekhez juttatás

Iskolánk él az alternatív, gyerekközpontú oktatás összes pozitív értékelési, jutalmazási módszerével, így folyamatosan figyelnek kollégáink az apró értékek azonnali dícséretére, kommunikációjukban kerülik a becsmérlő, a gyermeket megalázó, zavarba hozó elemeket. Órai munkáért különböző, saját tanári egyéniségükhöz illő jutalmazási metódusokat választanak, melyeket korosztály szerint is differenciálnak. Folyamatos bemutatással, türelemmel gyakoroltatják a nehezebb technikai, előadásmód szerinti részeket, időt hagynak az új tudás rögzítésére. A gyakorlás kialakításának rendje különösen fontos a zeneművészeti ágban, táncnál az edzés jellegű órákon való kitartásra nevelés elengedhetetlen eszköz. Dicséret jár minden művészeti ágban az elmélyült, pontos, kitartó munkavégzésért. Hiszünk a szeretetteljes légkörben folyó munka sikerességében, így kollégáink gyakran élnek a közösség előtti dicséret lehetőségével. A fegyelmezett viselkedés fenntartása a problémák azonnali, a személyiségi jogokra vigyázó tisztázását jelenti. Hiszünk abban, hogy egy dicséret ereje nagyobb, mint három szidásé. Tanáraink példamutató, hiteles magatartással, konzekvens reakciókkal igyekeznek a csoportban végzett tevékenységeket vezetni.
Az iskolai szintű jutalmazás a többszöri alkalmi dicséret kiegészítője. Iskolánkban a tanév végén, művészeti áganként egyeztetést követően, minden olyan gyermek jutalomban részesül, akit szaktanára egész éves munkájáért, vagy kiemelkedő eredményéért jutalomra felterjeszt. A jutalmazás lehet könyv és tárgyjutalom, illetve minden évben ingyenes nyári táborozást nyerhetnek el legszorgalmasabb, legkiválóbb növendékeink. A jutalmazott növendékek létszámát iskolánk nem maximálja, mert szeretnénk, ha minden arra érdemes tanulónk megkapná a megérdemelt elismerést.

Elvek a szorgalom és magatartás minőségének értékeléséhez

Iskolánk jellegéből fakadóan személyes kapcsolatot feltételez. Az udvariasság, a tanár, a kortárs közösség iránti tisztelet megtartása alapvető. Iskolánkban nincs helye csúnya beszédnek, gúnyolódásnak, szemtelenségnek és közös ügy az iskola épületének, berendezésének sajátként tekintése, az értékek megőrzése. A helyi rend megtartását házirendünk tartalmazza. Az elmúlt években megemelkedett a morális kérdések közé

sorolható magatartási kihágások száma, így külön figyelmet fordítunk egymás kultúrájának tiszteletben tartására, a gyengébbek védelmére.

21. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Nevelőtestületünk kifejezett igénye a tanári karon belüli kapcsolattartás ápolása, így az iskola helyi kultúrájának része a tanári koncertek, táncos rendezvények, kiállítások megtartása, közös látogatása. Emellett rendszeres szakmai találkozókat tartunk, melyek az iskola belső életének szabályozásában jelentős szereppel bírnak.

A fenntartóval egyetértésben a nevelőtestület tagjai mindenkor támogatást kapnak továbbképzések, szakirányú végzettségek megszerzésére, legyen szó szakmai, vagy pedagógiai jellegű részvételről.

A nevelőtestület az elérhető fejlesztési programok tervezésének fontos véleményalkotó fóruma, a fenntartó alapítvány a szakmai fejlesztéseket az adott téma szaktanáraival közösen alakítja ki.

A nevelőtestület elvárásként fogalmazza meg, hogy az iskola infrastrukturális háttere a megszokott színvonalon maradjon, lehetőség szerint továbbfejlődjön, így rendszeresen él különböző beszerzési igények megfogalmazásával.

A nevelőtestület büszke arra, hogy az intézménynek önálló pedagógiai kultúrája van, mely a jelenlegi fenntartó alapítvány több évtizedes támogató tevékenységének is köszönhető. A testület fontosnak tartja, hogy továbbra is a Diabelli Művészeti és Oktatási Alapítvány folyamatos szakmai együttműködésével, fenntartása alatt tudja szakmai, pedagógiai célkitűzéseit, mindennapi munkáját végezni.

22. EFOP 3.2.6-16-2016-00001 projekt

Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretében, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben, valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában.

HELYI TANTERVEK

A 2011 előtt beiratkozott gyermekek létszáma nem indokolja a helyi tanterv megjelentetését ebben a dokumentumban. A nyilvánosan elérhető jogszabályilag előírt módon végezzük a növendékek tanulmányának adminisztrálását, a tanszakok követelményeinek végrehajtását.

2011 szeptembere óta beiratkozott növendékekre vonatkozó helyi tantervek

Zeneművészeti ág

HARSONA

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 9-10 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását, és csak a tanulmányok 3. évében, 11-12 éves korban tér át a harsona tanulására, amennyiben fizikuma, muzikalitása erre alkalmassá teszi. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában kétéves harsonaoktatás elegendő a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:

Ismertesse meg a tanulókkal
- (életkoruknak megfelelő szinten) a harsona lehetőségeit, irodalmát; hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a harsonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harsonahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
  = fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
  = csak fúvókával,
  = hangszerrel,
  = mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,

- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókezelést,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül, E-b1 hangterjedelemben,
- két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat (minimális szint: Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II/300., 352.),
- egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A tanuló ismerjen és tudjon gyakorlatban alkalmazni különböző
- díszítéseket,
- trillákat,
- előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
- hangszere múltját, irodalmát,
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.
Legyen képes
- minden regiszterben kiművelt harsonahang megszólaltatására,
- biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
- pontos kézmunkával végrehajtott legato-technikára,
- dupla- és triplanyelv alkalmazására,
- vibratóra és trillákra.

HARSONA Alapvizsga követelmények:

„A" tagozat
- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
- Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./151., 158., 247., Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, futóskála, futóskála oktávzárással).
- Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola I./136., 137., Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./217., 300., 352., Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Ária [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HARSONA záróvizsga követelmények:

„A" tagozat
- Egy etűd (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 14. Andante, 16. Allegretto leggiero, 17. Allegro moderato, 18. Allegro moderato, 19. Andante, 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabokat lásd a hatályos tanterv 46. oldalán).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 33-35., 37., 38., 44., 46-50.; II.: 3., 4., 9-12., 14-16., 18., 20., 21., 29., 30., 32., 33., 38-40., 46. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tantervben).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

FURULYA

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet
- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,

- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a tanuló az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait.

A tanuló ebben az esetben is:
- tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni,
- rendelkezzék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A tanulók egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:
- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezzék biztos hüvelykujjtechnikával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén (az előképző követelményein felül)

A tanuló
- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f^1-(f^3-ig) g^3-ig - in F,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- ismerje az f^1-(f^3) g^3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f^1-g^3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával (esetleg a $fisz^3$ kihagyható),
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e^1)f^1-a^3(c^3)-ig in F,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az f^1-a^3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
- rendelkezzék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezzék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszere történetét és irodalmát,
- f^1-c^3-ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- és akkordfogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit,
- a hangszer avantgarde irányzatait.

Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes hang képzésére,
- segédfogások önálló kikeresésére és alkalmazására,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
- fürge szimpla-nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon
- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 7 #, 7 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal f^1-a^3-ig (in F).

FUVOLA

A fuvolatanítás szakirányú feladatai:
- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
- a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 6 #, 6 b előjegyzésig,
- a bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy anélkül, kettős ékesítés stb.) írásmódját és ritmusát,

- a különböző korok zenéinek díszítésrendszerét (pl. barokk),
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fúvolás előadóművészeket.

Legyen képes
- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal, szimpla- és duplanyelvvel is,
- szélsőséges dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló legyen képes
- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- önállóan 1-2 ütemes rövid zárlati kadenciák (pl. futamok, akkordfelbontás, skálamenetek stb.) rögtönzésére,

- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).

A tanuló rendelkezzék

- megfelelő hangszeres technikával, előadói és formálókészséggel,
- képzelőerővel,
- biztos zenei memóriával,
- koncentrálóképességgel,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modem zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,
- a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

- biztos hangindításra és -befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean-Jean: Modern etűdök),
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

Rendelkezzék

- olyan biztos hangszeres tudással, előadói és formálókészséggel, zenei ismerettel, amelynek birtokában zenei pályára is irányítható - közép-, esetleg felsőfokra is.

FURULYA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az előadási darabot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C-dúr szonáta, Veracini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és

Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén).

Az etűd és kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonátatétel (Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1-4. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta-tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

FURULYA

„A" tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Dér Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet valamelyik darabja nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello, Veracini, Telemann műveinek nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy kamaramű (Fauré, Doppler, Mező Imre, Szervánszky Endre műveiből).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., Andersen: 24 etűd fuvolára/1.; Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta, egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Dancla: Románc [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39.], Weber: Sonatina [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44], Haydn: Szent Antal korál [200 év klarinétmuzsikája] Barokk és klasszika, Mozart: Románc [Klarinétmuzsika 10.], Weber: Vadászkórus [Kis előadási darabok 19]; Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György-Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74, nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül, (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel nehézségi szintjén; kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György-Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A" tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 50., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14371) 158., 178., 182., 24 könnyű etűd (M. Mule, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J. v. Beekum, Harmónia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz).

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B. Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két különböző karakterű etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., Szaxofon ABC II. (Perényi, EMB Z 14 299) 99., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J. v, Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (pl. egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű (pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A" tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. nehézségi szintjén);

- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csíkmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pranzer: 3 duó concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. nehézségi szintjén).

- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csűrdöngölő, Dimler: B-dúr

klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II., Pranzer: 3 duó concertante nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A" tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, ill. szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű az itt felsorolt, ill. a szakközépiskola tantervében 2. évfolyamtól szereplő kötetekből; vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20 402) bármely azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Rondo Op. 63. (Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14 299); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.); A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet minden esetben kívülről kell játszani.

„B" tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Két különböző karakterű, a 6. évfolyam szintjének megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) egy azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (ajánlott pl. egy barokk szonáta vagy versenymű

lassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) bármely darab; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Minden esetben összesen két vizsgadarabot kívülről kell játszani: pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

TROMBITA

A trombitatanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás mint a jó „ansatz”, befúvási mód kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,

a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
- a helyes test- és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere múltját, irodalmát,
- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
  = fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel,
  = csak fúvókával,
  = hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-b^2-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül valamennyi hangnemben.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- egy dúr és egy moll skála 5 képlete a másfél oktávos rendszerben,
- Clodomir: Trombitaiskola I./26., 28., 29.,
- Telemann: F-dúr szonáta I-II., vagy
- Händel: B-dúr szonáta I-II.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló
- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,

- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-c^3-ig) kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
Ismerje a hangképzés folyamatát.
Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
Tudja
- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 7 képletben.

TROMBITA

„A" tagozat
- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A" tagozat
- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A" tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A" tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six

petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy dúr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.
- Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).
- Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capricco nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

A kürttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf,ff,pp*), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló
- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,

- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kürthangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes
- 2 kantiléna,
- 2 különböző karakterű gyakorlat,
- 2 különböző stílusú darab, vagy tétel előadására kotta nélkül.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
- egy kantiléna,
- két etűd,
- egy előadási darab - ajánlott:
  = Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával)
  = Beethoven: Románc
  = Concone: Téma és variáció.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes
- természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
- C-g^2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kürthangon,
- az előadási darabokat fejből játszani,
- technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,

- igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Rendelkezzék

- a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
- koncentrálóképességgel,
- lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- F-c^3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
- az ajaktrilla megvalósítására.

KÜRT

„A" tagozat

- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén); az egyik etűd helyett lehet kamaramű is (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée, Mező: Tánc, Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén),

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. nehézségi szintjén).
- Két etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
- Egy előadási darab (Beethoven: Románc, Loeillet: Szonáta, Skroup: B-dúr koncert, Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A" tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny, Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina, Szervánszky: Kis szvit nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/136., II/187. nehézségi szintjén).
- Egy etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Mozart-kürtduók, Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös - nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel (ajánlott előadási darabok a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tanterv 8-10. oldalán, valamint Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

A gitártanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
- a gitár felépítését, akusztikai sajátosságait, hangolását, a hangszer lehetőségeit,
- a gitár irodalmát, történetét, a gitárirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait,
- a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- helyes test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gitárhangot,
- differenciált pengetést és helyes fogástechnikát,
- laza, egyenletes kar- és ujjtechnikát,
- a két kéz pontosan összehangolt mozgását.

Tanítsa meg
- a játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését,
- a legato játékot,
- a staccato, portato, tenuto játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását,
- a gitárjáték alapvető technikai elemeit (fekvésváltás, barré, kötések, apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok),
- a tompítás különféle lehetőségeit.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Ösztönözze a tanulókat a helyes hangszertechnika folyamatos gondozásával szép gitárhangszín elsajátítására.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a precíz hangszerhangolásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Alakítsa ki a lapról játék technikáját, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Tanítsa meg a tanulókat a legszükségesebb karbantartási feladatok elvégzésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:

- a fekvésjátékot, fekvésváltást,
- a kis és nagy barré-t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:

- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler-darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- G-dúr, C-dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E-dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio-gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók - Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Rendelkezzék a tanuló ismeretekkel

- a fontosabb korok és stílusok gitáron megszólaló darabjainak jellemző vonásairól,
- a különféle hangeffektusokról és azok használatáról (rasgueado, üveghang, étouffé, dobolás),
- a gitárdarabok szerzőinek és előadóművészeinek munkásságáról,
- a hangszer múltjáról, hagyományairól.

Legyen képes az életkorának és képességeinek megfelelő zene még árnyaltabb, kifejezőbb előadására, mely kiterjed a kötetlenebb előadású romantikus és impresszionista művekre is.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje a különböző hangeffektusokat és azok használatának módját.

Legyen képes

- a darabok hibátlan megszólaltatására,
- a szólamvezetések pontos megvalósítására,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- tiszta, könnyed fekvésváltásra,
- a vibrato alkalmazására,
- a fontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- a tiszta játék érdekében történő hangtompítások végrehajtására,
- értelmesen tagolt, árnyalt és kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- kimunkált előadói és technikai képességekkel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentrálóképességgel,
- hangszere rendeltetésszerű használatához és karbantartásához szükséges alapvető ismeretekkel.

GITÁR

„A" tagozat

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V-VII. kötet, Carcassi: 25 Etűd op. 60, nr. 3., 4., 7., 10., Giuliani: Etűdök gitárra op. 100 nr. 13., 15., Leo Brouwer: 10 etűd nr. 1., 5., 6., 7., Carcassi: Capriccio, Legnani: Capricci nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab (Dowland: Táncok és Fantáziák, Mertz: Magyar honi virágok 1., 2., Milán: Pavane-ok, Villa-Lobos: I. IV. prelude, J. S. Bach-Szendrey-Karper: 20 könnyű darab, de Vissee szvit tánctétel, Mosóczi: 1V-V kötetből klasszikus szerzők darabjai, vagy spanyol és latin-amerikai romantikus szerzők darabjai: F. Tárrega: Lágrima, Mazurka, Polka, Antonio Lauro: Vals Venezolano nr. 2.; vagy XX. századi darabok Farkas Ferenc, Bartók-Szendrey nehézségi szintjén).

Az előadási darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok VII-VIII. kötet; Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 13., 18., 19.; Legnani: Capricciok, Giuliani: Etűdök gitárra op. 48 nr. 19., op. 100 nr. 13., 15.; F. Sor: op. 31 nr. 18., 23.; Leo Brouwer: 10 Etűd nr. 9., 10. nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab (Francesco da Milano: 14 Fantasie; Luys Milán: 6 Pavan; J. S. Bach: 20 könnyű darab; Robert de Visée: d-moll szvit; J. S. Bach: d-moll prelúdium; klasszikus és romantikus darabok: Mertz: Magyar honi virágok: 3, 4, 5, Tarrega darabok vagy spanyol és latin-amerikai szerzők darabjai: Antonio Lauro: Vals Venezolano nr. 2., 3 nehézségi szintjén).
- XX. századi darabok (Bartók-Szendrey, Farkas Ferenc, Sári J., Huzella, Villa-L., Choros-Mazurka, Prelűdök nehézségi szintjén).

Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A" tagozat

- Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 nr. 20., 21., Leo Brouwer 8., 9., 10. nehézségi szintjén).

- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes (reneszánsz és barokk darabok: John Dowland: Táncok és Fantáziák; J. S. Bach: Könnyű tánctételek (Lantszvitek cselló szvit); klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli, Giuliani, F. Sor művei; tételek Vivaldi gitárversenyeiből, Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc, F. Tarrega: Marieta, Rosita nehézségi szintjén).

- XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc, Villa-Lobos: Prelud II. V.).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén).

- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint, J. Dowland: Luis Mylan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei, J. S. Bach: Lantszvitek és csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; D. Scarlatti szonátái; klasszikus versenyművek: Vivaldi, Diabelli szonátái; romantikus és kortárs szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok J. K. Mertz továbbá Moreno Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

A hegedűtanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,

- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
- 2 szabadon választott etűd,
- 1 versenymű saroktétele,
- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy 1 lassú és 1 élénk tempójú előadási darab.

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló legyen képes

- szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani,
- gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, gyors tempójú, technikailag nehezebb művek eljátszására,
- a stílusnak és karakternek megfelelő vonásnemek, a célszerű ujjrendek megválasztására,
- igényes intonációra, az előforduló dinamikai fokozatok természetes hangképzéssel való megszólaltatására,
- előadási darabokat, kamaraműveket, zenekari szólamokat önállóan is megtanulni.

Bővítse repertoárját.

Lapról játéka olyan fokú legyen, hogy képes legyen beilleszkedni a társas muzsikálásba.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- a tiszta intonáció érdekében érzékeny billentésre, folyamatos, könnyed fekvésváltásra,
- a különböző skálákat 3 - esetleg 4 - oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- differenciált vibrato alkalmazására,
- a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
- az alapvonások - legato, détaché, martelé, spiccato, staccato - alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék

- igényes, fejlett hallással, kontrollálóképességgel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

HEGEDŰ

„A" tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Háromoktávos hangsortanulmány.

- Két etűd (Mazas: Études brillantes op. 36. II., Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, Kreutzer: 42 gyakorlat, Rode: 24 Caprices/2., 7., 10. nehézségi szintjén).
- Barokk szonáta két tétele (Händel: g-moll, D-dúr, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy koncert-tétel, vagy előadási darab (Bach: a-moll, E-dúr, Haydn: C-dúr, Mozart: D-dúr - Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine, Fiocco: Allegro, Beethoven: F-dúr románc, Weiner: Rókatánc nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A" tagozat

- Egy etűd (Dénes: V-VI. Hegedűiskola, vagy Dancla op. 68/2., 9., 14., vagy Dont op. 38, vagy Mazas: Études speciales op. 36.1/2., 8., 9. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel (Beethoven: Menuett és Trió, Rameau: Gavotte, Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel, Seitz: D-dúr koncert I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd.
  = A játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mázas: Études speciales op. 36. I/2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. nehézségi szintjén).
  = Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, a könnyebbek szintjén).
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú-gyors) (Boyce: Matelotte, Járdányi: Magyar tánc. Wieniawski: Kuyawiak nehézségi szintjén).
- Egy koncert- vagy szonáta-tétel (Komarovszkij: A-dúr koncert I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert I. tétel Accolay: a-moll koncert, Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GORDONKA

A gordonkatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,

- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.

Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
- négy etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
- egy előadási darab.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tisztán

- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- *p* és *f* dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni.

Tudjon

- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.

Legyen képes

- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.

Ismerje

- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

GORDONKA

„A” tagozat

- Egy etűd (Somló: Tanulmányok gordonkára, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I. - Schott/1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31, op. 131 - PWM/1., 5., 13. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű előadási darab (Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett, Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain, Beethoven: Szonatina, Dvořak: Melódia nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd:
  = a játék mozgékonyságának felmérésére,
  = kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére,

(Dotzauer: Etűdök I-II. - Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I-II. - Schott 967, Lee: 40 etűd op. 31 és op. 131-ből - PWM, Kummer Melodikus etűdök op. 57 - Peters nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű előadási darab (Popper: Gavotte, Mazurka, Saint-Saëns: A hattyú, vagy barokk szonáta-tételpár [lassú, gyors]: Marcello: e-moll szonáta I-II. tétel, Marcello: G-dúr szonáta III-IV. tétel, de Fesch: C-dúr szonáta, d-moll szonáta, Vivaldi: e-moll szonáta I-II. tétel, Vivaldi: a-moll szonáta I-II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C-dúr Concertino nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GORDONKA

„A" tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonátatételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű-tétel (nehézségi szint: Vivaldi: a-moll-szonáta I-II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy tétel Bach szólószvitjeiből (G-dúr szólószvit nehézségi szintjén).
- Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab (Eccles: g-moll szonáta, Sammartini: G-dúr szonáta, Lisznyai: Ősz, Járdányi: Melódia nehézségi szintjén).
- Egy koncert-tétel (Goltermann: G-dúr koncert, J. Chr. Bach: c-moll koncert nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

MAGÁNÉNEK

„A" tagozat

- Egy barokk dal, vagy kantáta-részlet (Händel: Csordul a könnyem, Bach: Már örvendj bús lelkem, Purcell: Jöjj, bűvös éj, Bach kantátáinak áriái, ill. A dal mesterei IV., V., VI. kötetéből és más gyűjteményekből nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerzők dalaiból (Mozart: Das Vailchen/Az ibolya/ Die Zufriedenheit, Haydn: Der Wanderer nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: An die Musik, Schumann: Die Lotosblume, Kjui: A fecske, Glinka: A pacsirta? Richárd Strauss: Ajánlás nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Bartók Béla: 8 magyar népdal, Kodály Zoltán: Magyar népzene köteteiből /nehézségi fok szerint/, Kelen H., Kerekes J., Kosa P., Farkas F., Fauré, Debussy nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B" tagozat

- Egy barokk kantáta-, vagy oratórium-ária (Parisotti: Arie Antiche I.-II.-III. kötetéből, Vivaldi: Glória, Bach kantátái, áriái nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerző igényesebb dala vagy áriája (Mozart: Abendenfindung, Ridente la calma, An Chloe, Haydn Fideliti, Das Leben ist ein Traum, Mozart: Figaro házassága c. operából megfelelő hangfajok áriái, vagy Bastien és Bastiene áriái nehézségi szintjén).

- Egy nehezebb, romantikus vagy késő romantikus dal, vagy rövidebb romantikus operaária (Schubert, Brahms, Liszt, Csajkovszkij, Rubinstein, Masenet, Glinka, Grieg dalai vagy Puccini: Lauretta áriája nehézségi szintjén).

- Egy XX. századi szerző dala (Kodály: A magyar népzene, I.-XI. [nehezebb darabok], Bartók: 20 magyar népdal., Orbán: Dalok, Wolf: Olasz daloskönyv, Kósa: Válogatott dalok, Külföldi szerzők dalai hasonló nehézségi fokon nehézségi szintjén).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

MAGÁNÉNEK

„A" tagozat

- Egy népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény..., Molnár-Kern: Szól a kakas már..., Zöld erdőben, zöld mezőben... népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén).

- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I-II. kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet, Caldara: Fényben fürdik a táj, Morley: Leány és legény, Haydn: Az elhagyott, Beethoven: Szeretlek nehézségi szintjén).

- Egy romantikus dal (Schubert: A vadrózsa, Jókedv, Könnyzápor, Schumann: Az árva, Az elhagyott lányka, Zöld hímes rét, Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán, Szívek, ha végül válnak, Viszontlátásra, Aratódal, ill. A dal mesterei II-III. kötet dalainak nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B" tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene sorozatból (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén).

- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (Caldara: Szívem szép álma; Carissimi: Így élni nem tudok; Händel: Jöjj és járjad; Ó, jaj, vajon csak emlék; Pergolesi: Nina; Beethoven: Rózsalánc; Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV., V., VII/a kötetek dalai nehézségi szintjén).

- Egy romantikus dal (Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég; Egy szót sem, ó, kérlek; Áldás; Brahms: Útban a kedveshez; Vasárnap; Kárbaveszett szerenád, Wolf: Harmatos reggel, illetve A dal mesterei VII/c, Énekiskola III., Csajkovszkij: Dalok és románcok darabjai nehézségi szintjén).

- Egy XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok, Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképzőszervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik). Az énektanulás megkezdéséhez gégeorvosi javaslatot kell beszerezni.

A magánének tárgy tanításának a *célja,* hogy

- adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal
- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki
- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon
- az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
- tisztán intonálni,
- hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,

- érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
- összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
- zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes
- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
- helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék
- megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
- bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek,
- a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
- a hangterjedelem teljes kiépítése.

Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- 1 népdal vagy népdalfeldolgozás
- 1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
- 1 romantikus dal.

ELMÉLETI TÁRGYAK, TANSZAKOK

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás *célja* a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a tanulókat a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy
- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai:
- a tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelemvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszertanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
  = ritmus-metrum,
  = tiszta intonáció,
  = tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
  = dallamhallás,
  = többszólamúság-harmóniaazonosítás,

= zenei olvasás-írás,
= zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
= zenei memória,
= rögtönzés,
= zenehallgatás (szemben az előbbiekkel: a szintetizáló hallás fejlesztése),
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények

Rendelkezzék a tanuló
- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeret-repertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtanszak „A" tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J).

Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket - hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését (K).

(A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. (J-I)

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempó giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag

Tudjon

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),
- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes, vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:

= középkor,
= reneszánsz,
= barokk,
= klasszika,
= romantika,
= XX. század.

(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B” tagozat

„Hosszú” tanszakok

(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához)

Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.

Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).

Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkel 4 #, 4 b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsszeptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.

Tudja ábécés nevekkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármasokat dúrban és mollban.

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,

- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.

Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.

Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.

Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.

„Rövid" tanszakok

Azonos a 6 éves tanszakok „B" tagozatos követelményrendszerével, *kivéve:*

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet, mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,

- kétszólamú dallamot, mely könnyű alterációt tartalmazhat, - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Szolfézs főtanszak „B" tagozat

Azonos a 6 évfolyamos „B" tagozat követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet,

- hangzatmenetet, mely alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,

- kétszólamú dallamot, mely alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Ismerje fel a funkcióváltásokat.

Ismerje fel a hangnemi kitéréseket és a modulációt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és -képleteket (K).

Legyen áttekintőképessége a 9/8, 6/4-es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).

Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).

Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:

- melizma,
- főhang,
- váltóhang,
- átmenőhang (J-I).

Ornamensek (I).

Ismerje a kvintkört. (J)
Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).
Ismerje
- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat,
- a Reihe-t (J).
Tudja
- a dodekafónia,
- az aranymetszés fogalmát (J-I).
Ismerje
- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített szeptim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről, és felépíteni abszolút rendszerben (K),
- a cluster fogalmát.
Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:
- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt - kottakép alapján (J-I).
Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:
- alterációk,
- tercrokonság (I).
Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).
Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.
Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.
Ismerje
- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót,
- romantikus szonátát (I-J).
Tudjon lejegyezni
- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt (K).
Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).
Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit. Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Zenei anyag

Tudjon a tanuló 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (10 régi, 10 új stílusút, ebből néhány parlando, rubato, díszített népdalt),
Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, válogatva a következőkből:
- gregorián zene,
- reneszánsz kórusmuzsika (Palestrina, Lassus),
- a középkor hangszeres világi zenéje,
- kora barokk (Monteverdi, Pucell),
- barokk:

= J. S. Bach (invenció, fúga, korál, szvit, oratorikus művek),
= Händel (oratórium, concerto),
= Corelli, Vivaldi (concerto, concerto grosso),
- klasszicizmus:
= szonáta,
= szimfónia,
= kamarazene,
= opera,
= versenymű,
- romantika:
= zongoramuzsika (Chopin, Liszt),
= dal,
= szimfonikus költemény,
= opera,
- a századforduló zenéje:
= impresszionizmus,
= második bécsi iskola,
- Bartók, Kodály, Sztravinszkij,
- kortárs zeneszerzők.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

(A követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához.)

Tudjon a tanuló

- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt - különböző zenetörténeti stíluskorszakokból - saját zongorakíséretével előadni.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniailag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,
- klasszikus zenei szemelvényt,
- XX. századi dallamot.

Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.

Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

ZENEELMÉLET

A program *célja*, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes
- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együtt-játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja
- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg
- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach-invenciók és -fúgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy-egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes
- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja alkalmazni az általa tanult hangszeres darabok elemzése során - vagy új mű esetében - a zeneelmélet tárgyban szerzett ismereteit (formai, harmóniai, dallami).

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a *célja*, hogy
- a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további (egyéni) önművelésre, valamint a zene aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük zenei műveltség szerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságaik miatt már nem, vagy csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a tanulókat
- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakban.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

Az egyes évfolyamokban elérendő minimális követelményeket a helyi tantervben rögzítse a szaktanár az adott tanévben feldolgozandó anyag célirányainak, szerkezetének, a csoport összetételének, teljesítőképességének figyelembevételével.

IMPROVIZÁCIÓ

Az improvizálás és a komponálás a zenealkotás kétféle lehetősége.

Az improvizáció spontán szerkesztés, gyors reagálás egy zenei problémára, amelynek az azonnaliság ad különös izgalmat; a kompozíció hosszabb ideig tartó szerkesztés eredménye, melyben a gondolat finomítására, csiszolására nyílik lehetőség.

A kétféle tevékenység folyamatos és egyidejű jelenléte segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás kialakítását, felkelti és fokozza a figyelmet, döntésre késztet és kialakítja a gyors reagálókészséget.

Az improvizáció tantárgy szakirányú feladatai:

- az improvizációs készség kialakításának és fejlesztésének módszeres megvalósítása, kiegészítve kompozíciós feladatokkal, esetleg vizuális - és egyéb - analógiákkal, különös tekintettel az interdiszciplináris kapcsolatokra,
- az improvizációnak a zeneművek interpretációs feladataival párhuzamosan és azokkal összhangban - kölcsönhatás formájában - szerepet kell kapnia a képzés teljes folyamatában,
- a zenei nyelv spontán, önálló elsajátításának és alkalmazásának segítése,
- a zenei hallás és ritmusérzék fejlesztése,
- bizonyos általános képességek (memória, önkontroll, döntési készség, szuggesztivitás) fejlesztése,
- a zenei szerkesztés (összhangzattan, ellenponttan, formatan stb. elemeinek) zeneművekben való felismerése és kreatív alkalmazása,
- tájékozódás a különböző zenei stílusokban, az egyes stílusok mélyebb ismerete és a stílusokban való önálló rögtönzőkészség megszerzése,
- az interpretációs készség fejlesztése,
- a zenei fantázia és a zenei érzékenység fejlesztése,
- a zenei kreativitás és általában a kreatív gondolkodás kialakítása és fejlesztése.

Követelmények a program elvégzése után

Az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló

- ismerje a zene alapelemeit és ezek tulajdonságait,
- ismerje a legfontosabb zenei szerkesztési módokat,
- sajátítsa el a különböző képzési szintek zenei ismeretanyagát, amelyet a szolfézs és a hangszeres tárgyakkal szinkronban tanul,
- ismerje mindazokat a hangszertechnikai problémákat, amelyek nélkülözhetetlenek a meggyőző és hiteles zenei megnyilatkozáshoz,
- ismerje az egyes zenei stílusok lényegét, a jazz- és a népzene sajátos nyelvezetének alapjait,
- legyen képes a közös improvizációkban egymásra figyelve, kreatív módon részt venni,
- ismerje a régi és a mai kottaírás különböző lehetőségeit,
- az ismeretek birtokában - a hétköznapi beszédhez hasonlóan - tudjon önállóan zenei gondolatokat megfogalmazni, törekedve az érzékeny, kifejező zenei megszólaltatásra,
- legyen képes felfedezni zenei tanulmányain keresztül a világban lévő összefüggéseket és törvényszerűségeket, gazdagítva ezáltal saját személyiségét.

A „B” tagozatos tanulók számára ezen túlmenően követelmény az évenkénti tananyag - minőségben és mennyiségben egyaránt - maximális szintű elvégzése.

A továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló az alapfok követelményeire építve legyen képes életkorának megfelelő szintű, sajátos zenei megnyilatkozásra és igényes interpretálásra.

A „B” tagozatos tanulók számára követelmény az „A” tagozatos anyag - minőségben és mennyiségben egyaránt - maximális szintű elvégzése.

KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ, ILLETVE VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

FAFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészetoktatási iskolában folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges, kiemelt elemét jelenti.

A fafúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a fafúvós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatás iskola és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes
- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamában visszatalálni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,

- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- az alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék
- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában
- a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó és a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a fafúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje
- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

RÉZFÚVÓS KAMARA

Az alapfokú művészet iskolában folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges elemét jelenti.

A rézfúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai:

- adjon lehetőséget a kamarazene-irodalom megismerésére és a zene aktív művelésére,
- képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat,
- ismertesse meg a közös zenélés alapszabályait,
- fejlessze a zenei hallást, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát,
- ismerkedjék meg a különböző zenei stílusokkal, és előadási hagyományokkal,
- a rézfúvós hangszerek sajátosságaiból adódó problémák megoldása egyes zeneművekben, a rézfúvós hangzás kialakítása, amely képlékenyen beépül minden hangszer-összeállításba,
- a nem rézfúvós hangszerekkel való együtt-játék fejlesztése, ezáltal a tanszakok közötti „átjárhatóság” lehetősége, előkészítve és segítve a zenekari munkát,
- teremtsen lehetőséget a tanulóknak arra, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg harmonikus személyiséggé válhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- rendelkezzék a saját hangszeres évfolyamának megfelelő elméleti és hangszertechnikai ismerettel,
- szerezzen jártasságot a lapról olvasásban, mely anyagban a kamarazenei szólamához igazodik,

- irányítsa figyelmét a szólamok közötti harmonikus együtt-játékhoz,
- szerezzen jártasságot a kamarazenei játék alapismereteinek elsajátításához:
  = intonáció,
  = levegővétel - zenei tagolás,
  = tempóvétel - tempótartás.

Legyen képes
- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- megfelelő szinten kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék
- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában
- a rézfúvós hangszercsaládhoz tartozó és a rézfúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a rézfúvós kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje
- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

VONÓS KAMARA

A vonós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó- és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a vonós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a vonós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában, zongorakivonatban.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási iskola és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A kamarazene, mint választható tárgy esetében

A tanuló legyen képes
- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába visszatalálni,
- önállóan tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,
- kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék
- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,

- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a vonós hangszercsaládhoz tartozó és a vonósokhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a vonósokhoz társított transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- a kamarazene-irodalom néhány kiemelkedő alkotását.

A kamarazene mint főtárgy esetében (a fenti követelményeken felül)

Ismerje fel a témabelépéseket és zárlatokat.

A mindenkori vezetőszólamot tudja megkülönböztetni a kísérettől.

Ismerje a barokk zene fontosabb ritmus-konvencióit (nyújtóponthasználat, duola és triola kölcsönös alkalmazkodása, inégal játék) és a gyakoribb barokk ékesítések írás- és játékmódját.

Ismerje és alkalmazza a klasszikus művekben (főként a kísérő szólamokban) szükséges movimento ordinario játékmódot (a hangok elválasztása és határozott indítása), valamint a vonó-vibratót (a kötőív alatt staccato ponttal jelölt hangoknak, a zene karakterétől függő, lágy, alig érzékelhető elválasztása).

Legyen képes könnyű kamaramű Urtext kiadású szólamát a többi szólammal összehangoltan, egyszerű ujjrenddel és vonásjelekkel ellátni.

Tudjon kijelölt szólamból könnyebb művet együttesben lapról játszani.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások *célja*, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésmódból adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg
- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.
Legyen képes
- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.
Tudja alkalmazni
- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.
Alkalmazza tudatosan
- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

KÓRUS

A kórusfoglalkozás célja

A kifejező, szép éneklés elsajátítása, az egy- és többszólamú kórusművek tiszta intonálása és stílushű előadása.
A tanulók zenei és közösségi élményhez juttatása.
Közösségformáló ereje által hasson az emberi kapcsolatok fejlődésére, azon belül az egyén személyiségfejlődésére (utazáson, kiránduláson, kórustáborokban a közös éneklés által).
Olyan pozitív élménynyújtás - a zene és az emberi kapcsolatok által -, amely arra ösztönzi a tanulót, hogy felnőtt korában is részt vegyen a kulturális élet különböző vokális művészeti csoportjaiban.
Hangversenyek, ünnepek színessé tétele.

A kórusfoglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.
Fejlessze a tanulók
- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,

- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

Követelmények a program elvégzése után

A *kórus* legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon
- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre" énekelni.

A *tanuló* ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja
- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan - stílushű formálással, szuggesztivitással - elénekelni szólamát.

Rendelkezzék
- jó kottaolvasási kézséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Hangszer, illetve magánének *(„A" tagozat)* főtanszakos tanulók szolfézs vagy zenetörténet - zeneirodalom vagy zeneelmélet vizsgatantárgyak közül választhatnak.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga és záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Szolfézs tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.

5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA RÉSZEI

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A" tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B" tagozatos valamint az elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, magánének főtanszak („A” tagozat):
- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer és magánének főtanszak („A” tagozat):
- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 10-20 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer és magánének főtanszak („A” és „B” tagozat):
- Főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama 15-25 perc.

Hangszer, elmélet és magánének tanszak („B” tagozat):
- zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA RÉSZEI

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán a kötelezően választható elméleti tantárgyakból a hangszer és magánének *„A”* tagozatos főtanszakos tanulók szóbeli vizsgát tesznek. A. *„B”* tagozatos és elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat):
- Szolfézs

Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat):

- Szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer, kamarazene főtanszak („A" tagozat):
- Szolfézs vagy
- Zenetörténet-zeneirodalom vagy
- Zeneelmélet
Hangszer, kamarazene főtanszak („B" tagozat):
- Szolfézs
Szolfézs főtanszak („A" és „B" tagozat)
- Szolfézs

Zenetörténet - zeneirodalom főtanszak:
- Szolfézs
- Zenetörténet - zeneirodalom
Zeneelmélet főtanszak:
- Szolfézs
- Zeneelmélet

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 15-25 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Hangszer főtanszak („A" és „B" tagozat):
- Főtárgy
- Zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)
Szolfézs, zeneirodalom-zenetörténet és zeneelmélet főtanszak:

- Zongora
- elmélet: minimum 1x45 perc

A gyakorlati vizsga időtartama főtárgyból 20-30 perc, zongora kötelező tantárgyból 10-20 perc.

Kamarazene főtanszak:
- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA TARTALMA

1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A" tagozat
Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

A vizsgán az iskola választhat *a)* és *b)* feladat közül.

Diktálás, elemzés

a) feladat

- Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése és elemzése

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-a_V felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.). Az idézet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

b) feladat

- Egy magyar népdal első két sorának lejegyzése és kiegészítése

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) legyen, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. A befejezéshez meg kell adni a szöveget. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése és befejezése két szólamban, vagy felső szólamának lejegyzése

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-a_V felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán tizenkétszer hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Egy magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

A népdal négysoros, 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust, valamint színező hangokat tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet. Ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Lehet benne szinkópa, éles és nyújtott ritmus, triola, valamint átkötések. Az idézetben előfordulhatnak nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, esetleg moduláció is. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

- Hangközmenet lejegyzése

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán hatszor hangozhat el.

- *Hangzatlejegyzés*

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításaik, valamint domináns szeptim). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- *Egy négysoros, közepesen nehéz magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése*

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal*

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 legyen. A ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- *Hangközmenet lejegyzése*

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, hangnemi kitérésekkel. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán háromszor hangozhat el.

- *Hangzatlejegyzés*

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- *Egy közepesen nehéz, enyhén díszített magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése*

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű kétszólamú műzenei idézet lejegyzése*

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet. Az idézet tartalmazzon változatos ritmikai, dallami fordulatokat átkötéseket, lehetnek benne hangnemi kitérések és moduláció. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- A zenei korszakok felsorolása időrendben. A barokk korszak ideje, rövid általános jellemzése és zenei jellegzetességei.

- A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit [táncok, táncpárok], fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése. Két - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: A fúga művészete vagy a Wohltemperiertes Klavier kötetei). Egy vokális műfaj jellemzése (pl. Bach kantátái, a kantáták tételei).

- A bécsi klasszicizmus időszakának 3 jelentős és több kevésbé ismert, de fontos zeneszerzőjének felsorolása. A klasszikus zene általános jellemzése. A bécsi klasszika korszakának jellemzése a barokkal összehasonlítva. A bécsi klasszika műfajai és jellemző formái, a szonátaforma részei. Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei; a szimfónia tételei; Haydn szimfóniáinak három korszaka egy-egy példán keresztül; a vonósnégyes hangszerei. W. A. Mozart műveinek jellemző műfajai egy-egy példával; két különböző műfajú művének részletes bemutatása.

ZENEELMÉLET

„A" tagozat

Hangszer és magánének főtanszak
- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

Zeneelmélet főtanszak
- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 5#; 5b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A" tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- A „hozott anyag": a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/ barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), abból kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság egyszerű zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai, és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4, vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.

- A „hozott” anyag: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

Hangszer, magánének főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat és hangnemi kitérést, modulációt is.

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 4 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.

- A „hozott anyag”: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül hármat kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját. - A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 15-20 általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos feladatot tartalmaz.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENEELMÉLET

„A" tagozat

Hangszer és magánének főtanszak

- Kadenciák és mintapéldák zongorázása a fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.
- Zongorázás diktálás után fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.
- Számozott basszus zongorázása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

Zeneelmélet főtanszak

- Nápolyi szextes mintapéldák zongorázása mollba, dúrban.
- V^7 akkord és fordításai; mintapéldák zongorázása.
- A fentiek zongorázása diktálás után.
- Zongorázás számozott basszusról.
- Formatani elemzés kottakép után.

ÜTŐ

Az ütőhangszer-tanítás szakirányú feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
- a helyes ütéstechnikákat.

Fordítson figyelmet

- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
- az eltérő kézrendi megoldásokra,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszereken elvégzendő kisebb igazításokra, az üstdob hangolására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a tanuló

- az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,

- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló
- kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
- árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
- a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
- hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
- az üstdob önálló hangolására,
- a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
- rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
- céltudatos, módszeres gyakorlásra.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a tanuló
- a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
- az ütőhangszerek irodalmát.

Legyen képes a tanuló
- szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
- nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
- sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
- zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
- értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.

Rendelkezzék a tanuló
- megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formálókészséggel,
- egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
- biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
- kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
- megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
- tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

ÜTŐHANGSZEREK

„A" tagozat

- Két dobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén).
- Egy dallamhangszeres mű (Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Krell-Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén).

- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két kisdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén).
- Egy skála hármashangzat-felbontással.
- Egy dallamhangszeres mű (Bach: h-moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a-moll menüett HWV 602, 603 nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek - Hét SMS-tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió 5., 6. nehézségi szintjén).
- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

ÜTŐHANGSZEREK

„A" tagozat

- Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 16.,18.,35.; Keune: Kisdobiskola 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén).
- Egy dallamhangszeres mű (Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyaros rondo nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime - Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi-rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió/1 tétel, Sigfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus- és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok: 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit - Marcia nehézségi szintjén).
- Egy skála hármashangzat-felbontással (4#/4b-től).
- Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele: J. S. Bach: a-moll partita, Rimszkij-Korszakov: Dongó, Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a-moll hegedűverseny, Masser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

A zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (prolongációs, bal - tompító, jobb),
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
- a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, különös tekintettel a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- zenei és technikai szempontból tudatos, önálló gyakorlásra,

- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék
- biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- 2 fúgaszerkesztésű J. S. Bach-mű (invenciók, kis prelúdiumok, fughetták stb.),
- 1 teljes klasszikus szonáta,
- 1 virtuóz etűd,
- 2 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik XX. századi magyar mű legyen.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje
- hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes
- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék
- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
- A zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék
- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján - adott esetben - legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

ZONGORA

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok, Telemann: Kezdők zongoramuzsikája nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C Op. 36 Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Táncok, Keringők nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III/84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Nottumo, Kodály: Gyermektáncok 5-10 nehézségi szintjén).

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: 18 kis prelúdium 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók C, a, F nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, E Hob. XVI/13, D Hob. XVI/14, Mozart: 6 bécsi szonatina, Beethoven: Szonatinák, Grazuoli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc, Chopin: Keringők a, h, nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok nehézségi szintjén).

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A” tagozat

A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongora darabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G tánctételek).

- Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
- Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit, Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).
- Egy klasszikus szonáta-tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Liszt-Zempléni: Etűd 2 a, Liszt: Consolation Desz nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

NÉPI HEGEDŰ

A hegedűtanítás szakirányú feladatai

A hegedű főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön.

A program ismertesse meg a tanulókkal
- a hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban,
- a különböző tájegységek jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát,
- a program elvégzéséhez szükséges hangszertechnikát,
- azokat a jellegzetes hangszertechnikákat, amelyekkel a hegedű, a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően (jellegzetes hangképzés, hangsúlyozás, ritmizálás és díszítés, ezek általános és különleges formái) szólaltatható meg,
- a magyar népzenére jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket,
- a prímás szerep feladatait,
- a tanult dallamanyag kíséretmódját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását.

A képzés alapozza meg és fejlessze a tanuló
- formaérzékét, zenei képességeit (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, érzékenységét a dinamika és a hangszín változásaira, stílusérzékét, zenei képzelőerejét) és zenei kifejezőkészségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén,
- hallás után zenét tanulni,
- népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni.

Rendelkezzék
- az ehhez szükséges hangszertechnikai tudással,
- kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentrálóképesség, stílusérzék, fantázia),
- a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal.

Ismerje
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenénkre jellemző módjait,
- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar nép zenei hagyományában,
- a hangszeres népzene műfajait,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tanult hangszeres dallamanyag kíséretmódját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszeregyütteseket, valamint a vonós bandák különböző felállásait és ezek hangzását,
- népzenénk múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzenében,
- alapfokon a népzenekutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes
- dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák (például táncrend) szabályait,
- legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre,
- szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep),
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
- a magyar népi vonós zene történetét,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony
- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék
- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Tudjon számot adni
- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

NÉPI BRÁCSA

A brácsatanítás szakirányú feladatai

A tanuló ismerje meg
- hangszere hangolását, felépítését, részeit,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a vonós hangszercsalád többi tagját,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),
- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikus egyéniségeket, zenészcsaládokat.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását,
- helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva,
- rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
- a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,
- az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására,
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a prímás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.),
- önálló zenekari számok összeállítására.

Rendelkezzék
- biztos tempótartással, ritmusérzékkel,
- periódusérzékkel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel,
- lapról olvasási készséggel.

Ismerje
- hangszere felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a háromhúros kontra, a hegedűkontra és a négyhúros brácsa fogásait, legjellegzetesebb akkordmeneteit, vonókezelését, vonásnemeit.

NÉPI BŐGŐ, CSELLÓ, ÜTŐGARDON, DOB

A bőgő/cselló tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népzene főbb dialektusait és azok formakultúráját, a magyar népzene főbb műfajait, a tánctípusokat,
- a magyar népzene improvizatív, az előadásmód hagyományaira épülő gondolkodásmódját, a népzenét, mint zenei anyanyelvet,
- a hangszerkezeléshez, zenei kifejezéshez vezető mozgásformákat, tudatosítsa e mozgásformák és a zenei elképzelés összefüggő egységét,
- a hangszer hangolását, felépítését, részeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást.

Alakítson ki

- könnyed vonóvezetést, helyes test-, hangszer- és kéztartást,
- differenciált hangindítást és lezárást,
- a kezek összehangolt mozgásán alapuló játéktechnikát,
- képességet dallamok rögtönző összetűzésére, tánctételek és táncciklusok kialakítására, valamint önálló lényegfelismerő képességet, előadókészséget,
- pontos tempótartást hosszabb ideig tartó játék esetében is.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek és a pengetett játék elsajátítására,
- a basszusfunkciók megértésére, felismerésére és alkalmazására,
- hallás utáni dallamtanulásra és segédeszköz (kotta, emlékeztető) nélküli muzsikálásra,
- az aszimmetrikus ritmizálás megtanulására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- hangszerei múltját, változatait, a magyar nyelvterület különböző vidékein,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok dallamaiból,
- hangszerei repertoárját, előadói hagyományát a magyar nyelvterület különböző vidékein, és azok jellemző zenei stílusjegyeit, hangszere irodalmát, a gyűjtött anyagot.

Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, ezen belül megfelelő ujjrendek és vonásnemek kialakítására (legato, détaché, martelé, marcato, staccato, pizzicato),
- tiszta intonációra, dinamikusan árnyalt hangképzésre,
- zenei és technikai szempontból tudatos elemző gyakorlásra,
- technikájának önálló továbbfejlesztésére,
- elemezni a népdalok formai és harmóniai szerkezetét,
- énekes dallamok megformálására hangszerei segítségével, az adott dialektus stílusának megfelelő hagyományos előadásmódban,
- több dialektus tánckíséretének eljátszására,
- a dallamok stílusának és karakterének, valamint saját kézalkatának megfelelő ujjrendek és vonások önállóan variált alkalmazására,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag autentikus, stílushű, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- biztos zenei hallással, memóriával és megfelelő kottaolvasási készséggel,
- önellenőrző és összpontosító kézséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus- és hangsúlyozási készséggel,
- a megismert népzenei dialektusok előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel,

- az igényes zenei kifejezés eszközeivel.

NÉPI FURULYA

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval
- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszercsalád történeti múltját,
- a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtákat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt,
- a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

Fejlessze
- a tanuló hallását,
- a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőkészségét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, tánctételek és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációkészségét.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat,
- test-, hangszer- és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- a hang, illetve hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételről,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- énekkíséretre,
- más hangszerekkel való együttjátékra a hagyomány adta kereteken belül (furulyák, gardon, citera, esetleg hegedű, címbalom),
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén,
- a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására.

Rendelkezzék
- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel,
- zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus és hangsúlyozási készséggel, formaérzékkel,
- a táncossal, énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan irányú kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulását segíti,
- a szükséges zeneelméleti ismeretekkel.

Ismerje
- hangszerei múltját és változatait a magyar nyelvterületen,

- hangszerei repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje valamennyi magyar furulyafajta játékmódját, tudjon rajtuk a hagyományos előadókét megközelítő szinten önállóan összeállított dallamfüzért játszani minden jellemző tájegység anyagából szolisztikusan és más hangszerekkel együtt.

A tanuló legyen képes

- minden ismert dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje

- hangszere repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát minden magyar népzenei dialektusban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszere elterjedtségét a Földön.

DUDA

A dudatanítás szakirányú feladatai

A kontrasípos magyar duda bolhalyukas és bolhalyuk nélküli altípusai játékmódjainak megtanítása egyidejűleg a népi furulya játékának megismertetésével.

A dudát fenntartó népzenei dialektusok, zenei formakultúrájának, dallamkincsének, zenei gondolkodásmódjának megtanítása, díszítésmódjainak, a dudán, illetve furulyán játszott énekes, illetve táncdallamainak és tánctípusainak részletes megismertetése.

A magyar nyelvterület többi - a dudát már nem használó - dialektusának áttekintő ismerete, különös figyelemmel a népi furulyára és hangszeres tánczenére.

A duda magyar és európai történeti múltjának, előadói hagyományának, más népek kultúrájában elfoglalt szerepének ismertetése.

Fejlessze

- a tanuló hallását, a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, stílusérzékét, rögtönző készségét, motivikus zenei gondolkodását, formaérzékét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összetűzésére, tánctételek és ciklusok kialakítására,
- a táncossal és énekessel való zenei kommunikációra, önálló lényegfelismerésre.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, helyes test-, kéz- és hangszertartást,
- egyenletes erősségű játékot, pontos tempótartást.

A tanuló ismerje meg

- hangszere felépítését, részeit, hangolását, karbantartását,
- a hangszerjáték általános és speciális jellegzetességeit (pontos intonálás, variálás, díszítés, apráják, a bolhaluk használata, „rikkantás”, kontrajáték stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,

- hangszerét önállóan behangolni,
- a hang és hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételről,
- énekes dallamok megformálására hangszerén az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása révén,
- táncrendek eljátszására.

A tanuló rendelkezzék
- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönző készséggel, zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus- és hangsúlyozási készséggel, formaérzékkel,
- a táncossal és énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan szintű kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulásakor segít.

Ismerje
- hangszere múltját, fajtáit, illetve változatait a magyar nyelvterület fontosabb vidékein.

Tudjon
- stílusosan díszített dudanótákat és aprájákat játszani, ismerje a kontrajáték szabályait, tudja használni az oktávlyukat, megfelelően el tudja választani a dallam törzshangjait, tudjon táncot és éneket kísérni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes
- minden ismert dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje
- hangszere repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a magyar népzenei dialektusokban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszere elterjedtségét a Földön.

CITERA

A citeratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval
- a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
- a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („burdon”) hangszereket,
- a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
- a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,

- a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Alakítsa ki

- a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
- a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal- és jobbkéz-játékot.

Fordítson figyelmet

- a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
- a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
- hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

Legyen képes

- a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
- szólóban és zenekarban saját énekét kísérni,
- szólóban és zenekarban táncot kísérni.

Ismerje

- a citerazene különböző tájegységeinek (Dél-Alföld, Nagykunság, Nyírség, Dél-Dunántúl, Szlavónia, Gyimes, Moldva) általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
- ismerje a kiemelkedő adatközlőket,
- a „kiszedős” játék, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a parlando rubato játékmód alapjait.

Rendelkezzék

- biztos zenei memóriával,
- megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
- táncкíséreti tapasztalattal,
- szereplési (színpadi) gyakorlattal.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a citerán használatos valamennyi hangsort,
- a citerával történő táncкíséret technikai jellegzetességeit.

Legyen képes

- igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a különböző dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával,
- önállóan összeállításokat készíteni a különböző dialektusterületek dallamaiból.

Tudjon

- hangsúlytalan előkéket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

KOBOZ

A koboztanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg
- a koboz felépítését, történetét, egykori és mai használatát,
- a hangzó vagy kottás formában elérhető anyagokat, ezek kezdetben segítséggel, majd önállóan történő feldolgozását, értelmezését,
- a hangszer hangolásával, kezelésével kapcsolatos gyakorlati tudnivalókat.
Alakítson ki
- helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgatást,
- könnyed, természetes, összehangolt bal- és jobbkéz-játékot,
- biztos intonációt, ritmusos játékot,
- rögtönzési készséget,
- képességet a szolisztikus játékra és a kíséretre.
Fordítson figyelmet
- a zenei memória, a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- az önálló kíséretszerkesztés megtanulására,
- a társas muzsikálásra,
- rendszeres gyakorlásra, kitartó, céltudatos munkára.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- a hangszer múltját, jelenkori használatát,
- azokat a népzenei stílusokat, amelyekhez a hangszer kapcsolódik.
Legyen képes
- természetes, stílusos hangszerkezelésre,
- a szóló- és kísérőjáték begyakorolt és improvizatív jellegű módjaira,
- a tiszta intonációra szóló-, illetve akkordjáték esetén,
- hangszerét önállóan behangolni,
- a jobb- és balkéz-játék összehangolására,
- a táncritmusokhoz kapcsolódó különféle pengetéstechnikák és ritmizációk alkalmazására,
- egyes különleges kifejezőeszközök használatára.
Rendelkezzék
- a stílusos játékhoz szükséges technikai ismeretekkel, improvizációs készséggel, előadókészséggel és stílusismerettel,
- megfelelő kottaolvasási és harmóniaszerkesztési tudással.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
- hangszerének a moldvai magyar népzenén kívüli felhasználási területeit.
Legyen képes
- magas technikai szintű hangszerkezelésre,
- technikájának önálló továbbfejlesztésére, eredetileg más hangszereken játszott dallamok adaptálására, önálló kíséretszerkesztésre,
- improvizálni minden stílusban, az egész fogólapot uralni, minden általánosan használt akkordot megszólaltatni, az ujjrendet és akkordozást egyénileg is megtervezni, begyakorolni,
- zenekari játékra, minden jellegzetes moldvai csángó hangszeres táncdallam kíséretének ismeretével,
- körülíró díszítés, akkordok, futamok együttes alkalmazására,
- gazdagabb hangszínek és bonyolultabb karakterek megvalósítására.
Rendelkezzék

- a stílusos zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, előadói készséggel,
- igényes, fejlett hallással, biztos zenei memóriával, koncentrálóképességgel, szereplési rutinnal,
- az önálló munkához szükséges hangzóanyag-értelmezési, lapról olvasási készséggel.

***C)* JAZZ-ZENE**

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó jazz-zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók jazz-zenei képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti (népi) hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A jazzoktatás a műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A JAZZ-ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A jazz- és általános zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, jazz- és általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A jazz- és klasszikus zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb klasszikus zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a jazz történetének, stílusainak és a jazzirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A jazz-zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr jazz-zenekarokban, kamaraegyüttesekben, illetve vokálegyüttesekben történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi jazzoktatási intézményekkel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres tanszakok: jazz-basszusgitár, jazzbőgő, jazzdob, jazzgitár, jazz-harsona, jazz-szaxofon, jazz-trombita, jazz-zongora.

Vokális tanszak: jazzének.

A jazz főtárgy kiegészítő tárgya a klasszikus főtárgy.

Egyéb tantárgy: szolfézs, illetve szolfézs-elmélet, jazzirodalom, zenekari gyakorlat, zongora kötelező tárgy.

A képzés időtartama: négy évfolyam, kivéve az ének tanszakon, amelyen két évfolyam. (Az indokolást lásd ott!)

Előképzés: a jazzképzés megkezdése előtt minimálisan három évfolyam klasszikus előképzés szükséges, de még kedvezőbb, ha a tanuló a teljes alapfokot klasszikus tanszakon végzi el, s a továbbképző tagozaton tér át jazzképzésre. Kivételt jelent a bőgő tanszak, amelyen a kötelező klasszikus előképzés a hangszer mérete miatt csak egy év. (14 éves kor előtt normál méretű hangszeren általában nem lehet tanulni.)

Általános óraterv

Tantárgy		Évfolyam			
		1.	2.	3.	4.
Főtárgy	Jazz főtárgy	2	2	2	2
	Klasszikus főtárgy	1	1	-	-
Kötelező tárgy	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézselmélet	-	-	1	1
	Jazzirodalom	1	1	-	-
	Zenekari gyakorlat	-	-	2	2
	Zongora kötelező tárgy	1	1	1	1
Kötelező órák összesen		6	6	6	6
Szabadon választható tárgy	Klasszikus főtárgy	-	-	1	1
	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézselmélet	-	-	1	1

A jazzgitár és a jazz-basszusgitár tanszakon klasszikus főtárgy nincs. A két évfolyamos ének tanszakon zenekari gyakorlat csak a 2. évfolyamon van, fakultatív formában.

A jazzbőgő tanszakon az első két évfolyamon heti 1 jazz főtárgy és 2 klasszikus főtárgy óra van.

Az órák időtartama: a zongora kötelező tárgy minden tanszakon kötelező (a zongora tanszakon természetesen nincs), az órák - csak ebből a tárgyból - 30 percesek.

HANGSZERES TANSZAKOK

JAZZ-BASSZUSGITÁR

Mivel a basszusgitárnak nincsen klasszikus megfelelője, a minimálisan három évfolyamos klasszikus előképzésnek más hangszeren kell történnie. Ugyanezért a jazz-basszusgitár tanszakon klasszikus főtárgy nincs. A tanszak óraterve egyébként megegyezik a hangszeres jazztanszakoknak az anyag elején szereplő általános óratervével.

A basszusgitár-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a basszusgitár történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait,
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését, az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását,
- a jazz-basszusgitározás kiemelkedő muzsikusait.

Alakítson ki
- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető pengetési technikákat,
- megfelelő jobb- és balkéz-technikát,
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező basszusgitár hangot.

Fordítson különös figyelmet
- a stílusos és igen ritmikus kísérő játékra,
- az árnyalt frazeálásra, artikulációra,
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre,
- a zenekari darabok karakterének elsajátítására,
- a megfelelő kísérő figurák (groove-ok) tanulására,
- a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel
- az öt- és hétfokú diatonikus skálákra, ezek módusaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra,
- a különböző ritmikai függetlenítési gyakorlatokra,
- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására,
- a dúr és moll bluesok kíséretére, az egyszerű blues-sémák elsajátítására,
- az akkordfűzések egyszerű basszusvezetésére,
- a II-V-I funkciós-improvizációs séma differenciált gyakorlására,
- a különfajta fogások, gyors figurák, basszusmenetek tudatosítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- ismerje a harmóniamenetes kísérés főbb formáit,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, összetettebb blues-harmonizációkat, a II-V-I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit,
- ismerje a jellegzetes basszusmeneteket és basszus alapritmikákat,
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket,

- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű jazz standard játéka kívülről, különböző kísérési formákkal, egyszerű improvizáció),
- ismerjen néhány dúr és moll bluest (különböző kísérési módok, egyszerű improvizáció),
- képes legyen 2-3 leírt kíséretet és szólót az eredeti változat magnetofon felvételével unisono eljátszani.

JAZZBŐGŐ

A hangszer mérete miatt a bőgőtanulás 14 éves kor előtt általában nem kezdhető el. Ezért a többi jazztanszaktól eltérően a klasszikus előképzés ezen a szakon csak egy év. A hosszabb klasszikus előképzés hiányát ellensúlyozza a klasszikus főtárgy nagyobb, a jazz főtárgy kisebb óraszáma az 1-2. évfolyamon.

ÓRATERV

Tantárgy		Évfolyam			
		1.	2.	3.	4.
Főtárgy	Jazzbőgő főtárgy	1	1	2	2
	Klasszikus főtárgy	2	2	1	1
Kötelező tárgy	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézselmélet	-	-	1	1
	Jazzirodalom	1	1	-	-
	Zenekari gyakorlat	-	-	2	2
	Zongora kötelező tárgy	1	1	-	-
Kötelező órák összesen		6	6	6	6
Szabadon választható tárgy	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézselmélet	-	-	1	1
	Zongora kötelező tárgy	-	-	1	1

A többi hangszeres jazztanszaktól eltérően ezen a tanszakon a klasszikus főtárgy a 3-4. évfolyamon kötelező.

A jazzbőgő-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer alapvető szerepköreit, lehetőségeit, a jazzbőgőzés vázlatos irodalmát és történetét,
- a hangszer akusztikai sajátosságait,
- a hangszer erősítésének lehetőségeit, a helyes hangzás beállítását.

Alakítson ki
- helyes test-, hangszer- és kéztartást, s tudatosítsa ezeket,
- a jazzbőgőzés alapját jelentő, megfelelő pizzicato-technikát és balkéz-technikát,
- differenciált hangindítást és hanglezárását,
- pontos összehangolt mozgást a kezek között,
- a jazznek megfelelő korszerű bőgőhangot.

Fordítson különös figyelmet

- a hangsorok és jazzakkordok gyakorlására különböző figurációkkal, hangzatbontásokkal, valamennyi fekvésben, a háromféle pizzicato-mód alkalmazásával,
- az ügyességi, fekvésváltási gyakorlatokra, a legato fekvés- és húrváltás technikájára,
- a kottaolvasási készség fejlesztésére,
- a nem-diatonikus skálák sokfajta gyakorlására,
- a jazzes frazeálásra, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a speciális basszus alapritmikák, ritmusképletek (swing, latin, jazz-rock stb.) elsajátítására,
- a stílusos és igen ritmikus kísérő játék kialakítására,
- az ellenmozgásos basszusvezetési technika fejlesztésére,
- a szóló rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- a hangszer szerepköreinek tudatosítására a zenekari játékban (combo- és big-band játék).

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló

- ismerje a különböző skálákat, harmóniabontásokat, ezeket nagyobb tempóban is tudja játszani,
- ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, etűdöket, harmóniai szekvenciákat,
- a ritmusvariációs skálákat, valamint a jazzben használt skálákat,
- ismerje a funkciós kísérés főbb formáit a különböző stílusokban (swing, latin, jazz-rock stb.),
- ismerje a jazz jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback meneteit,
- ismerje a jazz jellegzetes basszusmeneteit és basszus alapritmikáit,
- tudjon kísérni és szólózni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma különböző formáira,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, összetettebb blues-harmonizációkat, ezek jellegzetes basszusmeneteit,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű jazz standard játéka kívülről, különböző kísérési formákkal),
- tudjon néhány egyszerűbb standard harmóniamenetére dallami rögtönzést játszani,
- ismerjen néhány gyakoribb dúr és moll bluest (különböző kísérési módokkal, egyszerű dallami rögtönzéssel, több egyszerű hangnemben),
- legyen képes 2-3 leírt kíséretet és szólót az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel.

JAZZDOB

A jazzdob-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- hangszerének szerepköreit, lehetőségeit, történeti és zenei irodalmát,
- a jazzdob összeállítási lehetőségeit, hangolását, kezelését és karbantartását,
- a ritmus jelzésrendszerét, egyszerű és összetett elemeit,
- a repetitív és organikus ritmusalkotás lehetőségeit,
- a gyakorlás korszerű módjait,

- a jazzben használatos egyszerű és összetett kézrendeket, ritmusrendszereket, technikai lehetőségeket,
- a ritmus- és dallamalkotás egyszerű és összetett módját, ezek zenetörténeti vonatkozásait,
- az európai, afrikai és latin-amerikai népzenék jazzel összefüggő ritmusvilágát, népies tánczenéjét,
- a jazz és a kompozíciós zene hasonlóságait és eltéréseit,
- a jazztörténeti stílusok fejlődési tendenciáit, ritmikai összefüggéseit,
- az afro-amerikai folklór és a jazz legfontosabb formáit, ezek ritmusvilágát, az ezekhez kapcsolódó kísérő és szolisztikus dobjáték sajátosságait,
- a tánczenei ritmusokat, azok jazzel való kapcsolatait,
- a tanult jazzstílusok meghatározó együtteseinek és szólistáinak munkásságát,
- a jazzdob hangszeres irodalmát.

Alakítson ki
- a hangszerjátékhoz szükséges helyes testtartást, összehangolt mozgáskészséget, igényes és sokoldalú hangszerkezelést,
- állóképes, dinamikus és sokoldalú ütéstechnikát a jazz általános tempóiban,
- megfelelő színvonalú, elemző kottaolvasási és lejegyzési készséget,
- hatékony gyakorlási módszereket és önfejlesztő képességet,
- sokoldalú stílusérzéket, zenei áttekintő képességet, általános és zenei műveltségre való törekvést,
- zenei alkalmazkodó képességeket a kisegyüttesben való játékban, különös tekintettel a basszus és az akkordikus kísérőhangszerekkel való együttműködésre.

Fordítson különös figyelmet
- a zenekari játékgyakorlat megszerzésére és fejlesztésére,
- a zenei kifejezőkészség kialakítására,
- a tanuló személyiségére, egyéni tulajdonságai és zenei fejlődése közötti kölcsönhatásra.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- rendelkezzen az alapfokú jazzdob-játékhoz szükséges hangszerkezelési s gyakorlási készséggel, elméleti ismeretekkel,
- rendelkezzen megfelelő elemző kottaolvasási és lejegyzési készséggel,
- rendelkezzen megfelelő hallással, zenei memóriával,
- rendelkezzen megfelelő értékítélő képességgel,
- ismerje a ritmusalkotás egyszerű és összetett formáit,
- ismerje a ritmushangszerek főbb típusait, fajtáit,
- ismerje a jazztörténeti korszakokkal hozzávetőlegesen egyidejű tánczenei formákat,
- legyen áttekintése a fontosabb jazzstílusok ritmusvilágáról,
- ismerje hangszerével kapcsolatos legfontosabb szakirodalmat, s néhány jelentős általános jazz szakkönyvet,
- ismerjen mintegy 15 közismert jazz standardet, ezek dallamát és harmóniasorát egyszerű formában tudja zongorázni,
- ismerje a jazz különböző stíluskorszakainak meghatározó együtteseit és szólistáit, valamint vázlatosan a kiemelkedő jazzdobosok munkásságát,
- tudjon verővel és seprűvel a tanult stílusokban megfelelő nívón kísérni és szólót játszani,
- tudjon egyszerűbb egy- és többszólamú ritmuskompozíciókat elképzelni és lejegyezni,
- tudjon a gyakoribb ütemnemekben és jazz formákban stílusos szólókat rögtönözni,

- a tanult stílusokban tudjon adott basszusalapra kísérőformákat rögtönözni és komponálni.

JAZZÉNEK

Az énektanítás sajátossága az, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző-szervek alkalmasak. Ezért a jazzének-tanulást csak 16-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik), s a képzést két évre kell szűkíteni. E körülményből adódóan a jazzének tanszakra jelenthetnek azok a tanulók, akik korábban klasszikus ének tanszakon vagy valamely klasszikus hangszeres szakon vagy hangszeres jazztanszakon tanultak.

ÓRATERV

Tantárgy		Évfolyam	
		1.	2.
Főtárgy	Jazzének	2	2
	Klasszikus főtárgy (hangképzés)	1	1
Kötelező tárgy	Szolfézselmélet	1	1
	Jazzirodalom	1	1
	Zongora kötelező tárgy	1	1
Kötelező órák összesen		6	6
Szabadon választható tárgy	Zenekari gyakorlat	-	2
	Szolfézselmélet	1	1

A zongora kötelező tárgy időtartama minimum 30 perc.

A jazzének-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal
- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a jazz vokális irodalmát, annak kiemelkedő előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, non legato stb.) alkalmazását,
- hangterjedelme kiterjesztésének lehetőségeit.

Alakítson ki
- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszint,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- érthető és helyes szövegmondást,
- egyszerű, a zenei tartalmat kifejező előadásmódot,
- a téma stílusos előadásához szükséges improvizatív díszítő technikát, variálókészséget, a témát követő rögtönzéshez szükséges scat-technikát.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- a hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonanciagyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- improvizatív díszítő gyakorlatokat, scat-gyakorlatokat, egyéb rögtönzésgyakorlatokat és stílusgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a különböző karakterű, stílusú, tempójú jazz standardek előadására, a megfelelő frazeálásra és artikulációra,
- az angol nyelvű standardek szövegmondására, helyes kiejtésére,
- a dúr és moll bluesok stílusos előadására,
- a megfelelő repertoár kialakítására (10-12 standard egyszerű rögtönzéssel vagy improvizatív variálással, néhány blues ugyanígy),
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására (a standardek harmóniameneteinek zongorán való játéka, az improvizációs skálák kikeresése stb.),
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a rendszeres közös (vokál) éneklési feladatokra.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- tudjon az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- tudjon tisztán intonálni,
- legyen képes hangterjedelmén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- tudjon érthető és helyes szövegmondással énekelni magyar és - szükség esetén - angol nyelven,
- tudjon összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- legyen képes a darabokat (jazz standardeket, bluesokat, spirituálékat) évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel előadni,
- ismerje a jazz fontosabb harmóniáit, ezek egyszerűbb megfordításait, az akkordkötéseket, ezeket tudja zongorán játszani,
- ismerje és tudja zongorázni az improvizációs skálákat,
- tudjon néhány jazz standardet úgy énekelni, hogy saját magát kíséri zongorán,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, összetettebb blues-harmonizációkat, néhány sémát zongorázni is tudjon,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (10-12 különböző karakterű és tempójú jazz standard, néhány dúr és moll blues, afro-amerikai darab, spirituálé kívülről),
- néhány darab harmóniamenetére tudjon rögtönözni - esetleg scat-technikával - vagy improvizatív formában variálni,
- legyen képes 2-3 jazzének szólót vagy szólórészletet leírni, s azt az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono elénekelni,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- legyen képes rendszeres gyakorlásra, saját hangképző szervének ellenőrzésére,
- rendelkezzék megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

JAZZGITÁR

Mivel a klasszikus gitár erősen különbözik a jazzben használatos elektromos gitártól, a minimálisan három évfolyamos klasszikus előképzés más hangszeren is történhet, nem csak gitáron. Ugyanezért a jazzgitár tanszakon klasszikus főtárgy nincs. A tanszak óraterve egyébként megegyezik a hangszeres jazztanszakoknak az anyag elején szereplő általános óratervével.

A jazzgitár-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- az elektromos gitár felépítését, hangolását, akusztikai sajátosságait,
- az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását,
- a hangszer alapvető szerepköreit, lehetőségeit, a jazzgitározás vázlatos irodalmát, történetét és kiemelkedő előadóit.

Alakítson ki
- helyes test-, hangszer- és kéztartást, s tudatosítsa ezeket,
- differenciált pengetést és helyes fogástechnikát,
- laza, egyenletes kar- és ujjtechnikát,
- a két kéz pontosan összehangolt mozgását,
- dinamikailag árnyalt, a jazznek megfelelő, korszerű gitárhangot.

Fordítson különös figyelmet
- a jazzgitározás alapvető technikai elemeire,
- a diatonikus és nem-diatonikus hangsorok gyakorlására,
- a jazzakkordok gyakorlására, ezek figuratív és egyéb bontásaira,
- a jazz jellegzetes harmóniameneteire, jellegzetes harmóniai fordulataira, akkordkötéseire és akkordfordításaira,
- a stílusos és igen ritmikus kísérő játékra,
- a jazzes frazeálásra, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a szolisztikus rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére, a megfelelő improvizációs technika kifejlesztésére,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- a hangszer szerepkörének tudatosítására a zenekari játékban (combo- és big-band játék),
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- ismerje a különböző skálákat, a jazzakkordokat, ezek fordításait, a jazz jellegzetes harmóniameneteit és a harmóniai kötéseket,
- ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, etűdöket, harmóniai szekvenciákat,
- ismerje a fontosabb harmóniai patterneket és turnback meneteket,
- ismerje a jazz jellegzetes ritmikai fordulatait, ritmuspatternjeit,
- ismerje az akkordkísérés főbb formáit a különböző stílusokban (swing, latin, jazz-rock stb.),
- tudjon kísérni és rögtönözni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma különböző formáira,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, összetettebb blues-harmonizációkat, ezek alapján legyen képes akkordikus kíséretre és dallamrögtönzésre,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű, stílusú és tempójú jazz standard játéka kívülről, ezek harmóniamenetére akkordikus kíséret és dallami rögtönzés),
- ismerjen néhány dúr és moll bluest különböző kísérési módokkal, egyszerű dallami rögtönzéssel, s tudja ezeket több hangnemben játszatni,
- legyen képes a tanult standardek harmóniameneteit egyszerű formában zongorán lejátszani,
- legyen képes néhány egyszerűbb szólót lekottázni, s ezeket az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,

- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel.

JAZZ-HARSONA

A klasszikus harsona-tanulás 11-12 éves korban kezdhető el, ha a tanuló fizikuma és muzikalitása ezt lehetővé teszi. Ez előtt esetleg egy könnyebb mélyrézfúvós hangszer (tenor, bariton) ajánlható. A jazzképzés tehát általában 15 éves kor körül elkezdhető; a négy évfolyamos óraterv megegyezik az anyag elején szereplő általános óratervvel.

A jazz-harsonatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit, akusztikai sajátosságait, a jazz-harsonázás történetét és irodalmát, ennek kiemelkedő előadóművészeit,
- a hangszer jazzben használatos fajtáit és a rokon hangszereket.

Alakítson ki
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, a jazznek megfelelő korszerű harsonahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- diatonikus és a jazzben használatos nem-diatonikus hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat.

Fordítson különös figyelmet
- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a jazzakkordok különböző figurációkkal, hangzatbontásokkal való gyakorlására,
- a jazzes frazeálásra, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a szolisztikus rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére, a stílusos és igen ritmikus improvizációs technika kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- a hangszer szerepkörének tudatosítására a zenekari játékban (combo és big-band),
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- legyen tisztában a hangszerkezelés tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját, a helyes tolókezelés technikáját,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására megfelelő hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, a jazznek megfelelő korszerű hangot képezni,
- tudjon tisztán intonálni, illetve tudjon a jazzben gyakori, stílusos hajlításokat játszani,

- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, harmóniabontásokat, ezeket nagyobb tempóban is tudja játszani,
- ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, etűdöket,
- ismerje a jazz jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback meneteit, ezeket tudja zongorán játszani,
- ismerje és tudjon rögtönözni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben használatos formáira,
- ismerje a gyakoribb dúr és moll blues-sémákat, ezeket zongorán is tudja játszani, illetve harsonán tudjon ezekre rögtönözni,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű jazz standard játéka kívülről, egyszerű rögtönzéssel, néhány dúr és moll blues-téma, egyszerű, stílusos rögtönzéssel),
- legyen képes a tanult standardek harmóniameneteit egyszerű formáiban zongorán játszani,
- legyen képes 2-3 szólót vagy szóló-részletet lekottázni, s ezeket az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel.

JAZZ-SZAXOFON

Azokban az iskolákban, amelyekben az általános szaxofonoktatást már bevezették, a jazz főtárgy klasszikus megfelelője természetesen ez a tárgy. Ahol ilyen jellegű képzés nincs, klasszikus főtárgyként klarinét- vagy fuvolaórát kell a programba illeszteni. De ha van is általános szaxofonoktatás, a klarinét- vagy fuvolatanulás - szabadon választott melléktárgyként, heti 1 órában - akkor is igen hasznos, mivel mindkettő a szaxofon gyakori mellékhangszere.

A jazz-szaxofon tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit és sajátosságait,
- a jazz-szaxofonozás kialakulásának és fejlődésének vázlatos történetét,
- a hangszer vázlatos irodalmát és kiemelkedő előadóművészeit.

Alakítson ki
- helyes légzéstechnikát,
- helyes befúvásmódot és nyelvtechnikát,
- stabil, de nem merev szájtartást,
- megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
- dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált, a jazznek megfelelő, jól képzett, korszerű szaxofonhangot.

Fordítson különös figyelmet
- a helyes légzés gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a diatonikus és jazzben használt nem-diatonikus hangsorok gyakorlására,
- a jazzakkordok különböző figurációkkal, hangzatbontásokkal való gyakorlására,
- a jazzes frazeálására, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,

- a szolisztikus rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére, a stílusos és igen ritmikus improvizációs technika kialakítására,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- a hangszer szerepköreinek tudatosítására a zenekari játékban (combo- és big-band játék),
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló
- legyen tisztában a hangszerkezelés tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- ismerje a hangszer legáltalánosabban használatos hangterjedelmén belül kromatikusan az összes fogást,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására, tudjon dinamikailag árnyalt, a jazznek megfelelő, korszerű szaxofonhangot képezni,
- tudjon tisztán intonálni, illetve a jazzben gyakori, stílusos hajlításokat játszani,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, s végezze ezeket önállóan,
- ismerje a különböző improvizációs skálákat és harmóniabontásokat, s tudja ezeket nagyobb tempóban is játszani, ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, etűdöket,
- ismerje a jazz jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback meneteit, s tudja ezeket zongorán játszani,
- ismerje és tudjon rögtönözni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben használatos formáira,
- ismerje a gyakoribb dúr és moll blues-sémákat, tudja ezeket zongorán játszani, illetve tudjon ezekre szaxofonon rögtönözni,
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű jazz standard játéka kívülről, egyszerű rögtönzéssel, néhány dúr és moll blues-téma, egyszerű, stílusos rögtönzéssel),
- legyen képes a tanult standardek harmóniameneteit egyszerű formában zongorán játszani,
- legyen képes 2-3 szólót vagy szólórészletet lekottázni, s ezeket az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- rendelkezzék a játszott anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- ismerje a szaxofon hangszercsalád többi tagját, hangolásukról és hangfekvésükről legyen fogalma,
- rendelkezzék olyan hangszeres és elméleti tudással, ami szükséges ahhoz, hogy részt vehessen amatőr jazzegyüttesben.

JAZZ-TROMBITA

A jazz-trombita tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit és sajátosságait,
- a jazz-trombitajáték kialakulásának és fejlődésének vázlatos történetét,

- a hangszer vázlatos irodalmát és kiemelkedő előadóművészeit.

Alakítson ki

- helyes légzéstechnikát, szájtartást és befúvásmódot,
- megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
- dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált, a jazznek megfelelő, jól képzett, korszerű trombitahangot.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének a fontosságát,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának technikáját.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- előadói képességeit.

Fordítson különös figyelmet

- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izomzat lazaságára, terhelhetőségének fejlesztésére,
- a zenei memória fejlesztésére,
- a diatonikus s a jazzben használatos nem diatonikus hangsorok gyakorlására,
- a jazzakkordok különböző figurációkkal, hangzatbontásokkal való gyakorlására,
- a jazzes frazeálásra, árnyalt artikulációra, a lüktetésérzet kialakítására, az egyenletes tempótartásra,
- a szolisztikus rögtönzés alapjainak megismerésére, a dallami gondolkodás fejlesztésére, a stílusos és igen ritmikus improvizációs technika kialakítására,
- a stílusérzéket és a hallást fejlesztő transzkripciós gyakorlatokra,
- az együttes játékkészséget, a tempó-, ritmus- és harmóniai érzéket fejlesztő music minus one gyakorlatokra,
- a hangszer szerepköreinek tudatosítására a zenekari játékban (combo- és big-band játék),
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a céltudatos és hatékony gyakorlási módszer kialakítására.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló

- legyen tisztában a hangszerkezelés tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására, tudjon dinamikailag árnyalt, a jazznek megfelelő, korszerű trombitahangot képezni,
- tudjon tisztán intonálni, illetve a jazzben gyakori, stílusos hajlításokat játszani,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, s végezze ezeket önállóan,
- ismerje a dúr és moll hangnemeket, a különböző improvizációs skálákat és harmóniabontásokat, s tudja ezeket nagyobb tempóban is játszani,
- ismerje a különböző technikai és improvizációs gyakorlatokat, jazz etűdöket,
- ismerje a jazz jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback meneteit, s tudja ezeket zongorán játszani,
- ismerje és tudjon rögtönözni a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben használatos formáira,
- ismerje a gyakoribb dúr és moll blues-sémákat, tudja ezeket zongorán játszani, s tudjon ezekre trombitán rögtönözni,

- rendelkezzen megfelelő repertoárral (15-20 különböző karakterű és tempójú jazz standard játéka kívülről, egyszerű, stílusos rögtönzéssel, néhány dúr és moll blues-téma, egyszerű, stílusos rögtönzéssel),
- legyen képes a tanult standardek harmóniameneteit egyszerű formában zongorán játszani,
- legyen képes különböző tempójú music minus one felvételekre egyszerű rögtönzéseket játszani,
- legyen képes 2-3 szólót vagy szólórészletet lekottázni, s ezeket az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- rendelkezzen a játszott anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- ismerje a rokon hangszereket, hangolásukról és hangfekvésükről legyen fogalma,
- rendelkezzen olyan hangszeres és elméleti tudással, ami szükséges ahhoz, hogy részt vehessen amatőr jazzegyüttesekben.

JAZZ-ZONGORA

A jazz-zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait,
- a jazz-zongorázás főbb stílusait, kiemelkedő muzsikusait,
- a jazzimprovizáció kialakulását, fejlődését, fontosabb technikáit.

Alakítson ki
- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független, rugalmas játszóapparátust (ujjak, kar, ízületek),
- kiegyenlített játéktechnikát, differenciált billentést.

Tegye képessé a tanulót arra, hogy
- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni, és azon játszani,
- elsajátítsa a jazz-zongorajáték alapelemeit (akkordfordítási technika, akkordkötések, jellegzetes harmóniamenetek, improvizációs skálarendszer, skála-akkord kapcsolatok, jellegzetes dallami és ritmikai fordulatok),
- elsajátítsa a jazz-zongorázás főbb játékformáit (stride, boogie woogie, blokkakkord-játék, szurkálós akkordkíséret, modális rögtönzés, tonális centrumú rögtönzés, latin kíséretek, fúziós stílus),
- elsajátítsa és a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni tudja a különböző billentésmódokat, valamint megfelelően használni tudja a zongorapedálokat,
- együttes játékban alkalmazkodni tudjon az adott darab és a zenekar stílusához.

Fejlessze a tanuló
- általános muzikalitását és improvizációs készségét,
- hallását transzkripciós és egyéb gyakorlatokkal,
- metrum-, ritmus- és lüktetésérzékét, egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- transzponálás! készségét.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló

- rendelkezzen megfelelő repertoárral (mintegy 15-20 jazz standard játéka kívülről, rögtönzéssel),
- ismerje a II-V-I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit, s tudjon ezekre rögtönözni,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, az összetettebb blues harmonizációkat, s tudjon ezekre rögtönözni (dúr és moll bluesokra egyaránt),
- ismerje a jazz akkordkészletét, jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback sémáit, akkordfordítási és akkordkötési technikáját,
- stíluskorszakok szerint is ismerjen néhány gyakoribb dallami patternt, tudja transzponálni ezeket, s legyen képes különböző harmonizációkban, különböző tempójú rögtönzésekben ezeket alkalmazni,
- rendelkezzen megfelelő harmóniai improvizációs technikával, tudjon harmóniasorokra jazzes motívumokat rögtönözni, s ezekkel improvizatív formában építkezni,
- ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni a jazz főbb játékstílusait (stride, blues, boogie woogie, akkordikus játék, rhythm and blues, latin, modern main stream, jazz-rock),
- rendelkezzen megfelelő kísérő technikával, tudjon kísérni hangszeres vagy énekes szólistát,
- legyen képes zenekari játékba beilleszkedni,
- tudjon transzkripciókat készíteni, vagyis kiemelkedő muzsikusok improvizációinak egyszerűbb részleteit lejegyezni, ezeket elemezni és az eredeti változat magnetofonfelvételével unisono eljátszani.

KÖTELEZŐ TÁRGYAK

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkodás kialakítása, amely segíti a tanulót a zenei anyag helyes értelmezésében, valamint a jazzdarabok és improvizációk megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi. Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai

- Járuljon hozzá a tanuló átfogó zenei műveltségének kialakításához,
- nyújtson segítséget a hangszertanuláshoz,
- ismertesse meg a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, ritmikai és dallami különbségeket,
- járuljon hozzá, hogy a tanuló nyitottá váljon a társművészetek iránt,
- segítse a zenei készségek kiművelését, a képességek fejlesztését a kreatív jazz előadásban az alábbi területeken:
  = ritmus-metrum, különös tekintettel a jazz ritmusvilágára,
  = tiszta intonáció,
  = dallamhallás, hangsorok felismerése, különös tekintettel a jazz improvizációs skáláira,
  = többszólamúság-harmóniafelismerés, különös tekintettel a jazzakkordokra,
  = zenei olvasás-írás, különös tekintettel jazzimprovizációk lejegyzésére,
  = zenei szerkezet, forma,
  = zenei memória,

= rögtönzés, különös tekintettel a jazz harmóniai improvizációs technikájára,
= stíluselemző zenehallgatás, különös tekintettel a jazz főbb stílusaira,
- segítse a zenei pályára készülő tanulók felkészítését a továbbtanulásra.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- hallás után ismerje fel biztosan a különböző ritmusértékű hangokat, az egyszerűbb és bonyolultabb ritmusképleteket: szinkópákat, nyújtott és éles ritmusokat, a lüktető ütés, a beat - általában negyed hang - nyolcados és triolás osztásait, s ezek szinkópás átkötéseit; tudja ezeket énekelni és hangszeren játszani,
- tudjon lejegyezni bonyolultabb ritmusokat frazírozási jelekkel, tagolt diktálás és többszöri meghallgatás alapján,
- tudjon biztosan tájékozódni a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 és 8/8 ütemekben,
- ismerje fel az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat,
- ismerje fel, tudja énekelni és hangszeren játszani a pentatónia 5, a három hétfokú hangrendszer 21 modusát, a distancia skálákat és a jazzben gyakoribb skálamodelleket,
- tudjon biztosan tájékozódni a funkciós rendszerben, ismerje fel a fő- és mellékfunkciókat, ismerje fel és tudja zongorán játszani az egyszerűbb autentikus és plagális harmóniaköröket dúrban és mollban, valamennyi hangnemben,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben gyakoribb formáit,
- tudjon moduláló jazz standardeket hangnemi-funkciós szempontból elemezni,
- ismerje fel és tudja valamennyi hangra zongorán játszani a jazz alapakkordjait: a különböző típusú hármasokat, jazz szextakkordokat és szeptimakkordokat,
- tudja biztosan, hogy milyen típusú hármas- és négyeshangzat, valamint jazz szextakkord épül a három hétfokú hangrendszer skálafokaira,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a sus7 akkordot, a jazzben gyakoribb nóna, undecima és tredecima akkordokat (néhány fontosabb alterációval is), valamint a szerkezetileg állandó, nem alterálható összetett jazzakkordokat (dom76, dom7b10, dúr és moll 69),
- ismerje fel és tudja zongorázni a jazz jellegzetes harmóniai patternjeit és turnback meneteit,
- tudjon tájékozódni a különböző periódusokban: biztosan ismerje fel a jazz standardek és bluesok periódusait, rendelkezzen a jazzimprovizációhoz elengedhetetlenül szükséges, biztos periódusérzékkel,
- rendelkezzen megfelelő kottaírási készséggel, tudjon jazz standardek és egyszerűbb jazzimprovizációk nehézségi szintjének megfelelő dallamokat többszöri meghallgatás alapján, tagoltan lejegyezni,
- ismerjen kívülről, tudjon énekelni és hangszeren játszani néhány afroamerikai népies dalt, 6-8 dúr és moll blues-témát, valamint 10-15 jazz standardét,
- tudjon hangzókkal énekelve rögtönözni egyszerű blues-sémára,
- tudjon egyszerű harmóniasorra téma jellegű dallamot komponálni.

JAZZELMÉLET

(Kiegészítés a szolfézs+elmélet óra klasszikus elmélet anyagához)

A jazzelmélet-tanítás szakirányú feladatai
- Járuljon hozzá a tanuló átfogó jazz-zenei műveltségének kialakításához,
- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó, elvonatkoztató és rendszerező képességet,

- ismertesse meg a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, ritmikai és dallami analógiákat és különbségeket,
- segítse a tanulót, hogy jártasságot szerezzen a jazz sajátosságainak, főbb dallami, harmóniai és ritmikai stílusjegyeinek ismeretében,
- stíluselemzés segítségével ismertesse meg a tanulót a jazz főbb korszakainak jellegzetességeivel,
- tegye képessé a tanulót önálló elemző munkára, elsősorban a jazz standardek és egyszerűbb improvizációk tonális-funkciós elemzésére, valamint az elemzett darabok harmóniasorainak horizontálására,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a tanuló a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - önállóan is meg tudja közelíteni,
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában,
- közvetett formában járuljon hozzá a kreatív jazzelőadáshoz szükséges zenei készségek kiműveléséhez, a zenei képességek általános fejlesztéséhez.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- ismerje a pentaton és a három hétfokú hangrendszer szerkezetét, hallás után biztosan ismerje fel az 5 pentaton és 21 diatonikus modust, tudja ezeket énekelni és hangszeren játszani,
- ismerje fel és tudja hangszeren játszani a distancia skálákat és a jazzben gyakoribb skála-modelleket,
- ismerje a jazz nemzetközi akkordjelzési rendszerét, az azonos akkordok jelzésváltozatait, a hazai jelzésgyakorlatot,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a jazz alapakkordjait: a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll jazz szextakkordot, valamint a 8+1 szeptimakkordot,
- tudja biztosan, hogy milyen típusú hármas- és négyeshangzat, valamint jazz szextakkord épül a három hétfokú hangrendszer, a dúr, az összhangzatos és a melodikus moll skála fokaira,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani valamennyi hangra a sus7 akkordot, a jazzben gyakoribb nóna, undecima és tredecima akkordokat (néhány fontosabb alterációval is), valamint a szerkezetileg állandó, nem alterálható összetett jazzakkordokat (dom76, dom7b10, dúr és moll 69),
- tudjon biztosan tájékozódni a funkciós rendszerben, ismerje fel a fő- és mellékfunkciókat, ismerje fel és tudja zongorán játszani az egyszerűbb autentikus és plagális harmóniaköröket, dúrban és mollban, valamennyi hangnemben,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben gyakoribb dúr és moll formáit, ezek szekvenciális meneteit,
- tudjon moduláló jazz standardeket hangnemi szempontból elemezni, ismerje fel az egyes harmóniák funkciós hovatartozását,
- ismerje és legyen járatos a jazz improvizációs skálarendszerében, a harmóniák és skálák kapcsolatrendszerében, ismerje az egyes harmóniák skálakifejezéseit, lehetőségeit, tudjon horizontálni,
- ismerje a jazz főbb improvizációs technikáit, legyen képes ezeket a gyakorlatban alkalmazni,
- ismerje a jazz stíluskorszakainak fontosabb dallami, harmóniai és ritmikai sémáit, patternjeit, a gyakoribb turnback meneteket, s tudja ezeket a gyakorlatban is alkalmazni,
- tudjon önállóan elemezni bonyolultabb jazzkompozíciókat és improvizációkat,
- ismerje a régebbi és modernebb blues-sémákat, a gyakoribb dúr és moll blues-harmonizációkat zongorán is tudja játszani,

- ismerje a jazz főbb ritmikai sajátosságait,
- ismerje és tudja zongorán játszani a jazzben gyakoribb kétharmóniájú hangzatokat, legyen tisztában a mai jazz improvizációs törekvéseivel (politonális és polimodális tendenciák, a tonális síkok-eltolásának technikája stb.).

JAZZIRODALOM

A jazzirodalom tanításának célja, hogy
- elsősorban a jazz, de általában a zene és más művészetek iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik tanulmányaik során képessé válnak további önművelésre, valamint a jazz aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük alapfokú jazz műveltség megszerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságuk miatt csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A jazzirodalom tanításának szakirányú feladatai
- A jazz iránti fogékonyság elmélyítése, a műfajjal kapcsolatos ismeretek bővítése,
- a jazz sajátos ritmikájának, intonációjának, dallami és harmóniai nyelvezetének, a nyugati zenekultúráétól sokban eltérő kifejezési eszközeinek bemutatása és megismertetése,
- az afroamerikai zene vázlatos történetének, a jazz kialakulásának és főbb stíluskorszakainak megismertetése,
- az egyes korszakok kiemelkedő muzsikusainak, s azok legjelentősebb felvételeinek bemutatása, kitekintéssel az adott kor zenéjének és más művészeteinek főbb tendenciáira,
- folyamatosan hívja fel a figyelmet a jazz és a klasszikus zene közötti analógiákra, illetve a jelentős különbségekre.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat
- jazzkoncertek és egyéb nívós hangversenyek rendszeres látogatására,
- a rádió és a televízió ilyen jellegű műsorainak meghallgatására,
- az értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és rendszeres meghallgatására,
- a műfajjal kapcsolatos jelentősebb könyvek, tanulmányok, szaklapok rendszeres olvasására.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben mind a jazzben, mind a zene egyéb műfajaiban biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, mellyel a jazzben, a kortárs zenében és más művészetekben találkozik.

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- ismerje az afroamerikai zene főbb formáit, a jazz kialakulásának folyamatát,
- legyen áttekintése a jazz történetéről, ismerje a főbb stíluskorszakokat, azok jelentősebb együtteseit és szólistáit,
- ismerje fel az órákon bemutatott és elemzett felvételeket, legyen tisztában ezek főbb stílusjegyeivel,
- ismerje a jazz dallami, harmóniai, ritmikai, formai alapelemeit és sajátosságait, legyen fogalma ezeknek a jazz fejlődésfolyamatában bekövetkezett változásairól,
- ismerje az improvizatív jazz és a kompozíciós zene közötti eltéréseket, illetve hasonlóságokat,

- legyen áttekintése a jazzben és a zene egyéb műfajaiban végbemenő folyamatokról, különös tekintettel a kortárs zenére,
- legyen áttekintése az európai jazzről, ismerje a magyar jazz történetét, jelenlegi helyzetét, ismerje a jelentős magyar együttesek és szólisták felvételeit.

JAZZ-ZENEKARI GYAKORLAT

A jazz-zenekari gyakorlat szakirányú feladatai

Nyújtson lehetőséget a tanulóknak
- a közös játékra, a jazz lényegét jelentő, belső kötöttségeken és rendezőelveken nyugvó közös rögtönzésre,
- más hangszerek megismerésére, ezek zenekari szerepköreinek megtapasztalására,
- a „zenekari hallás", a muzsikus társakra való figyelés kialakítására, a többirányú figyelem képességének fejlesztésére,
- a combo-játék belső megismerésére (ritmus-szekció, szolisztikus rögtönzés, a jazz standardek és más jazzdarabok kisegyüttesbeli feldolgozás- és előadásmódja, a combo-hangszerelés alapjai stb.),
- az együttes játék problémáinak megismerésére (a leírt szólamok azonos frazeálással való megszólaltatása, intonációs eltérések áthidalása stb.),
- az „élő", vagyis nem music minus one típusú zenekari kíséret megtapasztalására, a szolisztikus rögtönzés ilyen jellegű kísérettel való gyakorlására.

A fentiek lehetőséget nyújtanak az arra alkalmas tanulóknak, hogy később professzionális együttesekben játszhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló
- ismerje meg a leggyakoribb jazz-hangszerek jellegzetességeit, a combo-játékban betöltött szerepköreit,
- ismerje meg és tudatosítsa a combo-játék alapelveit, a ritmus-szekció működését, a szólisták feladatait,
- legyen tisztában a jazz kiszenekari formációival, az alapvető játékmódokkal,
- rendelkezzen a combo-játékhoz szükséges hangszeres tudással, improvizációs technikával, tempóérzékkel, stílusismerettel, beilleszkedési képességgel,
- rendelkezzen megfelelő lapról olvasási készséggel,
- legyen képes leírt szólamát helyes tempóban, stílusban, megfelelő frazeálással és dinamikával eljátszani (vonatkozik ez a combo-játékra is, de elsősorban a nagyzenekari játékra, ha az intézményben esetleg big-band működne),
- rendelkezzen megfelelő koncentrálóképességgel, tudjon egyidejűleg figyelni a saját és muzsikustársainak játékára.

ZONGORA KÖTELEZŐ TÁRGY

A zongora kötelező tárgy valamennyi hangszeres jazztanszakon és a jazzének tanszakon kötelező. (Természetesen a jazz-zongora tanszak kivételével.) A zongoratanulást a modern jazzimprovizáció teszi elsősorban szükségessé. Túlnyomórészt harmóniai rögtönzésről lévén szó, elengedhetetlen, hogy a tanuló megismerkedjen a zenének olyan elemeivel és összefüggéseivel, amilyen például a harmonizáció, akkordfűzés, dallam és harmónia kapcsolata, többszólamúság, kíséret stb. Minderre egy fúvósnak, bőgősnek, basszus-gitárosnak, ütősnek a saját hangszerén nincs módja, s vonatkozik ez az énekesre is. Bár a gitáron akkordjátékra is van mód, még a gitárosnak is szükséges zongoráznia a hangszer

vizuális lehetőségei miatt: a tanulónak nem „vakon” kell kitalálnia a skála vagy az akkord hangjait, hanem látja azokat maga előtt, s így a zongorán minden könnyebbé, sokkal áttekinthetőbbé válik. Mielőtt tehát a tanuló a jazz standard harmóniasorára rögtönözni kezdene, alaposan meg kell ismernie a darab harmóniai struktúráját, elemeznie kell azt tonális-funkciós szempontból, ki kell keresnie a megfelelő improvizációs skálát, illetve meg kell állapítania a tonális centrumokat. Hasznos, ha a tanuló egyszerű klasszikus darabokat is tanul, de a legfontosabb, hogy jazzakkordokat, akkordmeneteket, harmóniai bontásokat és improvizációs skálákat tudjon játszani. Igen fontos, hogy bizonyos idejű tanulás után a tanuló el tudja játszani egyszerű akkordkísérlettel azt a dallamot, melynek harmóniasorára a saját hangszerén rögtönözni fog.

A zongora kötelező tárgy tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a jazzimprovizáció fontosabb technikáit, elsősorban a periodikus harmóniai rögtönzés alapjait.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást, laza, rugalmas játszóapparátust.

Tegye képessé a tanulót arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- a zongorán felkészüljön a saját hangszerén való önálló harmóniai rögtönzésre (jazzakkordok, jellegzetes harmónia- és turaback-menetek, a harmóniákat kifejező improvizációs skálák játéka),
- minden hangnemben tudjon dúr és moll jellegű II-V-I harmóniai sémákat játszani, egyszerű, jazzes akkordfordításokkal, megfelelő akkordkötésekkel, szekvenciális formában is,
- tudjon jazz standardeket a legegyszerűbb formában játszani (dallam+1-3-7-es akkordkíséret), s néhány darabot kívülről is tudjon,
- tudjon egyszerűbb hangnemekben a jazzben gyakoribb blues harmónia-meneteket játszani, ismerje kívülről néhány dúr és moll blues-témát, s ezeket egyszerű harmóniai kísérlettel el tudja játszani.

Fejlessze a tanuló

- általános muzikalitását, hallását, metrum-, ritmus- és lüktetésérzékét,
- kottaolvasási készségét,
- általános zenei műveltségét.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló

- a jazzakkordokat alaphelyzetben minden hangra, hosszabb keresgélés nélkül játszani tudja,
- ismerje és tudja játszani a leggyakoribb jazzakkordok néhány egyszerű, jazzes megfordítását,
- ismerje és tudja játszani a pentaton modusokat, a három hétfokú hangrendszer 21 modusát, a distancia skálákat, a jazzben előforduló skálamodelleket és egyéb, speciális hangsorokat, bármelyik hangról elkezdve,
- ismerje a II-V-I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit, ezeket dúrban és mollban, egyszerű, jazzes akkordfordításokkal valamennyi hangnemben tudja játszani, szekvenciális formában is,

- ismerje a gyakoribb dúr és moll blues-sémákat, s a harmóniameneteket egyszerű, jazzes akkordfordításokkal (esetleg tritonus-kísérettel) az egyszerűbb hangnemekben játszani tudja,
- a jazz standardek dallamát egyszerű, alaphelyzetű, 1-3-7-es akkordkísérettel tudja játszani, néhányat kívülről is tudjon,
- a tanult standardek harmóniameneteire improvizációs skálákat is tudjon játszani, lehetőleg egyenletes tempóban,
- a fentiek mellett a klasszikus zongora kötelező tárgy anyagából annyit sajátítson el, amennyit felkészültsége megenged.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Tanszakok:
- szintetizátor-keyboard,
- szintetizátor,
- számítógépes zene.

A képzés időtartama:
- szintetizátor-keyboard tanszakon:
„A” tagozaton 8 év (2+6 évfolyam),
„B” tagozaton 8 év (3+5 évfolyam),
- szintetizátor tanszakon: 12 év (2+10 évfolyam),
- számítógépes zene tanszakon:
„A” tagozaton 8 év,
„B” tagozaton 8 év (1+7 évfolyam).

(Megjegyzés: az évfolyamszámok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat első számjegye az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelenti. A „B” tagozatra a tanulót az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.)

ÓRATERVEK

SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD TANSZAK

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	-	-	2	2	2	2	2	2
Kötelező kötelezően választható tárgy	vagy 2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: szintetizátor-keyboard (egyéni).

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);

- gyakorlati: zongora, orgona vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;

- egyéb: szintetizátor, számítógépes zene.

Választható tárgyak: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor, számítógépes zene.

(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

„A” és „B” tagozat

A tanítási órák (foglalkozások) száma: és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

„A” tagozaton: minimum 2×30 perc

„B” tagozaton: minimum 2×45 perc

[A közoktatási törvény 52. § (9) bekezdés *a)* pontja alapján: egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható.]

Kötelező tárgy:

a képzési idő 2×45 perc

„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5-6. évfolyamon

elmélet: minimum 1×45 perc

Választható tárgy:

az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B” tagozaton

elmélet: minimum 1×45 perc

gyakorlat: minimum 1×45 perc (csoportos), vagy

minimum 1×30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő

egyéni: 2×30 perc

csoportos: 2×45 perc

Kamarazene:

minimum 1×45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően: 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, kórus:

minimum 2×45 perc

Zongora, második hangszer:

minimum 1×30 perc

SZINTETIZÁTOR TANSZAK

Tantárgy	Évfolyamok

	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező kötelezően választható tárgy	vagy 2	2	2	2	2	2	2	2	2			
Választható tárgy	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	2	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: szintetizátor (amely magában foglalja a hangszerismeret és a szintetizátor kamara tananyagát is).

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
- gyakorlati: zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
- egyéb: szintetizátor-keyboard, számítógépes zene.

Választható tárgyak: hangszeres előkészítő; szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor-keyboard, számítógépes zene.

(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

az alapfok 1-2. évfolyamán minimum 2×30 perc,

az alapfok 3. évfolyamától minimum 2×45 perc, amelyek közül az egyik egyéni szintetizátoróra, a másik pedig 3-3 gyerekenként összevont egyéni óra, ahol - hetente váltakozva - az egyik héten hangszerismeret, a másik héten pedig szintetizátor kamara óra javasolt.

[A közoktatási törvény 52. § (9) bekezdés *a)* pontja alapján: egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható.]

Kötelező tárgy:

a képzési idő 2×45 perc

a 4. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

az 5-6. évfolyamon:

elmélet: minimum 1×45 perc

Választható tárgy:

az előképző 2. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.

SZÁMÍTÓGÉPES ZENE TANSZAK

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző				Alapfok			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óraszám	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: számítógépes zene.

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók);
- gyakorlati: zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus;
- egyéb: szintetizátor-keyboard, szintetizátor.

Választható tárgyak: szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók); zongora vagy egyéb második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus; szintetizátor-keyboard, szintetizátor.

(Zenei ismeret: a szolfézs, hangszínszolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Az elméleti és kamarazenei tantárgyak csoportos foglalkozások.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

„A” és „B” tagozat

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2×30 perc,

„B” tagozaton minimum 2×45 perc.

[A közoktatási törvény 52. § (9) bekezdés *a)* pontja alapján: egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozás tartható.]

Kötelező tárgy:

a képzési idő 2×45 perc

„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5. évfolyamtól

elmélet: minimum 1×45 perc

Választható tárgy:

„B” tagozaton

elmélet: minimum 1×45 perc

gyakorlat: minimum 1×45 perc (csoportos) vagy

minimum 1×30 perc (egyéni)

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló a zeneművészeti ág bármelyik területe (klasszikus zene, népzene, jazz-zene), illetve más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD

A szintetizátor tanításának célja, hogy felkészítse a tanulókat az elektronikus zenei hatások felismerésére, befogadására és ilyen jellegű zenei önkifejezésre.

A szintetizátor-keyboard, digitális zongora tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal a hangszer sajátosságait, és alakítsa ki a hangszer biztonságos kezelését,

- alapozza meg a biztos technikai tudást a zeneelmélettel való szoros összefüggésben,
- adjon teret, lehetőséget a zenei fantázia kibontakoztatására, kreativitásra,
- a klasszikus zeneelméleti rendszeren keresztül vezesse rá őket a tánc- és jazz-zenei összefüggések logikájára,
- ismertesse meg a főbb tánc- és jazz-zenei stílusok sajátosságait, összevetve azokat klasszikus zenetörténeti előzményeikkel,
- biztosítson olyan szilárd elméleti, technikai, gyakorlati tudásanyagot, amely a számítógép és MIDI-berendezések zenei alkalmazási területén is használható,
- adjon lehetőséget arra, hogy a fiatalok rajongása a szintetizátor iránt ne korlátozódjék csak a könnyűzene és a jazzművészet területére, hanem a szerzett zenei műveltség bármikor komolyzenére váltható legyen.

Az oktatás ismertesse meg a tanulókkal

- a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait,
- a hangszer-felépítési sajátosságait,
- a legfontosabb érintésvédelmi szabályokat.

Alakítson ki

- könnyed klaviatúra- és funkciókezelést,
- önálló hangszín- és ritmuskezelést,
- kielégítő improvizációs készséget,
- megfelelő játéktechnikai biztonságot.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait (monofon-polifon szintetizátorok, zenei számítógépek),
- a tánc- és jazz-zenei stílusokat, stílusirányzatokat, a zeneszerzők és előadóművészek munkásságát,
- a legelemibb érintésvédelmi szabályokat,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyag kottahű előadására,

- más hangszerekkel együtt játszani, kisebb zenekarokba beilleszkedni,
- repertoárjának egyharmad részét kotta nélkül is eljátszani és ennek az anyagnak az állandó kézben tartására,
- a szintetizátor-keyboard funkcióinak kezelésére,
- az előadott művek önálló hangszín- és ritmuskezelésére,
- megfelelő technikai tudásszintet elérni, mely az improvizációs gyakorlatokhoz szükséges.

Rendelkezzék
- megfelelő előadókészséggel, ritmus- és periódusérzékkel,
- jó zenei hallással,
- művészi előadókészséggel, kreativitással,
- vizuális, koncentráló- és memorizálóképességgel,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges alapvető elektrotechnikai ismeretekkel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
- szélesebb körben a különböző szintetizátorok működési elvét, programozását,
- a klasszikus zeneszerzők munkásságát.

Legyen képes
- repertoárjának nagy részét kotta nélkül is eljátszani,
- repertoárjának egy részét transzponálni,
- repertoárjának egy részét improvizálni,
- összetettebb harmóniavezetésű darabokat játszani.

Rendelkezzék önálló harmóniaszerkesztési készséggel.

SZINTETIZÁTOR

A program célja:
- alakítsa ki a különböző billentéstechnikájú billentyűs hangszerek - akusztikus zongora, digitális zongora, szintetizátor - játéktechnikai és zenei alapjait,
- fejlessze a tanuló zenei képességeit a szintetizátor és a hozzá tartozó digitális eszközök segítségével,
- alapozza meg a klasszikus és kortárs zenei műveltséget a digitális és számítástechnikai eszközök segítségével,
- fejlessze a hangszínek iránti fogékonyságot és a hallást a különböző előadásmódok finomabb megkülönböztetéséhez.

A program feladata:
- adjon áttekintést a zenetörténet billentyűs irodalmáról, és ne zárkózzon el a jazz- és tánczene kiemelkedő alkotásaitól sem,
- foglalkozzon a szintetizátorra írott eredeti művekkel és átiratokkal, alakítsa ki az ezek interpretálásához szükséges játéktechnikai és stílusbeli jártasságot,
- ismertesse meg a hangszer technikai sajátosságait, hangtechnikai alapelveit,
- teremtse meg már az alsóbb évfolyamokon is az aktív kamarazenélés, zenekari játék lehetőségét,
- alakítson ki jó improvizációs készséget, ösztönözze a tanulót zenei fantáziájának kiélésére,
- készítsen fel a számítógépes zenei alkalmazások kreatív használatára,
- adjon lehetőséget a későbbi szintetizátor előadóművészi, illetve zeneszerzői pályára való felkészülésre.

Követelmények az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje

- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) billentyűs hangszerek kialakulását, fejlődéstörténetét, főbb szerkezeti elemeit, azok működését,
- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) eszközökre írt klasszikus és kortárs irodalmat, a meghatározó előadók munkásságát,
- az analóg és digitális hangkeltő-berendezések közötti különbségeket,
- a hangszintézissel kapcsolatos alapvető tudnivalókat,
- a számítógép felhasználási lehetőségeit a zene területén.

Legyen képes

- a maga és környezete örömére muzsikálni választott hangszerén,
- klasszikus és kortárs zeneműveket akusztikus és digitális zongorán, illetve szintetizátoron megfelelő szinten megszólaltatni,
- szintetizátorokkal és más hangszerekkel együtt zenélni (kamara- és zenekari produkcióban egyaránt),
- a szintetizátor funkciót készségszinten kezelni,
- a hangszintézis-ismeretek felhasználásával önállóan hangszíneket, hangzásokat létrehozni,
- a tanult művekből önállóan egyszerűbb átiratokat (kamaraátiratokat is), hangszereléseket készíteni,
- kisebb kompozíciókat önállóan megalkotni,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges hangtechnikai eszközöket (erősítő, hangfal, mikrofon stb.) összeállítani, alapfokon kezelni.

Rendelkezzék

- a program anyagának megfelelő billentyűs készségekkel az elektronikus zenei területen szükséges és elvárható előadókészséggel,
- a kortárs zene olvasásához és interpretálásához szükséges alapvető elméleti ismeretekkel,
- a korszerű képzettség alapjául szolgáló kreativitással,
- a későbbi amatőr zenéléshez szükséges jártassággal a hangtechnika területén,
- a zenei alkalmazásoknak megfelelő jártassággal a számítástechnika területén.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az alapfok végére megfogalmazott követelményeken felül:

- a tanuló játéktechnikai készsége érje el azt a szintet, hogy legyen képes az ajánlott anyagnak megfelelő nehézségű művek előadására - az egyéni alkati sajátosságok figyelembevétele mellett,
- a tanuló előadói készsége tükrözze az életkorából adódó érettebb, elmélyültebb és átéltebb minőséget,
- a hangszer értő használatához tartozó számítógépes zenei, hangtechnikai, elektrotechnikai és hangszintézis-elméleti ismeretek kerüljenek tudatosabb alkalmazásra a közismereti iskolákban szerzett fizikai ismeretek felhasználása révén,
- a tanuló legyen képes önállóan elektroakusztikus zeneműveket létrehozni.

SZÁMÍTÓGÉPES ZENE

A program célja:

- komplexen gondolkodó, önálló zenei megnyilatkozásra képes személyiség fejlesztése, aki zeneelméleti téren is megfelelő alapképzettséggel rendelkezik,

- a tanuló zenei képességeinek fejlesztése a számítógépes zenei eszközök segítségével,
- teremtsen lehetőséget a művészetek közötti együttműködésre a számítógép segítségével,
- helyezzen hangsúlyt a képességek fejlesztésére, a lexikális tudás kizárólagos elsajátítása mellett,
- legyen a tanulónak átfogó, élményszerű képe a zene szerkezetéről, a művek formájáról,
- rendszeresen foglalkozzon a tanuló komponálással, improvizációval,
- erősítse a kortárs zene iránti nyitottságot,
- az új számítógépes zenei alkalmazások és digitális eszközök figyelemmel kísérése és használatának önálló elsajátítása,
- az alapvető akusztikai és elektroakusztikai ismeretek elsajátítása.

A program feladata:

- fejlessze fokozatosan zenehallgatással, kreatív kompozíciós és improvizatív feladatokkal a zenei fantáziát,
- nyújtson ismereteket a zeneelmélet alapvető szabályairól, a zenei formákról, a zene szerkezeti elemeiről,
- ismertesse a hangszerelés alapvető szempontjait, tudnivalóit,
- adjon ismereteket a számítógépes zeneszerzés és hangelőállítás különböző területeiről,
- ismertesse a szintetizátorok, a mintavevők és effektprocesszorok alapvető tudnivalóit,
- kiemelten foglalkozzon a számítógép segítségével írott művek megismertetésével és elemzésével,
- nyújtson ismereteket az elektroakusztikus darabok előadásának feladatairól,
- ismertesse az alapvető akusztikai és elektroakusztikai törvényszerűségeket.

Követelmények az alapfok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az elektroakusztikus és számítógépes zene kialakulásának történetét,
- a klasszikus és elektroakusztikus zeneirodalom kiemelkedőbb alkotásait és szerzőit, de ne zárkózzék el a jazz- és a tánczene értékes alkotásaitól sem,
- a számítógépes zenei alkalmazásokat és digitális zenei eszközöket, valamint ezek alapfokú kezelését,
- a legfontosabb hangszintézis-technikákat.

Legyen képes

- olyan szintű zenei megnyilatkozásokra, melyek tükrözik, hogy felismeri és alkalmazni tudja a zene általános elemeit és szerkesztési szabályait a számítógépes zenei programok és digitális eszközök segítségével,
- számítógép és digitális eszközök segítségével különféle hangzásokat létrehozni,
- önálló zenei alkotásokat létrehozni,
- zenei felvételek készítésére, szerkesztésére.

Rendelkezzék

- hangszínek iránti fogékonysággal, kifinomult, az új hangzásokra nyitott hallással,
- a feladatoknak megfelelő ismeretekkel a zeneelmélet, a formatan, a hangszerelés területén,
- ismeretekkel az improvizáció és komponálás témakörében,
- megfelelő szintű általános számítógépes ismeretekkel,
- az elektroakusztikus produkciók létrehozásához és előadásához szükséges hangtechnikai ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
- az elektroakusztikus és számítógépes zene aktuális irodalmát.

Legyen képes
- multimédiás programok együttes kezelésére,
- interaktív MIDI programokat felhasználó számítógépes zenei darabok megszólaltatására,
- elektroakusztikus zeneművek hangosítására, térbeli projekciójára.

Rendelkezzék
- ismeretekkel a koncertszervezés és a szerzői jogok területén.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén (az alapfok követelményein felül)

A tanuló
- számítógépes zenei, hangtechnikai, elektrotechnikai és hangszintézis-elméleti ismeretei kerüljenek tudatosabb alkalmazásra a közismereti iskolákban szerzett fizikai ismeretek felhasználása révén,
- kompozíciós készsége tükrözze az életkorából adódó érettebb, elmélyültebb és átéltebb minőséget.

A tanuló ismerje
- az elektroakusztikus és számítógépes zenében használatos szerkesztési technikákat,
- a digitális hangfelvevő-rendszerek felhasználói szintű kezelését,
- a legegyszerűbb homofon és polifon szerkesztési technikákat,
- a harmonizálás alapvető tudnivalóit.

Legyen képes
- önállóan készített audiofelvételeit, mintavett hangjait kompozícióiban felhasználni,
- felhasználói szinten kezelni egy kottagrafikus programot,
- improvizációt is tartalmazó zeneműveit koncertkörülmények között előadni,
- bonyolultabb dallamot megharmonizálni,
- önképzéssel továbbfejlődni.

Rendelkezzék ismeretekkel a zenei hangulatfestés eszközeiről.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló
- ismeretei és képességei legyenek mélyebbek az „A” tagozat minimális követelményeinél,
- legyen képes szakirányú továbbtanulásra.

HANGSZÍNSZOLFÉZS

A hangszínszolfézs tanításának célja:
- a tantárgy sajátos eszközeivel hozzájárulni a főtárgyi tanulmányok elmélyítéséhez, a tanuló szakmai ismereteinek bővítéséhez, képességeinek, készültségének, kritikai érzékének fejlesztéséhez,
- fejleszteni a tanulók hallási képességeit a hangszínérzékelés területén,
- megismertetni a tanulókat napjaink és a közelmúlt zenéjének sokszínű hangzásvilágával,
- megismertetni a tanulókat a legfontosabb hangzási tulajdonságokkal (hangszín, hangmagasság, hangzási felület, térbeli megjelenés),

- szempontokat adni a hangjelenségek sokaságában való eligazodáshoz,
- segíteni a tanulókat újszerű zenei tartalmak befogadásában, felkelteni a kortárs zene iránti érdeklődést,
- olyan zenei gondolkodás kialakítása, amely a XX. századi zenehallgatási körülményeket figyelembe veszi, és segíti a tanulót a hangzásjelenségek megítélésében az elektroakusztikus hangkeltés és hangvisszaadás valamennyi területén.

A hangszínszolfézs tanításának szakirányú feladatai

- Szembesíteni a tanulókat hangjelenségek sokaságával zenei és egyéb példákon keresztül,
- megismertetni a tanulókkal a legátfogóbb hangzási tulajdonságokat (hangszín, hangmagasság, hangerő stb.), szempontokat adni a hangjelenségek osztályozásához,
- fejleszteni a tanulók hangszínek, hangminőségek iránti érzékenységét és hangszínmemóriáját,
- gyakoroltatni különféle hangjelenségek különféle szempontok szerinti osztályba sorolását,
- megismertetni a tanulókkal a hangok legfontosabb fizikai tulajdonságait, szemléletesen bemutatni, hogy a fizikai és a hangzási sajátosságok között összefüggés van,
- alkalmat teremteni hangzási térélmények megtapasztalására, térben folyó hangzási történések jellemzésére, osztályozására,
- ismereteket adni hangfelvételek készítésének alapvető zenei, esztétikai követelményeiről,
- módot adni, hogy az elsajátítandó tudnivalók minél több zenei élményhez kapcsolódhassanak.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje
- a legáltalánosabb hangzási tulajdonságokat (hangszín, hangmagasság, hangzáserősség, hangzási felület, térbeli megjelenés),
- a hangjelenségek alapvető fizikai paramétereit (frekvencia, amplitúdó, spektrum),
- a fizikai paraméterek és a hangzási sajátságok közti alapvető összefüggéseket,
- a hangjelenségek osztályozását fizikai jellemzőik szerint.

A tanuló ismerje fel hallás után az alábbi alapvető hangszínosztályokat:
- harmonikus hangzások, inharmonikus hangzások, zajok,
- gyors felfutású hangok, lassú felfutású hangok, kitartott hangok, impulzusszerű, rövid hangok, gyors lecsengésű hangok, lassú lecsengésű hangok,
- statikus hangzások, az időben változó spektrumú hangzások,
- pontszerű hangzások, a teret kitöltő hangzások, közeli hangzások, távoli hangzások.

Legyen képes
- felismerni és memorizálni különböző hangszíneket,
- különféle karakterű hangzásokat jellemezni, ismérveik alapján a megfelelő osztályokba besorolni,
- rezgésjelenségek fizikai adatai alapján hangminőségre következtetni,
- hangjelenségek hangzási sajátságai alapján fizikai jellemzőkre következtetni,
- a hang fizikai paraméterváltozásaihoz hozzárendelni a megfelelő hangszínváltozásokat,
- megszerzett ismeretei alapján zeneműveket elemezni.

Rendelkezzék
- a számítógépes zene új hangzásaira is nyitott, sokoldalúan kiművelt hallással,
- megfelelő jártassággal a kortárs zeneirodalomban felhasznált, új hangzások területén,

- hangfelvételek minőségének megítéléséhez szükséges kritikai érzékkel.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a zenét tanuló tanulót a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában.

A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy

- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás szakirányú feladatai

- A tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelemvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszertanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
  = ritmus-metrum,
  = tiszta intonáció,
  = tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
  = dallamhallás,
  = többszólamúság-harmóniaazonosítás,
  = zenei olvasás-írás,
  = zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
  = zenei memória,
  = rögtönzés,
  = zenehallgatás (szemben az előbbiekkel: a szintetizáló hallás fejlesztése),
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeretrepertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtanszak „A” tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J). Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket, hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését (K). (A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát (J-I).

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag

Tudjon

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),
- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:

a) középkor,

b) reneszánsz,

c) barokk,
d) klasszika,
e) romantika,
f) XX. század.
(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B" tagozat

„Hosszú" tanszakok
(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához.)
Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.
Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.
Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).
Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkel 4 #, 4 b előjegyzésig.
Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsszeptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.
Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.
Tudja ábécés nevekkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármasokat dúrban és mollban.
Tudjon lejegyezni
- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.
Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.
Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.
Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.
Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.
Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.

„Rövid" tanszakok
Azonos a 6 éves tanszakok „B" tagozatos követelményrendszerével, kivéve:
Tudjon lejegyezni
- hangköz- és hangzatmenetet, mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat, 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely könnyű alterációt tartalmazhat, 6-8 meghallgatás alapján.
Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Követelmények a továbbképző „A" tagozat évfolyamainak elvégzése után

Ismerje és tudja alkalmazni - az alapfokon tanultakon túl - a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és -képleteket (K).

Legyen áttekintőképessége a 9/8, 6/4-es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).

Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).

Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:

- melizma,
- főhang,
- váltóhang,
- átmenőhang (J-I).

Ornamensek (I).

Ismerje a kvintkört (J).

Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat,
- a Reihe-t (J).

Tudja

- a dodekafónia,
- az aranymetszés fogalmát (J-I).

Ismerje

- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített szeptim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről és felépíteni abszolút rendszerben (K),
- a cluster fogalmát.

Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:

- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt kottakép alapján (J-I).

Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:

- alterációk,
- tercrokonság (I).

Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).

Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.

Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is

Ismerje

- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót és a
- romantikus szonátát (I-J).

Tudjon lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot vagy szemelvényt (K).

Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).

Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit. Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Zenei anyag

Tudjon a tanuló

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (10 régi, 10 új stílusút, ebből néhány parlando, rubato, díszített népdalt),
- ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, válogatva a következőkből:

= gregorián zene,
= reneszánsz kórusmuzsika (Palestrina, Lassus),
= a középkor hangszeres világi zenéje,
= kora barokk (Monteverdi, Pucell),
= barokk:
- J. S. Bach (invenció, fúga, korál, szvit, oratorikus művek),
- Händel (oratórium, concerto),
- Corelli, Vivaldi (concerto, concerto grosso),
= klasszicizmus:
- szonáta,
- szimfónia,
- kamarazene,
- opera,
- versenymű,
= romantika:
- zongoramuzsika (Chopin, Liszt),
- dal,
- szimfonikus költemény,
- opera,
= a századforduló zenéje:
- impresszionizmus,
- második bécsi iskola,
= Bartók, Kodály, Sztravinszkij,
= kortárs zeneszerzők.

Követelmények a továbbképző „B" tagozat évfolyamainak elvégzése után (a követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához)

Tudjon a tanuló

- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt - különböző zenetörténeti stíluskorszakokból - saját zongorakíséretével előadni.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniailag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,

- klasszikus zenei szemelvényt,
- XX. századi dallamot.

Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.

Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

ZENEELMÉLET

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy művelt, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai

- Fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerező-képességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje fel

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- hallás után a tanult zenei formákat,
- hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együttjátékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg
- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach-invenciók és -fúgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy-egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes
- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja alkalmazni az általa tanult hangszeres darabok elemzése során - vagy új mű esetében - a zeneelmélet tárgyban szerzett ismereteit (formai, harmóniai, dallami).

A művészeti ágaknál a hatályos központi tantervet alkalmazzuk, a helyi tanterv esetén belépő rendszerben a módosított program alapján dolgozunk 2011. szeptemberétől, illetve az új 27/1998-as rendelet hatályba lépésétől.

Táncművészeti ág

NÉPTÁNC TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A néptánc tanszak célja, hogy a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődést elmélyítse a tanulókban. A táncokon keresztül ismerjék meg hagyományainkat, a magyar nép táncait, a táncok lépésanyagát, jellegzetességeit, stílusát.

Feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat,
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit,
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit,
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet,
- a néprajztudomány sajátos megközelítési módját,
- a folklórkutatás tárgyának, az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában,
- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- a munkájuk tudatos kontrollálását,
- a művészi előadásmód kivitelezését,
- az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi,
- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját,
- fizikai állóképességét,
- ritmusérzékét,
- hallását,
- zenéhez való alkalmazkodását,
- tér-, forma- és stílusérzékét,
- mozgásmemóriáját,
- koncentráló képességét,
- improvizációs készségét,
- ízlését, kritikai érzékét,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- vizuális memóriáját,
- képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót
- a közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt,
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
- a rendszeres múzeumlátogatásra,
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére,
- az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése).

Tudatosítsa a tanulóban
- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét
- a korosztályuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra.

Tegye nyitottá
- a tanuló személyiségét a folklór iránt.

Irányítsa a tanulót
- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Népi játék, néptánc

A tanuló ismerje
- a tanult játékokat (min. 20) és népdalokat (min. 40),
- a tanult táncrendeket, s legalább kettőt magabiztosan improvizáljon, pl.:
  = dél-dunántúli ugrós, kanásztánc (fiúk), karikázó (lányok),
  = rábaközi dús, illetve körverbunk (fiúk),
  = szatmári verbunk (fiúk), hajlikázó (lányok), lassú és friss csárdás,
  = széki négyes, csárdás, sűrű és ritka tempó (fiúk),
  = lőrincrévi páros táncok,
  = sárközi ugrós és csárdás, karikázó (lányok), verbunk (fiúk),
  = dél-alföldi páros ugrós és csárdás.

Legyen képes
- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni,
- felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret

A tanuló ismerje
- a folklór mint történeti hagyomány sajátosságait,
- az egyes jeles napok időpontját,
- a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét,
- a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait,
- a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat,
- a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, funkciójukat,
- a korévfolyam szintjének megfelelő legfontosabb folklórkiadványokat (könyv, lemez) és intézményeket (múzeumok, gyűjtemények).

Legyen képes

- felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését, a népszokások idejét és rítusrendjét,
- előadni népdalokat, rítusénekeket és szokásszövegeket.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Néptánc
A tanuló ismerje
- a különböző táncrendek zenéjét, népdalait (min. 100),
- a tanult táncrendeket.
Legyen képes
- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni,
- legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret
A tanuló ismerje
- a fő népköltészeti műfajok jellegzetességeit,
- a magyar népművészet-kutatás leghíresebb irányzatait, képviselőit,
- a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit.
Legyen képes
- rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában,
- megkülönböztetni a népi és „magas" kultúra jelenségeit, összehasonlítani jellemzőiket,
- felidézni a prózai népköltészeti alkotások főbb tartalmi csoportjait, témaköreit,
- önálló véleménynyilvánításra a látott művekről.

Kinetográfia
A tanuló ismerje
- a mozdulatelemzés alaptényezőit,
- a mozdulat és helyzet típusait.
Legyen képes
- a kinetogrammal lejegyzett motívumokat pontosan leolvasni, és stílusosan előadni.

Tánctörténet
A tanuló ismerje
- az adott évfolyam tananyagát:
  = a táncművészet kimagasló alapműveit,
  = a nagy egyéniségek munkásságát,
  = az egyetemes és nemzeti tánctörténeti folyamatokat.
Legyen képes
- elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- a társművészetek iránti érdeklődésre,
- a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

A NÉPTÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga írásbeli, vagy szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret írásbeli: 30 perc

szóbeli: 5 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Népi játék, néptánc

- előre kijelölt anyagból, a szaktanár által összeállított és betanított folyamat, ill. koreográfia részletének előadása: csoportosan 5-10 perc
- improvizáció: kis csoportban (maximum 3 pár),

egyénenként, illetve párban, összesen: 4 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll.

Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz.

A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Folklórismeret:

- Jeles napok,
- Munkavégző ünnepek,
- Az emberélet fordulói.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma

Koreográfia:

A szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, betanított folyamat) csoportos bemutatása.

Improvizáció:

A három táncdialektusból választott és a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár), illetve egyénenként párban.

Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják - a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból.

3. A vizsga értékelése

3.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

Írásbeli vizsga:

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga

- A szokás elhelyezése az évkörben,
- A szokástartalom ismerete (magyarázata),
- Tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól,
- A megtanított tananyagtartalom elsajátításának mértéke.

3.2. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai.

- a koreográfia ismerete,
- a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során,

- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

1.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Tánctörténet 5-10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Néptánc
- Improvizáció 8-10 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. Az írásbeli vagy szóbeli vizsga tartalma:

Tánctörténet
- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
  = a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
  = a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
  = a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,
- az egyetemes tánctörténet legjelentősebb, alkotói és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma:

Improvizáció:

A helyi tantervben meghatározott dialektusok táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort. A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál. Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrendet.

A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket.

3. A vizsga értékelése

3.1. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

3.2. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,

- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.3. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek.

TÁRSASTÁNC TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A társastánc oktatás célja, hogy törekedjen a táncművészet, azon belül a társastánc minél teljesebb megismerésére, segítse sajátos eszközeivel a tanulók személyiségének formálását.

Feladata
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a tanuló
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi - életben és a társas érintkezésben,
- a táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulókban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Társastánc
A tanuló ismerje
- a standard táncok (angolkeringő, tangó, bécsi keringő, slowfox, quickstep) alapmotívumait,
- a latin-amerikai táncok (samba, cha-cha-cha, rumba, paso doble, jive) alapmotívumait.
Legyen képes
- a tanult táncok pontos, stílusos eltáncolására,
- páros és csoportos feladatok végrehajtására.

Klasszikus balett
A tanuló ismerje
- a klasszikus balett tanult alapelemeit,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módját.
Legyen képes
- a tanult gyakorlatok pontos kivitelezésére,
- a zene és a tánc összhangjának betartására.

Viselkedéskultúra
A tanuló ismerje
- a mindennapi élet és a társas érintkezés alapszabályait, magatartásformáit.
Legyen képes
- az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Társastánc
A tanuló ismerje
- a nemzetközileg elfogadott stílus szerint a standard és latin-amerikai táncok összetettebb - motívumait és az alaplépések variációit.
Legyen képes
- a standard és latin-amerikai táncok önálló és páros bemutatására,
- a csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre,
- a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására.

Történelmi társastánc
A tanuló ismerje
- a történelmi társastáncok alaplépéseit.
Legyen képes
- a tanult történelmi társastáncok stílusos, önálló és csoportos bemutatására.

A TÁRSASTÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll.
A gyakorlati vizsga tantárgya, és időtartama:
Társastánc 20-25 perc

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított és betanított kombinációkból áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Társastánc

A standard táncok és latin-amerikai táncok alapmotívumainak bemutatása, technikailag emelkedő nehézségi fokú kombinációk formájában, tánconként maximum 2 percben.

- Angolkeringő (Natural Spin Turn, Reverse Turn, Whisk, Weave from PP, Closed Impetus, Reverse Corte, Back Whisk, Chasse form PP, Hesitation Change, Double Reverse Spin, Progressíve Chassé to Right motívumok alkalmazásával.)
- Tangó (Walk, Progressive Link, Closed Promenade, Open Reverse Turn, Lady in Line, Progressive Side Step Reverse Turn, Natural Twist Turn, Rock Back on Left Foot, and Right Foot, Back Corte motívumok alkalmazásával.)
- Bécsi keringő (Natural Turn, Closed Changes /Forward/, Reverse Turn motívumokkal.)
- Slowfox (Feather Step, Three Step, Natural Turn, Reverse Turn, Closed Impetus and Feather Finish, Change of Direction, Basic Weave, Reverse Weave motívumok alkalmazásával.)
- Quickstep (Quarter Turn to Right, Natural Spin Turn, Progressive Chassé, Forward Lock, Natural Turn, Tipple Chasse to Right, Natural Pivot Turn, Natural Turn with Hesitation, Double Reverse Spin, Chassé Reverse Turn, Natural Turn and Back Lock, Running Finish motívumok alkalmazásával.)
- Cha-cha-cha (Basic Movement, Fan, Hockey Stick, Check from Open CPP, PP /New York/, Three Cha-cha, Spot Turns, Alamana, Hand to Hand, Cuban Breaks, Natural Top, Natural Opening Out Movement, Close Hip Twist motívumok alkalmazásával.)
- Samba (Stationary Samba Walks, Whisks to Left and Right, Promenade Samba Walks, Side Samba Walk, Botafogos /Travelling, Promenade/, Volta Movements motívumok alkalmazásával.)
- Rumba (Open Hip Twist, Fan, Alamana, Hand to Hand, Spot Turns, Natural Top, Spiral, Rope Spinning, Fallaway /Aida/, Cuban Rocks, Advenced Opening Out Movement, Close Hip Twist motívumok alkalmazásával.)
- Paso doble (Appel, Attack, Chasses to Right, Chasses to Left, Promenade Close, Separation, Sixteen, Huit motívumok alkalmazásával.)
- Jive (Basic in Fallaway /Fallaway Rock/, Change of Place Right to Left, Change of Place Left to Right, Stop and Go, Change of Hands Behind Back, American Spin, Link, Whip, Fallaway Throwaway motívumok alkalmazásával.)

3. A vizsga értékelése

3.1. A társastánc gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a standard táncok és a latin-amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll.

1.1. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Tánctörténet 10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Társastánc 25-30 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A szóbeli vizsga tartalma:

Tánctörténet

- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
  = a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
  = a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
  = a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,
- az egyetemes tánctörténet legjelentősebb alkotói, és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított és betanított kombinációkból, koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Társastánc

A standard táncok és a latin-amerikai táncok összetettebb motívumainak és az alaplépések variációinak bemutatása, technikailag emelkedő nehézségi fokú kombinációk formájában, tánconként maximum 2 percben.

- Angolkeringő (Weave, Back Lock, Outside Spin, Turning Lock, Left Whisk, Open Telemark, Wing, Fallaway Reverse and Slip Pivot, Contra Check, Double Natural Spin, Open Impetus and Cross Hesitation motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Tangó (Fallaway Promenade, Open Promenade, Outside Swivel, Promenad Link, Four Step, Brush Tap, Basic Reverse Turn, Fallaway Reverse and Slip Pivot, Oversway, The Chase motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Bécsi keringő (Natural Turn, Closed Changes /Backward and Forward/, Reverse Turn motívumokkal.)
- Slowfox (Open Impetus, Weave from PP, Natural Weave, Top Spin, Natural Turn to Outside Swivel and Feather Ending, Natural Telemark, Hover Cross motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Quickstep (V 6, Fish Tail, Impetus, Reverse Pivot, Quick Open Reverse, Four Quick Run, Running Right Turn, Rumba Cross, Closed Telemark motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)

- Cha-cha-cha (Open Hip Twist, Shoulder to Shoulder, Turkish Towel, Opening Out from Reverse Top, Close Hip Twist Spiral, Sweetheart, Follow My Leader motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Samba (Argentine Crosses, Reverse Turn, Rocks /Close, Open, Backward/, Corta Jaca, Plait, Botafogos /Shadow, Contral, Rolling off the Arm, Methods of Changing Feet, Natural Roll motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Rumba (Reverse Top, Opening Out from Reverse Top, Spiral, Continuous Hip Twist, Sliding Doors, Fencing, Three- Threes motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Paso doble (Promenade, La Passe, Ecan /Fallaway Whisk/, Grand Circle, Syncopated Separation, Banderillas, Fallaway Reverse, Open Telemark, Chasse Cape, Travelling Spins from PP, CPP, Changes of Feet - Syncopated Chasse, Left Foot Variation, Coup de Pique-, Fregolina-incorporating the Farol, Twists motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)
- Jive (Toe Heel Swivels, Rolling off the Arm, Spanish Arms, Chicken Walks, Simple Spin, Flicks into Break motívumok és az alapmotívumok alkalmazásával.)

Egy szabadon választott táncból 3-5 perces koreográfia bemutatása. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

3. A vizsga értékelése

3.1. A tánctörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társművészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.2. A társastánc gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a standard táncokból és a latin-amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése,
- a zene és tánc összhangjának betartása,
- technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

- Fan, Hand to Hand, Hockey Stick, Alemana from Fan Position

Paso Double

- Chasses to Right and Left, Sur Place, Appel, Basic Movement
- Promenade, Promenade Close, Sixteen

Jive

- Fallaway Rock, Link Rock, Change of Place Right to Left, Change of Place Left to Right, American Spin,

III. év

Alaplépések és táncok

Előző évben tanult Bécsi keringő, Slow fox, Paso Double,

Angol keringő

- Natural Spin Turn, Outside Change, Progressive Chasse

Tangó

- Open Reverse Turn with Closed Finish, Open Promenade, Rock Turn, Back Corte

Quick Step

- Natural Spin Turn, Running Finish

Samba

- Botafogos PP. To Cpp., Shadow Botafogos, Samba Walks, Spot Volta

Cha-Cha-Cha

- Hand to Hand, Cross Basic, Three Cha Cha Fwd., and Bwd, Spot Turn to Left and Right, Aida

Rumba

- Spot Turn to Left and to Right, Aida, Cucaracchas, Close Hip Twist

Paso Double

- Separation, Grand Circle, Evleation to Right and Left, Deplacement
- Jive
- Stop and Go, Rolling of the Arms, The Whip, Fallaway Throwaway, Change of hands behind back

IV.év

Alaplépések és Táncok

Angol Keringő

- The Weave from PP., Open Impetus, Hesitation Change, Telemark,

Tangó

- Open Reverse Turn, Partner Outside with Open Finish, Outsise Swiwels,

Bécsi Keringő

- Reverse Turn, Forward Change

Slow Fox

- Natural Telemark, Open Impetus,, The Weave,

Quick Step

- Double Locks, Chasse Reverse Turn,

Samba

- Travelling Botafogos, Reverse Turn, Closed Rocks,

Cha-Cha-Cha

- Cuban Breaks, Turkish Towels, Natural Opening Out Movement, Shoulder to Shoulder, Spiral

Rumba

- Open Hip Twist, Natural Top, Natural Opening Out to Right,

Paso Double

- The Huit, Change Of Feet a., One Beat Hesitation, Promenade Link
- b., Syncoped Sur Place

Jive

- Promenade Walks, Change of Place Right to Left with Double Spin

V. év

Alaplépések és Táncok

Angol Keringő

- Double Reverse Spin, The Back Whisk, Corte, Natural Fallaway

Tangó

- Progressive Side Step, Reverse Turn, Natural Promenade Turn

Slow Fox

- Reverse Weave, Change of Direction

Quick Step

- Natural Turn, Natural Pivot Turn, Tipple Chasse to Right, Double Reverse Spin

Samba

- Corta Jaca, Open Rocks

Cha.Cha-Cha

- Closed Hip Twist, Time Steps, Natural Top,

Rumba

- Reverse Top, Walk Fwd and Bwd, Opening Out from Reverse Top, Spiral

Paso Double

- La Passe, Ecart, (Fallaway Whisk)

Jive

- Whip Throwaway, Windmill, Spanish Arms, Curly Whip

VI. év

Alapfok végére a táncosoknak ismernie kell a nemzetközileg elfogadott Angol stílus alaplépéseit, alapfogalmait.

Angol keringő

- Outside Spin, Backward Lock, The Turning Lock, The Contra Check

Tangó

- Rock Back on R.F and L.F., Natural Twist Turn

Slow Fox

- Closed Impetus Turn, The Top Spin,

Quick Step

- Progressive Chasse to Right, Quick Open Reverse, Four Quick Run, The V6, The Contra Check

Samba

- Back Rocks, Plait, contra Botafogos,

Cha-Cha-Cha

- Open Hip Twist, Split Cuban Breaks,

Rumba

- Alternative Basic Movement, Kiki Walks, Opening Out to Right and Left, Advanced Opening Out Movement,

Paso Double

- Fallaway Reverse, syncoped Separation, Banderillas

Jive

- Simple Spin, Double Cross Whip, Overturned Fallaway Throwaway

VII.év

A 7-10 évfolyamban a táncosok a már ismert figurákból álló koreográfiákkal ismerkednek meg. Standard és latin amerikai táncokból egyaránt.

Angol keringő

- The Wing, Open Telemark and Cross Hesitation,

Tangó

- Fallaway Promenade, Brush Top, Promenade Lin

Slow Fox

- Hover Feather, Hover Telemark, Open Telemark with Feather Ending

Quick Step

- Cross Swivel, Fish Tail,

Samba

- Foot Change, Rolling of the Arm

Cha-Cha-Cha

- Sweetheart, Reverse Top

Rumba

- Sliding Doors, Continuous Hip Twist

Paso Double

- The Twists

Jive

- Chicken Walks, Toe Heel Swivels

VIII.év

Angol Keringő

- Reverse Pivot, Left Whisk,

Tangó

- Basic reverse turn, Contra Check

Slow Fox

- Open Telemark, Natural Turn Outside Swivel and feather Ending

Quick Step

- Running Right Turn, Change of Direction, Reverse Pivot

Samba

- Natural Roll, Samba Locks

Cha-Cha-Cha

- Fallow My Leader, Closed Hip Twist Spiral, Open Hip Twist Spiral

Rumba

- Three Alemana, Advanced Hip Twist,

Paso Double

- Change of Feet, Left foot Variation, Coup de Pique, Fregolina

Jive

- Flicks into Break, Ball Change (with flick or hesitation)

IX. év

Angol keringő

- Closed Wing, Double Natural Spin,

Tangó

- The Chasse, Four Step Change, Fallaway Four Step

Slow Fox

- The Hower Cross, Curved Feather to Back Feather, Fallaway Reverse and Slip Pivot

Quick step

- Six Quick Run, The Rumba Cross, Tipsy Running Finish

Samba

- Promenade to Counter Promenade Runs, Cruzados Walks and Locks

Cha-Cha-Cha

- Curl, Rope Spinning

Rumba

- Three Threes,

Paso Double

- Travelling Spins from Promenade Position, Travelling Spins from Counter

Jive

- Left Shoulder Shove

X. év

Angol Keringő

- Quick Open Reverse, Fallaway Reverse and Slip Pivot

Tangó

- Fallaway reverse and Slip Pivot,

Slow Fox

- Fallaway Whisk Pivot to Right, Double Reverse Spin

Quick Step

- Outside Spin, outside Swivel, Curving Feather Step. The Wisk, Wing, Side Lock from PP.

Samba, Cha-cha. és a jive táncoknál előző években tanult figurákból álló koreográfiák.

Rumba

- Cuban Rocks, Curl Side Steps

Paso Double

- Flamenco taps, Open Telemark

A számonkérés formái:

A tanulók tanulmányaik során félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt. Az alap- és záróvizsgát az évfolyamok követelmény szintjének megfelelően bonyolítjuk le.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított táncok, stílusos, pontos, olvasható bemutatása

KLASSZIKUS BALETT

I.év

Gyakorlatok a rúdnál

- Lábhelyzetek és pozícióváltás 90°-os és 180°-os lábtartásban, I.II.III..V. pozícióban
- Demi plie I.II.III. pozícióban 90°-on, majd 180° -ra nyitott lábbal rúddal szemben állva
- Hátrahajlás rúddal szemben
- Relevé és plié relevé párhuzamos és 90°-ra nyitott állásban
- Plié soutenu rúddal szemben és rúdnak háttal
- Degagé rúddal szemben II. pozícióban
- Térdhajlítás és féltalpra emelkedés párhuzamos lábbal
- Hátizom gyakorlat

Gyakorlatok középen

- Hátegyenesítés előző és törökülésben
- Hátegyenesítés álló helyzetben
- Törzsfordítás és törzshajlítás oldalra
- Lábfejfeszítő és lazító gyakorlatok
- Háton fekvésben lábemelés
- Térdelésből térd mellé ülés jobbra és balra
- Háton fekvésben mellkas emelés
- Háton fekvésben csípő emelés

- Hason fekvésben mellkas emelés
- Hason fekvésben hátra lábemelés
- Lábdobás nyújtott ülésben indítva
- Lábdobás hastámaszból indítva
- Nyújtógyakorlat (hernyómozgás, nyújtott térdekkel)
- Nyújtógyakorlat (béka)
- Nyújtógyakorlat (ülésben)
- Térbeosztás (1.2.3.4.5.6.7.8-as irányok
- Karvezetések
- Klasszikus balett karpozíciók (I.II.III.)
- Port de bras-k ½, I.II.

Járások

- Járás különböző zenei értékekekre (1/8, ¼ ½, stb.)
- Járás féltalpon
- Járás tapssal

Futások

- Futás hátul felkapott lábbal
- Futás elöl felkapott lábbal
- Futás előre nyújtott lábbal

Szökdelések

- Szökdelés két lábon zárt lábtartással egyenletes és ritmizált tempóban
- Szökdelés páros lábbal haladva
- Szökdelés váltott lábbal haladva
- Szökdelés párhuzamos lábbal ¼ és ½ fordulattal

II.év

Egyszerű balett elemek a rúdnál és középen

Rúdgyakorlatok

- Pozícióváltás rúddal szemben és rúd mellett
- Demi plié I.II.V. pozícióban rúd mellett
- Battement tendu I. és V. pozícióban rúddal szemben és háttal
- Battement tendu I. pozícióban rúd mellett előre, oldalra és hátra
- Battement tendu passé par terre
- Battement tendu jeté rúddal szemben és rúdnak háttal állva, hátra, oldalt, előre, oldalt
- Demi rond en dehors és en dedans
- Plié soutenu rúd mellett
- Relevé lent 45°-ra
- Relevék I.II.pozícióban plié-vel és plié nélkül

Középgyakorlatok

- Pozícióváltás
- Demi plié I.II. pozícióban
- Battement tendu passé par terre en face
- Pas de bourrée suivi párhuzamos lábbal előre haladva féltalpon
- Port de bras I.II.

III.év

Klasszikus balett pozíciók használata rúdnál és középen. Pózok fogalm.

Rúdgyakorlat

- Pozíció megtanítása
- Demi plié IV. pozícióban
- Grand plié I.II.V. pozícióban
- Battement tendu V. pozícióban előre, oldalra, hátra

- Sur le cou-de-pied helyzetek alacsony, rendkívüli, passé-ban
- Relevé lent 45° fölé
- Frappé lábujjheggyel a földet érintve
- Grand battement jeté rúddal szemben hátra és oldalra, rúdnak háttal előre
- Relevék V. pozícióban nyújtva és plié-vel
- Hajlás V. pozícióban nyújtva és plié-vel
- Hajlás oldalra rúddal szemben állva

Középgyakorlatok

- Grand plié I.II pozícióban
- Battement tendu V. pozícióban
- Demi rond lábujjhegyen a földet érinztve en dehors és en dedans
- Rond de jambe par terre en dehors és en dedans
- Plié soutenu V. pozícióból
- Pózok, croisé és éffacée irányok V. pozícióban nagy kartartással
- Port de bras
- Relevék I.II. pozícióban nyújtva és plié-vel

Allegro

- Temps levé sauté V. pozícióban
- Petit échappé formák
- Petit changement de pied
- Chassé és oldalra haladva V. pozícióban

IV.év

Battement-ok plié-vel és nyújtva. Balance gyakorlatok. Fordulatok, forgások.

Rúdgyakorlatok

- Grand plié IV. pozícióban
- Battement tendu demi plié-vel
- Battement tendu jeté demi plié-vel
- Battement tendu jeté passé par terre-hez
- Fondu 45°-on rúddal szemben állva hátra és oldalra, rúdnak háttal állva előre
- Frappé 35°-on előre, oldalra, hátra nyitni
- Flick-flack előre, oldalra, hátra nyitni
- Relevé lent 90°-on
- Petit battement sur le cou-de-pied
- Grand battement előre, oldalra, hátra
- Félfordulat V. pozícióból, V. pozícióban rúd felé és rúdtól elfordulva
- Balance talpon, egy lábon állva és féltalpon, két lábon állva pozíciókban
- Pas de bourrée lábváltással rúddal szemben en dehors és dedans

Közép-gyakorlatok

- Demi plié IV. pozícióban
- Grand plié V. pozícióban
- Battement tendu demi plié-vel
- Battement tendu marché
- Battement tendu jeté
- Relevé lent 45°
- Frappé lábujjhegyen a földet érintve
- Pózok lábujjhegyen a földet érintve
- Nagy kartartással croisé, éffacé előre
- És hátra, I.II.III. arabesque
- Temp lié par terre tagoltan előre és hátra
- Port de bras

- Preparáció a tour sur le cou-de-pied-hez IV. V. pozícióból V. pozícióba zárva en dehors és en dedans

Allegro

- Assemblé oldalra (előre és hátra haladva)
- Glissade oldalra, váltva és nem váltva
- Changement ¼ és ½ fordulattal
- Petit jeté oldalra a rúdnál

Fordulatok, forgások

- Fordulat a rúdnál V. pozícióban
- Fordulat középen V. pozícióban
- Tour sur place

V. év

Néhány gyakorlat féltalpon. Demi és grand rond-ok 45°-on. Ugrások fordulva. Forgások par terre és diagonálban

Rúdgyakorlatok

- Battement double-tendu degagé-val előre, oldalra, hátra
- Battement tendu degagé-val előre, oldalra, hátra
- Rond de jambe par terre demi plié-vel, en dehors és en dedans
- Grand rond de jambe par terre en dehors és en dedans
- Double fondu 45°-on
- Demi és grand round 45°-on talpon en dehors, en dedans
- Frappé féltalpon
- Double frappé talpon

- Rond de jambe en l’air rúddasl szemben, nyújtva és plié-vel
- Petit battement féltalpon
- Developpé
- Attitude helyzetek
- Relevék egy lábon
- Balance féltalpon rendkívüli sur le cou-de-pied-ben
- Grand battement jeté passé par terre

Középgyakorlatok

- Grand plié IV. pozícióban
- Battement tendu pózokban, nagy kartartással
- Battement tendu jeté marché
- Fondu 45°-on en face
- Soutenu 45°-on
- Frappé 35°-on
- Double frappé 35°-on
- Petit battement talpon
- Flick-flack előre, oldalra, hátra
- Relevé lent 90°-on a tanúlt pózokban
- Pas balanché en face
- VI. part de bras

Allegró

- Petit jeté oldalra
- Echappé ¼ és ½ fordulattal
- Sissonne simple elől és hátul felhúzott sur le cou-de-pied-vel, rúdnál és középen
- Sissone fermé oldalra
- Glissade előre és hátra
- Assemblé előre és hátra
- Changement egy fordulattal

Nagyobb és nehezebb ugrásokat, ha azt a főtárgy megkívánj, az évfolyam fizikai állapotának és balett tudásának figyelembevételével taníthatunk.

Fordulatok és forgások

- Egy tour sur le cou.de pied IV. és V. pozícióban
- Tour posé en dehors, en dedans
- Tour pas de bourrés diagonálban
- Tour chainé diagonálban
- Tour piqué diagonálban

A számonkérés formája:

A tanulók az alapfok 2-6. Évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- Az adott évfolyam tananyagának ismerete
- A klasszikus balett stílusának megfelelő előadásmód
- A bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága, megfelelő kivitelezése

GYERMEKTÁNC

I.év

Tánctechnika

Természetes gyakorlatok, rávezető gyakorlat

- Helyes testtartás megtanítása
- Járások talpon, féltalpon, hajlított térddel

- Futások
- Szökdelések és ugrások
- Testsúly áthelyezés
- Súlyos, súlytalan lépés
- Helyzet
- Térformák tudatos használata

Ritmikai gyakorlatok

Hangjegyérték gyakorlatok

Alaplépések és táncok

- Kerek a káposzta
- Táncolj kismadár
- Petronella
- Country tánc
- Kinder rocky
- Disco
- Letkiss

II. év

Előészítő szabadgyakorlatok, tartásos mozdulatok

Mozgásos gyakorlatok zenére

- Lendítések
- Emelések
- Hajlítások, nyújtások
- Döntések és dőlések

- Fordítások és forgások
- Körzések forgások

Ritmikai gyakorlatok

- Ütemgyakorlatok
- Ütemfajták
- Ütem felismerés
- Ütemszünet

Alaplépések és táncok

- Stomp (disco)
- Polka motívumok
- Csárdás
- Disco cha-cha
- Boogie Woogie

Történelmi társastánc

Tanítását a XIX. Századi társasági táncok alaplépéseivel, azok stílusának és magatartásformáinak megismertetésével kezdjük

Alaplépések és táncok

- XIX. sz.-i bók
- Pas marche
- Pas glissé
- Pas elevé
- Chassé
- Pas degagé
- Pas galopp
- Pas polkaelőre-hátra-oldalra

- Forgó polka szólóban
- Forgó polka párosan
- Kreuzpolka
- Keringő lépés előre hátra
- Keringő lépés előre és hátra haladva
- Forgó keringő szólóban
- Páros – forgó keringő
- Vals-mignon
- Pas balanche
- Pas merché etűd

II. év

Az előző év lépésanyagát már etűdök és egyszerűbb koreográfiák betanulásán keresztül gyakorolják a tanulók

Alaplépések és táncok

- Pas chassé A formák
- Pas chassé B formák
- Polonaise előre hátra haladva
- Polka etüd keringő koreográfia

III. év

A XIX. Század könnyedsége mellett a barokk szertartásosabb, kifinomultabb, kötöttebb stílusával ismertetjük meg a tanulókat a menüett lépésein keresztül
A rokokó Gavotte lépései már klasszikus kifinomultságot is igényelnek

Alaplépések és táncok

- Századi Menüett bók

- Pas menü
- Menüett tánc
- Gavotte bók
- Pas gavotta
- Pas de zefír
- Pas pompadur
- Galambocska
- Kiskontra tánc
- Polonaise etüd

IV. év

AZ utolsó év anyagába kerül egy magyar úri, báli tánc a Körmagyar, mert stílusa eltér a gyerekek által ismert néptánctól, ezért nehezebb elsajátítanunk

Alaplépések és táncok

- Tarantelle
- Gavotte tánc
- Francia négyes
- Körmagyar lépései és tánc

Andalgó lejtő fonás
Tétovázó vágó keresztező
Csalogató toborzó bölcső
Csárdás lengetőmagányforgó
Rida emelkedő kisharang
Cifra verbunkos bokázók

A számonkérés formája

A tanulók az továbbképző 7-10. Évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított táncok korhű, stílusos bemutatása

VISELKEDÉSKULTÚRA

A növendék ebben a korban igényli a legjobban a segítséget a mindennapok gyakorlatához.
A különböző témaköröket tanár által irányított beszélgetés formájában ajánlott feldolgozni

I.év

Témakörök

- Viselkedés általános szabályai
- Köszönés, megszólítás, tegezés, magázás
- Bemutatkozás, bemutatás, kézfogás, kézcsók
- A bocsánatkérés formái, a pontosság
- Viselkedés táncos alkalmakkor
- Társalgás

- Öltözködés, divat
- Testápolás, kozmetika, ékszerek
- Kirándulás
- Megjelenés, viselkedés étteremben, színházban, moziban, hangversenyen
- Étkezés, helyes tartás ülés közben
- Mit mivel hogyan eszünk
- A rágógumi
- Utazás
- Telefonálás, levelezés
- Ajándékozás

A számonkérés formái

A tanulók az alapfok 5. Évfolyamában félévkor az órai minta alapján, év végén vizsgateszt kitöltése során adnak számot tudásukról.
A teszt anyagát szaktanár állítja össze, s az elért eredmény szerint osztályoz 1-5-ig terjedő érdemjeggyel

NÉPTÁNC TANSZAK

A TANSZAK TANTÁRGYAI ÉS AZOK ÓRASZÁMAI

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkép.		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Népi játék Néptánc	2	2	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4
Folklórism.					1	1	1	1				
Tánctört.									1	1		
Köt. vál. t.			1	1							1	1
Szab. vál. t.	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A *tanszak tantárgyai*

Főtárgy:
Népi játék, néptánc

Kötelező tantárgyak:
Folklórismeret
Tánctörténet

Kötelezően választható tantárgyak:
Népi ének
Folklórismeret
Tánctörténet
Kinetográfia

Szabadon választható tantárgyak:
A tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya.

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja, hogy a magyar néptánc és népi kultúra iránti igényt elmélyítse.
A táncokon keresztül ismerjék meg a magyar nép hagyományait, táncait, a táncok lépésanyagát, jellegzetességeit, stílusát.
A nép iránti szeretet és tisztelet múltban gyökerező érzéseiből a tanulók gazdag ismereteket kapjanak.
A tanszak feladata ,hogy megismertesse a tanulókkal a hagyományos népi játékokat, ezen keresztül az emberi kapcsolatok megismertetése, az egymásrautaltság, az alkalmazkodó képesség fejlesztése.

Ismerkedjenek meg a három dialektus /nyugati, tiszai, erdélyi/ tánctípusaival, táncrendjeivel, a mozgásanyag variációs lehetőségeivel, a táncokhoz kapcsolódó egyszólamú énekekkel, zenei kíséreteivel.
Ismertesse meg a tanulókkal a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját, a „nép" műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában.
Ismertesse meg a tánc művészi és körhasznú formáit, a társasági táncélet alkalmait.
Célja, hogy fejlessze a növendékek mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzését, hallását, zenéhez való alkalmazkodását, tér-forma és stílusérzéket, mozgásmemóriáját, koncentráló képességét, vizuális memóriáját.
A tanulók önbizalmát erősítő pedagógiai módszerek hozzájárulnak ahhoz, hogy még hatékonyabban fejlődjön a növendékek képzelőereje, improvizációs készségük, ízlésük, kritikai érzékük.
A tanulók életkorának megfelelő művészi értékű anyag kiválasztásával segítjük a mozgáskultúra és tánckultúra fejlődését, a társművészetek iránti érzékenységet.
Fontos, hogy a tanulókban kialakuljon a rendszeres, fegyelmezett munka igénye, annak tudatos kontrolálása, művészi előadásmód kivitelezése.
A néphagyományok, a népélet megismertetésével a növendékek közelebb kerülnek a népi kultúra értékeihez, sajátos szemléletmódjukkal az egyszerű, letisztult formák alakítják az esztétikai érzéküket.
Alakuljon ki a növendékekben a művészetek befogadására nyitott attitűd, fogékonyság a múlt és a jelen értékeinek befogadása.
A rendszeres táncórák teret adnak a tanulók fantáziájának kibontakoztatására, kreativitásra, improvizációra, közös munkára.

Ugyancsak ösztönzőleg hatnak az igényes táncesemények látogatására, fellépésekre, érzelmi nyitottságra, egészséges életmódra, szakirányú továbbtanulásra, az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra, saját stílusuk megtalálására.
A növendékek váljanak a táncművészetet értő és szerető közösséggé, akik ezt a gondolkodásmódot környezetükben is terjesztik, s ezáltal minél több emberhez eljuttatva a művészi mozgás tiszteletét.
Az évfolyamok táncismerete a minimum anyagot jelöli meg, a csoportok – akár különböző évfolyamok is - a maximálisan megengedett létszámig összevonhatók.

TANANYAG

NÉPI JÁTÉK - NÉPTÁNC

Előképző 1-2. évfolyam

Népi játékok

a, énekes-táncos gyermekjáték
b, népi sportjáték

Megjegyzés

A népi játékok alkalmazásánál figyelembe kell venni a gyermekek nemét, korát, érdeklődési körét, a helyet, ahol a játékot tanítjuk.

Céljaink a tanult játékokkal:

- mozgáskészség javítása,
- közösségi érzés tudatos erősítése,
- élményszerzés, játékra nevelés.

Eredeti énekes-táncos gyermekjátékok

- altatók
- kiolvasók
- szerepjátszók
- fogócskák
- párválasztó
- fogyó-gyarapodó
- vonulós-kapuzó

Népi sportjátékok

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

- küzdő
- nemzetes
- fogó
- pásztorjátékok
- tréfás versengések

Néptánc alaplépések

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkozó, szökdelés páros lábon, stb.

ALAPFOK 1-6. ÉVFOLYAM

1. év

Tánctechnika

- gimnasztika:

járás lábujjon, sarkon, külső- és belső láb élen,

futások különböző kartartással, lábemeléssel,

törzs -, kar- és fejgyakorlatok.

- speciális gyakorlatok:

helyes testtartás
pozíciók fogalma (I.,II.)- pozíció váltások,
térdhajlítás (demi plié),
féltalpra emelkedés (relevé),
lábcsúsztatás (battement tendu).

Ritmika

- hangjegyérték gyakorlatok: nyolcad-negyed-fél ütemű járás tapssal,
- visszhang gyakorlatok,
- futótűz – ritmus továbbadása tapssal, dobogással.

Táncos nyelv

- irány fogalma: jobb-bal? Előre-hátra, rézsút irányok
- alakzatok: kör, félkör, sor, oszlop, cikk-cakk.

Játék

- különböző típusú játékok (párválasztó, párcserélő, fogyó-gyarapodó, vonulós, kapuzó, sportos),
- kiolvasó.

Néptánc

- dél-dunántúli ugrós alapmotívumok:
  cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi,
- eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges,
- mezőföldi karikázó motívumok:, egyes és kettes csárdás rugózva, sarkas, sarkas höcögő, lengető-höcögő, variánsai, futó –tükörcsárdás.

Daltanulás

- mezőföldi és dél-dunántúli dalok Koreográfia:
  - a tanult eredeti anyag és játékok alapján

2.év

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok:

az eddig tanultak ismétlése, kombinációja,

újabb pozíció(V.)
térdhajlítás (grand plié),
lábkörzések (relevé lent),
kapűrpoziciók (I., II., III.),
ugrások: két lábon parallel ugrások (saute),

+1/4-et, ½-et fordulva jobbra- balra.

Ritmika

- egyenletes járás közben hosszabb ritmusképletek visszatapsolása, dobogása,
- kétszólamú mozgás gyakoroltatása.

Táncos nyelv

- térirányok (1-8.),
- karakter (stílus)- hasonlóság, azonosság, különbözőség.

Játék

- szerepjátszó és sportos játékok tanulással.

Néptánc

- ugrós motívumok Rábaközből:
  kopogó, sarkascifra, ugrócsapó és variánsai, terpeszcsapó,
- verbunk motívumok (Rábaköz) :
  tapsbemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező
- lányoknak somogyi karikázó:
  ingó, lépő, csárdás, keresztező, belépő, futó.

Daltanulás

- rábaközi és somogyi dallamok.

Koreográfia

- a tanult anyagból

3. év

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok
  az eddig tanultak kombinációja,
  lábdobások (battement tendu jeté, grand battement jeté),
  fejkapás technika
  forgás.

Ritmika

- kontrás taps gyakorlása,
- járás – futás változó tempójú zenére.

Táncos nyelv

- tempó: lassú, közepes, gyors / tánctípushoz kötve),
- szimmetria – aszimmetria.

Néptánc

- szatmári verbunk, lassú és friss csárdás:
  különböző csárdások, cifra variációk, hegyezők, bokázók, kisharang,
  keresztező fonás előre- hátra, átvetős, lábfelhúzós / csizmaszár ütő)
  páros forgó, kiforgató, lányoknak forgások, fiuknak csapások
- hajlikázó: vonulósok, kapuzók, egyéni szatmári figurák.
- Széki négyes és csárdás
  bekezdő, lépő, váltó, séta-cifra, kopogók, páros forgó.

Daltanulás

- szatmári és széki dalok.

Koreográfia

- a tanult anyagból.

4. év

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok:

az eddig tanultak nehezített változatai,

ugró (assamblé, jeté) gyakorlatok,

forgások diagonálban.

Ritmika

- nehezebb visszhang gyakorlatok,
- koordinációs gyakorlatok / mást táncolnak, mást tapsolnak)

Néptánc

- széki táncrend:
  négyes és csárdás ismétlése,
  lassú: szép páros összefogódzás, lassú lépő helyben,
  fordulva, előre- hátra haladva
  porka – hétlépés motívumok: ropogtató, páros forgás,
  előre- hátra lépő, lány kiforgatása, csapás
  fiúknak sűrű és ritka tempó: bekezdő, kopogó, csapások, lezárók
  lábkörzések, figurák
- lányoknak: somogyi karikázó:
  kapuzók, ingó, csárdás, lépő, rida, ridaváltó, belépő.

Daltanulás

- széki lassú, négyes, csárdás dallamok (csujjogató),
- somogyi karikázó dalok.

Koreográfia

- somogyi és széki anyagból.

5.év

Tánctechnika

- gimnasztika,
- speciális gyakorlatok:

alapgyakorlatok (rúd és középgyakorlatok),

lábkörzések (demi rond, rond de jambe part erre),

ugrások (echappé) fordulva is,

forgások és ugrások diagonálban.

Ritmika

- hosszabb ritmusképletek memorizálása,
- nehezebb koordinációs gyakorlatok,
- régi és új stílusú zene felismerése.

Néptánc

- Dél- alföldi páros ugrós:
  egyes csárdás (pihenő), kirúgós, cifra, oldalazó, hátravágó,
  kopogó, légbokázó-cifra, futó-kirugós cifra, csapások , haladó
  bokázók, földcsapó, szökellős dobogó.
- Dél- alföldi csárdás:
  séta, séta-ugró, séta-lengető, páros forgó, forgóváltó, (huppantós, ledobbantós, bokázós), páros bokázó, oldalt dobbantós, kisharang, félfordulós (bedöntve is), előre-hátra haladó
- Lőrincrévi páros táncok:
  páros forgás, forgás-váltó, kinyitás, kiforgatás, vezetés

6.év

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok:

az eddig tanultak ismétlése, kombinációja

Ritmika

- összetettebb koordinációs gyakorlatok (különböző láb-kéz-, fejmozgások),
- különböző tánctípus zenei anyagának felismerése a tanult táncrend alapján.

Néptánc

- Sárközi táncrend:
  Karikázó:
  5/8-os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-balra váltások,
  ugrós:
  sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók…
  verbunk:
  cifra, keresztező, hátravágó, záró, váltó, hegyező, csizmaverő

csárdás:

kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók.

Daltanulás

- Sárközi dalok: karikázó, ugrós, csárdás.

Koreográfia

- Sárközből.

TOVÁBBKÉPZŐ 7-10. ÉVFOLYAM

7.év

Tánctechnika

- gimnasztika
- speciális gyakorlatok.

Néptánc

- Gyimesi táncok:

Kárpát medencei:

félolához,
verbunk,
lassú és sebes csárdás,
kettős jártatója és sirülője.

Balkáni táncréteg:

sima héjsza,
korobjászka,
kerekes,
tiszti héjsza,
békási ruszka,
hosszúhavasi,
réti héjsza.

Közép-európai táncréteg:

háromsirülős,
egytoppanós,
háromtoppanós,
hétlépés,
porka.

- Somogyi táncrend:

karikázó és ugrós ismétlése, kiegészítése,
lassú és friss csárdás,
kettes csárdás, bokázós csárdás, keresztező csárdás, rezgő,
mártogatós, csalogató

Daltanulás, koreográfia

a tanult anyagból

8.év

Tánctechnika
- gimnasztika,
- speciális gyakorlatok.

Néptánc
- Palóc táncok:
  karikázó:
  csárdás, bekezdő, bukós, sergő, váltó jobbra- balra
  verbunk:
  lépő, fordulgató, bokázó, lengető, cifra, hegyező cifra, oldaltugró, csapó, sarkazó
  csárdás:
  egylépés, lengető, aprozó, szaladó, hegyező-cifra, bokázó, mártogató.
- Székelyföldi táncok:
  verbunk:
  bokázó, ugró bokázó, kopogók, csapásolók, keresztező, terpesz bokázó, koppantgató,
  forgatós:
  összerázó, átvetős, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgó, tapsos, ugró bokázó,
  szöktetős:
  cifrák, kopogók.

Daltanulás, koreográfia
- palóc és székelyföldi anyagból.

9.év

Tánctechnika
- gimnasztika,
- speciális gyakorlatok.

Néptánc
- Mezőségi vagy kalotaszegi táncok
  Mezőségi táncok:
  lassú cigánytánc
  szászka (ritka csárdás),
  ritka szökős,
  sűrű csárdás,
  ritka magyar,
  sűrű magyar,
  korcsos,

négyes,
Kalotaszegi táncok:
legényes,
csárdás,
szapora.

Daltanulás, koreográfia
- mezőségi, kalotaszegi, vagy mindkettő.

10. év

Tánctechnika
- gimnasztika
- speciális gyakorlatok.

Néptánc
- a tanult táncrendek ismétlése,
- kiegészítő anyagként: német, délszláv, szlovák, román, cigány táncok

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt. Az alap- és záróvizsgát a helyi tanterv követelményei alapján állítjuk össze.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
ELŐKÉPZŐ
- félévi beszámoló:
  a tanult játékok bemutatása,
  népdalok eléneklése.
- év végi bemutató:
  a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása).

ALAPFOK, TOVÁBBKÉPZŐ
- félévi beszámoló:
  gyakorlat : a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás.

  elmélet : a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet
  (pl. táncrend)
  népdalok.
- év végi bemutató:

a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

FOLKLÓRISMERET

Alapfok 3-6. évfolyam,
Továbbképző 7-10 évfolyam

1. év

Népszokások, bevezetés

Egy-egy jeles napi rítus formai elemei a következők:

- rítuscselekmény
- mondott rítus (ének, mondóka, szerepszöveg),
- rítusmagyarázat (eredetmonda, a szokás funkciójának, miértjének népi magyarázata),

A téli napforduló ünnepköre
(Ádventtől vízkeresztig)

Ádvent („Kisböjt")
- időbeni meghatározása, egyházi értelme, jelentősége,
- a fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban,
- disznótor

Miklós nap (XII.6.)
- Miklós püspök legendája (ajándékozás)

Luca nap (XII.13.)
- egykori évkezdés, napforduló
- Luca széke, hiedelemmondák.

Karácsony (XII.25-26.)
- Szenteste (vigília-kérdés),
- a téli napforduló pogány ünnepe (Baldr- mitosz),
- karácsonyi asztal, étkezési szokások,

Betlehemezés
- Jézus születésének dramatizált megjelenítése. Központi magja a pásztorjáték. (Betanulás, szerepek, bábtáncoltató forma.)

Regölés
- fő időpontja István nap (vértanu)
- jelmezek, szereplők, hangszerek,

Aprószentek (XII.28.)

- újszövetségi történet,
- korbácsolás, vesszőzés,
- legényavatás.

Szilveszter-Újév (Kiskarácsony)

- évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyos víz,

Vízkereszt (I.6.)

- újszövetség történetei (a három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése, kánai menyegző),
- vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés,
- csillaghordás, csillagének, a karácsonyi ünnepkör lezáró, a farsang kezdő időpontja.

2. év

A téli napforduló ünnepköre

(Ádventtől vízkeresztig)

Ádvent (Kisböjt)

- időbeni meghatározása, egyházi értelme, jelentősége,
- a fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban
- disznótor.
- ádvent- kezdő névnapok, a hozzájuk kapcsolódó mágikus, jósló praktikák (András, Katalin, Borbála),

Miklós nap (XII. 6.)

- Miklós püspök legendája (ajándékozás),
- fonóbeli alakoskodás,

Luca nap (XII. 13.)

- egykori évkezdés, napforduló,
- Luca apokrif szent,
- Luca női démon, kapcsolatos a fénnyel, a baromfi termékenységével
- lucajárás,
- kotyolás,
- Luca széke, hiedelemmondák.

Karácsony (XII. 25-26.)

- Szenteste (vigília-kérdés),
- a téli napforduló pogány ünnepe (Baldr –mítosz),
- keleti misztérium- kultuszok (Mithrász),
- hanuka,
- újszövetség történet (Jézus születése),
- karácsonyi asztal, étkezési szokások,
- mágikus és jósló praktikák,

- kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék.

Betlehemezés
- Jézus születésének dramatizált megjelenítése. Központi magja a pásztorjáték. (Betanulás, szerepek, bábtáncoltató forma.)

Regölés
- fő időpontja István nap (vértanú)
- jelmezek, szereplők, hangszerek,
- a rítusének szövegének elemzése (szervas-ének, párosító, jókívánság, koledálás),
- földrajzi- történeti elterjedése,
- ősvallási, ősköltészeti elemek.

Aprószentek (XII. 28.)
- újszövetségi történet,
- korbácsolás, vesszőzés,
- legényavatás.

Szilveszter- Újév (Kiskarácsony)
- évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyos víz,
- mágikus és jósló praktikák,
- étkezési szokások,
- a moldovai magyarok „hejgetése".

Vízkereszt (I.6.)
- újszövetség történetei (a három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése, kánai menyegző),
- vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés,
- csillaghordás, csillagének- karácsonyi ünnepkör lezáró, a farsang kezdő időpontja.
-

3.év

Jeles napok

(Vízkereszttől Dömötör napig)

Farsang (I.6.- húshagyókedd)
- a házasságkötések és az ezekhez kapcsolódó többnapos mulatságok legfőbb időszaka,
- maszkos alakoskodások, alkalmaik (fonó, lakodalom),
- maszkos felvonulások (téltemetés, farsangtemetés, „momento mori"),
- bálszervezés, adománygyűjtés, táncalkalmak,
- rétegmulatságok (asszonyfarsang, pásztorfarsang),
- a mohácsi sokacok busójárása (eredetmonda),
- a hétfalusiak borics-tánca (európai moreszka hagyomány).

A farsang szoláris jeles napjai:
- II.2. Gyertyaszentelő (időjárásjóslás)
- II.3. Szent Balázs püspök legendája,

balázsolás, iskolástoborzás.

Nagyböjt (hamvazószerdától húsvétvasárnapig)
- egyházi- vallási értelme, tilalmak, kötelességek,
- böjti játékok, karikaűző,
- a nagyböjt időszakán belüli szoláris ünnep:
  Gergely-járás (III.12.): iskolás –toborzó, adománygyűjtő szokás.

Virágvasárnap (húsvét előtt egy héttel)
- újszövetségi történet (Jézus bevonulása Jeruzsálembe),
- barkaszentelés, bárkával kapcsolatos mágikus praktikák,
- kiszehordás, villőzés, zöldág-járás.

Nagyhét
- az újszövetségi passió-történet kivetítve a hét egyes napjaira,
- általános illusztrációs, megtisztító rítusok.

Nagycsütörtök
- a harangok elmennek Rómába „ kerepelés,
- Pilátusverés.

Nagypéntek
- a legszigorúbb böjt, tüzek kioltása,
- rituális mosakodás, szótalan víz, hollóvíz, féregűzés.

Nagyszombat
- új tűz gyújtása, tűzszentelés.

Húsvét vasárnapja
- hajnali Jézus keresés, halottkultusz maradványai (halottetetés, kolduskalács..),
- körmenet, határjárás, határkerülés,
- ételszentelés, húsvéti asztal, étkezési szokások.

Húsvét hétfő
- termékenységvarázsló locsolás, vesszőzés,
- tojásajándék, a tojás mitikus jelentősége, szimbolikája, a díszített tojás, (keddi viszontöntözés)

Fehérvasárnap
- a komatál küldés fő időpontja,
- a műrokonság (mátkaság, komaság) jelentősége a paraszti életben.

Zöldfarsang
- játszó
- a fiatalok játékszokásai.

4.év

A húsvét-pünkösdi ünnepkör szoláris ünnepei

Pünkösd

- újszövetségi értelme
- az ókortól dokumentálhatóan a természet megújulásának ünnepe
- a középkor óta ismert szokás a pünkösdi király és királyné jelképes házassága a termékenység serkentése végett
- a magyar falvakban pünkösdi királyt választottak vagy jelöltek ki ügyességi és erővetélkedők győzteseiből, aki egy év tartamára a legények kiváltságokkal rendelkező elöljárója lett,
- helyenként szinte napjainkig szokás a pünkösdi királyné körülhordozása vallási emlékünnepként, és kender növekedését serkentő mágikus szertartásként,
- Árpád házi Szent Erzsébet legendája, rózsacsoda, pünkösdi rózsa,
- a májusfa táncmulatság rendezésével való „kitáncolása", kidöntése az ünnepkör lezárása.

Szent György nap (IV. 24.)

- Kezdő jellegű gonoszjáró nap, főként a marhatartással, tejhaszonnal kapcsolatos mágikus cselekmények ideje (első kihajtás, harmatszedés),
- körmenetek, határjárások,
- általában varázslásra, mágikus eszközök szerzésére, készítésére, gyógyfűvek gyűjtésére különösen alkalmas dátum,
- az elásott kinccsel kapcsolatos hiedelmek kapcsolódnak hozzá,
- időjósló.

Május elseje

- az újjászülető természet ünnepe, a természetben tartott mulatságok, majálisok ideje,
- falun zöld lombokkal díszítik, a házakat,
- fontos gonoszjáró nap, a boszorkánygyűlések jeles dátuma,
- a legények szerelmi jelként májusfát állítanak kedvesük háza elé.

Szent István napja (VI.24.)

- jóllehet már a nagy munkák idejére esik, csillagászati jelentősége miatt kiemelkedő ünnep: a nyári napforduló, legrövidebb éjszaka dátuma,
- tűzgyújtás, tűzugrás, tüzes kerekek gurítása, tűztutajok úsztatása (nap- és fényszimbolika, mágia),
- gazdasági jeles nap : a gabona töve „megszakad", tovább nem nő csak érik.

5. év

Munkavégző ünnepek

Az egyes, különösen fontos paraszti munkafolyamatok lezárásának ünnepei.

Aratás

- kezdés: Péter-Pál (VI.29.), Sarlós Boldogasszony (VII.2.),
- aratókoszorú, felvonulás, aratóbál.

Szüret
- kezdés, hegytörvények,
- szüreti koszorú, szüreti bál (a neves borvidékeken különösen díszes külsőségek),

Leányvásárok (gesztenyeszüret)
- az exogám közösségek házasságszerzési alkalmai (Baranya -Sárköz)

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai

Szentmihály nap (IX.29.)
- országosan a szezonra szerződött bérmunkások elszámolási és esetenként újrafogadási napja,
- bálok,
- időjóslás.

Vendel (X.20.)
- főként a nyugati területek juhászainak ünnepe.

Dömötör (X.26.)
- a keleti területeken „juhász újév”.

Disznótor (András nap körül, ádventben)
- családi, szűkebb körű mulatság,
- nyársdugás.

6. év

Az emberélet fordulói

(Az átmenetek rítusai)

Születés
- az újszülött családba fogadásának formái,
- paszita, komatál,
- keresztelő (névadási szokások, keresztelők szerepe),
- keresztelői mulatság.

Gyermekkor
- gyermekjátékok (táncoktatóval egyeztetve),
- a paraszti gyermekkor tárgyi környezete,
- munkára nevelés, a munkába állás fokozatai,
- a gyermekmunka, mint szokásalkalom (libaőrzés stb…),
- gyermekkiváltságok,

Legényélet, leányélet

- serdülők számára a szervezett alkalmak, ahol elsajátítják a felnőtt fiatalság viselkedésmódját, belenőnek (serketánc, buhabál, aprók tánca, gyermeklakodalom, gyermekfarsang),
- a nem felavatott serdülők tilalmai, a tabuk megszegésének megtorlása,
- legényavatás, leányavatás (legénycéh, banda, leányklasszis, kórus),
- a fiatalok együttes szórakozásának, megmutatkozásának többé –kevésbé szervezett alkalmai (táncalkalmak, játszó, kollektív munkaalkalmak, bizonyos jeles napok szokásai),

A házasság előkészítése
- leánynéző, háztűznéző, kéretés,
- házasságkötést megelőző jogi megállapodások, móring, hozomány,
- kézfogó, eljegyzés, jegyajándék

Lakodalom
- a lakodalmi rítusok rendje
- lakodalmi tisztségviselők, szerepek (vőfélykönyvek),
- lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások,
- hérész, hívatlanok,
- táji eltérések (pl.: porkolás – mosdatás, menyasszonytánc, újasszonytánc).

7 – 8 év.

A magyar nép táji, történeti csoportjai

Az oktatás célja ebben az években az eddig tanult folklórismeretek elhelyezése földrajzi és történelmi keretek között, hangsúlyozva az egyes csoportok kialakulásának és hagyományos kultúrájának eltéréseit, ismétlésként felhasználva a már elsajátított tudást.

Bevezetés
- történeti kérdések,
- módszertani kérdések, csoportosítási szempontok, rendszerek (Bartók Béla, Martin György),
- vallási elkülönülés, kiváltságos rétegek, endománia-exogámia.
-

a, valóságos néprajzi – etnikai csoportok
- saját identitástudatú, „önmegkülönböztető”,
- környezete által elkülönített, megkülönböztetett.

b, etnokulturális csoport (néprajzi, történeti módszerekkel, szempontok alapján elkülöníthető).
c, táji csoport

Dunántúl
- Bakony, Balatonfelvidék,
- Göcsej és Hetés,
- Kisalföld (Hanság, Rábaköz, Szigetköz),
- Mezőföld,
- Ormányság,
- Őrség,
- Sárköz (Tolnai),

- Somogy,
- Szlavónia,
- Zselic.

Felföld
- a palócokról általában,
- barkók,
- Csallóköz,
- Galgamente, matyók,
- Mátyusföld,
- Tokaj –Hegyalja,
- Zoborvidék.

Alföld
- Bácska,
- Bánát,
- Bodrogköz,
- Debrecen,
- hajdúk,
- jászok,
- Kalocsa vidéke (Kalocsai- Sárköz),
- kunok,
- Szeged.

Erdély, Patium, Moldva, Bukovina
- Erdély és Partium történelme általában,
- Kalotaszeg,
- Szék,
- székelyek
- csángók (Moldva, Gyimes, Hétfalu)

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

KÉPZŐ- és IPARMŰVÉSZET

A helyi tantervünk a Baranyai Anita és Baranyai Zoltánné által összeállított központi helyi tanterv alapján készült. A tantervi program elvégzése mellett gyerekeink a művészettörténetet komplex óra keretében is tanulják, ez olyan népszerű nálunk, hogy a más művészeti ágra járó gyermekek is nagy létszámban látogatják az órát önkéntes alapon.

A képzés célja, feladata

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó vizuális nevelés lehetőséget biztosít a képző-és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzésére és gyakorlására.

A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését, célja és feladata olyan oktatási-nevelési program megvalósítása, amely megalapozza a művészeti kifejező készségeket, illetve előkészít és felkészít a szakirányú továbbtanulásra.

Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, vizuális tapasztalataira építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és kialakítja készségeiket.

A vizuális alapismeretek elsajátítása után a tanulók étéves előkészítő szakaszban ismerkedhetnek meg a választható szakirányú tevékenységekkel.

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket és a különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A program lehetőséget kíván nyújtani az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget a képi emlékezet és képzelet gazdagításával.

A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata nemcsak a kézügyességet, technikai érzékenységet fejleszti, hanem

kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára.
Cél és feladat az alkotás, tárgykészítés esztétikai, technikai lehetőségeinek megismertetése és alkalmazása.

A képző-és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait, a műfaji sajátosságokat, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal miközben célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.

Általános fejlesztési követelmények

A tanuló felkészítése:

- a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére
- a vizuális információk, közlemények megértésére
- a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra
- tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra
- a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére
- a kifejezési eljárások használatára
- élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére
- a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására
- a médiák által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére
- a vizuális önkifejezésre, alkotásra
- tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére
- tervezésre, konstruálásra
- a kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére
- eszközhasználatra, anyagalakításra
- a kézműves tevékenységek gyakorlatára
- a jelentés, az esztétikum megértésére
- a rendeltetés – a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére
- a mindennapok, a természet, a társadalom szépségének befogadására
- a vizuális művészetek, a környezet-és tárgykultúra megismerésére
- a műelemzési eljárások alkalmazására
- a néphagyomány, a népi kultúra megértésére, befogadására

Kiegészítések az adaptált tantervhez:

A képzőművészet, az iparművészet területén a helyi lehetőségeket figyelembe véve a grafika, kerámia és kézművesség tanszak közül a tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően választhat. Nagy hangsúlyt kell fektetni a műhelyekben folyó képzésnél arra, hogy a gyermekek alkotóképessége, életkori sajátosságánál fogva, legjobban játékos tevékenységgel alakítható. Fel kell kelteni a tanulókban a gyermeki kíváncsiságot, a játékosságot, a sokirányú érdeklősét, az érzékenységet, valamint a beleélő képességet, amelyek elősegítik az élmények, információk gazdagodását, az esztétikai érzékenység kifinomodását. A személyiségfejlesztés elvezethet az önállósághoz, ami alapja az egyéni megjelenítő konstruáló önkifejező környezetalakító és problémamegoldó képesség kifejlődésének. Olyan magatartásformát, az élethez alkalmazkodó problémamegoldó képességet kell a gyermekben aktivizálni, hogy ki tudja hozni magából azokat az értékeket, amire szüksége van, s amelyek elsajátításával képes lesz képzőművészeti alkotásokat, tárgyakat létrehozni, elkészíteni. A kézműves tananyagtartalom sokrétűségénél fogva alkalmazható műhely előkészítőként az 1-2. évfolyamon. A természetes anyagok felhasználásával a természet és a környezet ismeretére és szeretetére nevelhetjük diákjainkat, miközben ők alkotnak. A játékosság, a maga készítette játék felélesztí a tevékenységet, a munka örömét s egyben segít a közösségbe való beilleszkedéshez.
A képző-, és iparművészeti oktatás építsen a gyermekek életkori sajátosságaira, használja ki az ebben a korban még meglévő nyitottságot, játékosságot, gazdag fantáziavilágot és fejlessze azokat. A képző-, és iparművészeti tevékenység juttassa sikerélményekhez a gyermekeket, legyen az alkotómunka örömforrás a számukra**.**

A képzés struktúrája, tanszakai

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12 évfolyam
A csoportos órák időtartama: 45 perc
Heti óraszám minimum: 4x45 perc

Óraterv

ÉVFOLYAMOK

Tantárgy	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Vizuális alapismeretek	**2-4**	**2-4**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
rajz-festés-mintázás	**-**	**-**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**
műhelyelőkészítő	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
műhelygyakorlat	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2
összesen:	**2-4**	**2-4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**

Az előképzőt a növendéknek nem kötelező elvégeznie.

A rajz-festés-mintázás és a műhelygyakorlatok óraszáma 1 –3 vagy 3 – 1 arányban átcsoportosítható.

A központilag előírt tananyag 30 %-a a helyi igényeknek megfelelően változtatható.

A képzés kötelező tantárgyai

Rajz-festés-mintázás (az alapfok és továbbképző főtárgya)

Műhelygyakorlat: Az alapfok és a továbbképző évfolyamok kötelező tárgya, amely a speciális képző- és iparművészeti szakirányú tevékenységek gyakorlati helye.

A műhelygyakorlat választható tanszakai:

Képzőművészet tanszakok, műhelyek: grafika

Népművészet tanszak, műhely: kézművesség

Az előképzősök komplex művészeti tantárgya:

Az alapfokú művészetoktatás 12 évfolyamán résztvevő tanulók számára a program a következő cél és feladatrendszert határozza meg:

- a látás és látványértelmező képesség fejlesztése,
- a látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatosítása,
- a megjelenítő és a kompozíciós képesség fejlesztése,
- a vizuális gondolkodás képességeinek fejlesztése:
  az elemzés,

az elvont gondolkodás,

a képi gondolkodás,

a képzettársítás és a szintetizálás (sűrítés) képességeinek fejlesztése,

- jártasság a térábrázolásban és a geometria alapelemeiben,
- jártasság kialakítása az anatómiai ismeretekben,
- a plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátítása,
- az egyes festői és szobrászi technikák valamint a médiaművészet (intermédia) megismerése, alkalmazása,
- a művészettörténet nagy korszakainak, s az azok ismerete alapján levonható tapasztalásoknak, összevetéseknek tárgyilagos, elemző ismerete
- a vizuális kifejező képesség fejlesztése
- a személyiségfejlődés segítése.

Követelmények az alapfok végén

A tanuló az alapfok végén ismerje:

- a rajz-festés-mintázás alap elemeit,
- a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét,
- a tervezéstől az alkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a plasztikai, rajzi, festészeti technikák alkalmazásának módjait,
- a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában.

A tanuló az alapfok végén legyen képes:

- a látványt értelmezni,
- a kompozíciós ismereteket alkalmazni,
- a síkban és térben alkotásokat létrehozni,
- a művészettörténet nagy korszakait ismertetni és elemezni.

Követelmények a továbbképző végén:

A tanuló a továbbképző végén ismerje:

- a vizuális nyelv kifejezőeszközeit,
- azok jel-, és jelentésrendszerét,
- a sík és térábrázolás szabályrendszerét,
- az ábrázoló geometria alapelemeit,
- a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait,
- a médiaművészet (film, videó, animáció) kifejezőeszközeit és azok jelrendszerének alapjait,
- a képi konvenciók, a kompozíció jelentéshordozó szerepét,
- az anatómia alapvető törvényszerűségeit és azok ábrázolási konvencióit,
- a művészettörténet nagy korszakait.

A tanuló a továbbképző végén legyen képes:

- a tanár által, vagy önállóan kijelölt témák (korrektúra segítségével történő) feldolgozására,
- a művészeti alkotómunka különböző elemeinek egyidejű alkalmazására,
- sík-, és térbeli művek létrehozására,
- konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére,
- a látvány illetve a képi megjelenítések elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel),
- a nagy művészettörténeti korok eredményeit, tanulságait felhasználni saját alkotómunkája során.

Az alapvizsga és záróvizsga követelményeket a központi előírások alapján határozzuk meg.

TANANYAG

Előképző 1-2. évfolyam

Az előképző célja:

Az előképző szakasz munkafeltételeinek kialakítása, a tanulók kreatív képességeit fejlesztő program beindítása, az általános vizuális alapismeretek elsajátítása és az ezekkel való célszerű tevékenységsorok munkafolyamatainak kialakítása a tanulókban. Annak az igénynek a kifejlesztése, mely az örömteli munkát és a környezetükben fellelhető esztétikai minőségeket egyaránt felfedezi. Fontos feladata a programnak, hogy célként tűzze ki a gyerekek és tanárok közös tevékenységének, a tanári korrektura elfogadásának igényét, az alkotó jellegű tevékenységek folyamatainak széles körű megismerését, vagyis az alkotásra nevelés folyamatának megalapozását.

Az előképző feladata:

- a kreatív munkára és a kreatív gondolkodásra nevelés,
- az általános vizuális alapismeretek, és az ezekkel való munkálkodás elsajátíttatása,
- a színek, formák, felületek és tömegek alapvető törvényszerűségeinek megismertetése és játékos módon való feldolgozása,
- az alapvető formaelemzés gyakoroltatása,
- a rajzi eszközökkel, képzőművészeti anyagokkal való ismeretek mélyítése,
- az arányok, a kompozíció, a tér és sík alapvető fogalmi ismerete és az ezekkel való alkotó-játékos munka kialakítása,
- az önálló véleményalkotás, az önértékelés kialakítása,
- az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek, jártasságszintű elsajátíttatása,
- az örömteli alkotómunkára való felkészítés.

1. évfolyam

évi 36 hét (heti 2-4 óra), összesen 72-144 óra

Ismerkedés a tanulókkal

Élményrajzok alapján tájékozódás a tanulók előzetes ismereteiről, rajzi készségszintjéről

Élmény kifejezés

Élményrajzokon a szereplők érzelmeinek kifejezése
Az öröm (születésnapomon, győztem …), bánat (szomorú voltam …), félelem (megijedtem …) megjelenítése

A színek hangulati szerepének felhasználása (mérettel, tiszta színnel a kép központi alakjának kiemelése)

Technika: zsírkréta, színes ceruza, filctoll

Ismerkedés a képi kifejezés alapelemeivel

Vizuális alapelemek: a pont, vonal, folt, megismerése.
Játékos gyakorlatok:

Pont – sűrűsödés, ritkulás, vonal és folt képzése ponttal (eső, esőcseppek, szirmok).

Vonal – sűrűsödés, ritkulás, vékony, vastag, rövid, hosszú, vonalból foltképzés (zápor, szalmakötegek),

Folt – kicsi, nagy, fekete-fehér foltritmus (tél)

Technika: grafitceruza, tusrajz, papírtépés

Műalkotások bemutatása:

őskori barlangrajzok,

Victor Vasarely vonalas jellegű képei

Ismerkedés a kiemeléssel, a lényegmegragadással

Karakter kifejezése arányok torzításával
Hasonlóság, azonosság, különbözőség

Jellemvonások felismerése képekről, fotókról

Technika: plasztikai feladatok

A tér felfedezése

A képmezőben való tájékozódás és ennek gyakorlati alkalmazása
Téri szituációs feladatok végzése építőkockával

Irányfelismerés játék közben (fenn, lenn, kívül, belül)

Irányok ábrázolásával kapcsolatos munkák készítése mesejelenetekből

Technika: zsírkréta, tempera

A tér ábrázolása

A tanult téri szituációk és arányok ábrázolása saját élmény alapján (állatkertben, cirkuszban, játszótéren)
Séta az állatkertben, játszótéren (termések, növények gyűjtése)

Állatok rajza, formázása agyagból

Technika: zsírkréta, diófapác, lavírozott pác, monotípia, agyagozás

Bábkészítés – bábjátszás

A séta során gyűjtött növények, termések felhasználásával bábkészítés egyéni ötlet alapján
Az elkészült bábok segítségével szituációs játékok, mese dramatizálása

A színek világának felfedezése

Ismerkedés a színekkel:
- a főszínek megismerése,

- színkeverési próbálkozások,

- a hideg-meleg színek megismerése,

- színkontrasztok szerepe,

- a sötét és világos színek hangulati hatása

- zene felhasználásával,
- az évszakok jellemző színeinek megfigyeltetésével,
- színkompozíciók létrehozásával

Javasolt technika: akvarell, színes ceruza, mozaik

Kiállítás, múzeumlátogatás

Múzeum vagy kiállítás közös látogatása. Lehetőség szerint néprajzi anyag megtekintése (tájház, népi eszközök, viseletek)
Csoportkiállítás rendezése

Minimum követelmény

A tanuló legyen képes:

- a vizuális alapelemek összefüggéseinek felismerésére,
- az alapelemek alkalmazására (pont, vonal, folt, irány, tér),
- ábrázolásaiban a színek hangulatkeltő erejére építeni,

Rendelkezzen alapvető jártassággal a színkeverésben.

Jártasság szintjén ismerje a csoportos munka alapelemeit.

2. évfolyam

évi 36 hét (heti 2-4 óra), összesen 72-144 óra

Az előző évi ismeret felmérése

A méretek, arányok megértése, felismerése
A tér érzékeltetése (takarások)

Szubjektív színhasználat

Meseillusztráció készítés: leporelló – kollektív munkával

Technika: tempera, viaszolt festékrétegbe karcolás

Műalkotások bemutatása: egyiptomi képek (takarások, kiterített tér)

A szerkezet felfedezése

Szerkezettel kapcsolatos feladatok (rész-egész, folyamat, kezdet, vég, sorrend) gyakorlati alkalmazása tematikus munkán (pl.: szüret)
Technika: filctoll, papírdúc, papírvágás, - ragasztás

Portré és alak rajz

Önarckép készítése (emlékezetből vagy tükörből)
Szüleim portréja (alapvető arányokra figyelemmel)

Többalakos kompozíció alkotása (karácsonyi ünnepkör)

Technika: grafitceruza, zsírkréta, kollázs

A sík és tér

Sík és tér fogalmának gyakorlati megismerése
Maszk rajza, maszk készítése

Témakör: Farsangi népszokások (busójárás)

A külső tér megfigyeltetése séta során

Vázlatok készítése épületekről

Játékos épülettervezés (papírplasztika, makett készítése vegyes anyagok felhasználásával)

A térből szerzett ismeretek felhasználása kollektív munka során (az utcán)

A feladatsorban javasolt technikák: zsírkréta, pasztellkréta, tempera, agyag

A színek kifejező ereje

A színek hangulati hatásának felhasználása
Komplementer színpárok, színárnyalatok, tört és tiszta színek megismerése

Gyermekversekhez, mesékhez díszlet és báb készítése

Dramatizálás

Kiállítás, múzeumlátogatás

Minimum követelmény

A tanuló legyen képes

- a vizuális alapelemeket (pont, vonal, sík, folt, felület irány, tér kontraszt) felismerni és alkalmazni,
- megfigyeléseit, élményeit egyszerű tárgyak, rajzok, festmények formájában megörökíteni,
- a színek hangulatkeltő erejét alkalmazni,

Ismerje és legyen képes alkalmazni

- a kiemelést,
- az anyag, forma, funkció összefüggéseit,
- az időbeliség képi kifejezésének néhány lehetőségét,
- önállóan (tanári korrektúra mellett) a megismert technikákat,

Legyen képes a megismert műalkotásokról és a környezetükben lévő tárgyakról (tanári segítséggel) véleményt mondani.

Alapfok 1-6. évfolyam

Az 1-2 évfolyam tanítási célja:

Ismertesse meg a tanulókkal

- a vizuális nyelvrendszer alapjait,

- az ábrázolás alapvető törvényszerűségeit,
- az ábrázolási konvenciókat,
- a művészettörténet néhány fontos (kezdeti) korszakát és e korszakokban alkalmazott alkotó módszereket.

Feladata:

Ismertesse meg

- az egyes témák, témacsoportok anyagokkal történő változatos feldolgozását,
- a képzőművészet nyelvi, kifejezési módjainak néhány törvényszerűségét,

Segítsen ismereteket szerezni

- az absztrakció fogalmáról, a vizuális kommunikáció (képi jel-jelentés) összefüggéseiről és alkalmazásáról,

Alakítsa ki a tanulókban

- a tárgykultúra és a művészeti alkotások értékeit felismerő képességet,
- az igényt az önálló alkotómunkára.

1. évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

Formai felfedezések

A természeti és ember alkotta környezet esztétikai szempontú vizsgálata

Közvetlen élmények elemzése, motívum gyűjtés (gyűjtögetés)

A forma (természeti, mesterséges) egészének és részeinek kapcsolata

Jellemző nézetek, karakter megjelenítése vonalképző eszközökkel

A formák csoportjának kompozíciós megoldásai a kiemelés, sűrítés alkalmazásával (lavírozott tus, - pác eljárás)

A feladatokhoz, problémákhoz kapcsolt műalkotások elemzése

Mintázás. Plasztikai minőségekben (ritmus, textúra, pozitív-negatív) gazdag

Játék konstruálás, agyag-kerámia fejű bábok, babák textil és más anyagok alkalmazásával

Felület létrehozása agyaglapon nyomhagyással

Az írás és a nyomtatás története a mezopotámiai kultúrától kezdődően

Különféle anyagokból (természeti, mesterséges) kollográfia készítése a faktúrák kontrasztjával

Színek kölcsönhatása

Művészeti élmények (színház, tánc, mesék) feldolgozása színes kompozícióban, színkontrasztok, színharmóniák alkalmazásával (pasztell, tempera, kevert technikák megoldásaival)

Saját élmény kifejezése képsorozattal a feladathoz kapcsolt műalkotások elemzése nyomán, szubjektív szín-, térábrázolás lehetőségeivel

Mesehős portréja a színek kifejező erejének alkalmazásával (vidámság, bánat, félelem)

Forma és mozgás

Portré. Karakter ábrázolása a mimika, groteszk lehetőségeivel

Mozgás-változás, mozdulat, egyszerű mozgássor elemzése, megjelenítése
Vonalas ábrázolás közvetlen élmény (mozgásos szituációk, film, fotó) alapján

A forma felépítése, formatömegek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló-, guggoló, több-kevesebb figura, árnyképek)

Szobrászati alkotások elemzése, kiállítás látogatás
A téli ünnepkör néhány eleme (hagyományok, szokások)
Több figurás kisplasztika mintázása ünnepkörökhöz kapcsolódóan (Betlehem, regölés)
Az anyagszerűség követelményeinek megtartása, ragasztás agyagpéppel

Ember és terek

Épített terek, helyi építészeti (műemlék) alkotások megfigyelése, építészeti motívumok gyűjtése (vázlatok).

Síkjellegű városképi kompozíciók készítése sötét-világos folt redukcióval, kontraszttal

Tus és szén rajzok nagyobb méretben

Plasztikai megjelenítés papír és más anyagokkal
Térplasztika illusztratív tartalommal (labirintus)

Nagy méretű, színes képi kompozíciók, csoportmunkával szubjektív szín és tér használattal, az alkalmas technika megválasztásával

Minimum követelmény

A tanuló ismerje és legyen képes alkalmazni
- a síkbeli ábrázolás alapvető elemeit,
- a különböző rajzi és festészeti technikákat (tus, szénrajz, vízfestés, tempera).

Legyen képes vizuális élményeit megörökíteni.

2. évfolyam
évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

Természeti motívumok
Növények (fák) formája, szerkezete, színei, a forma és színkarakterek (színes ceruzák, kréták, akvarell technika)
Tematikus feladatok a tanulmányok felhasználásával
Életfa motívum megjelenítése (népmesék, legendák, mítoszok alapján), sgraffito jellegű viaszos technika alkalmazása
Átírás képi igénnyel, egyéni, esztétikusan formált kifejezéssel (színes tussal)

Növény és állat tanulmányok, illusztrációk különböző művészeti korokból különböző kultúrákból
A mítoszok, legendák állatai
Fantáziára épülő illusztratív feladatok

Állatok ábrázolása közvetlen élmény alapján
Mozgás, arány, formatömeg érzékeltetése vonalrajzzal

A mesék táltosai, paripái – alkotó képzelet és tanulmányok felhasználásával, figurális dombormű mintázása

Kép, jel, jelkép, szimbólum

A forma jele, a karácsony jelképei – dekoratív tervezés
Mézeskalács formák tervezése

A mézeskalács sütés hagyományai, a mézeskalács díszítése

Karácsonyi díszek szalmából

A népi játék, a népi kézművesség néhány eleme

Az emberi arc belső arányai, a karakter, a mozgás-változás, a mimika megjelenítése képi igénnyel

Alakoskodások, szimbolikus tartalmak megjelenítése plasztikában

Viselhető maszk készítése torzítással, szimbolikus tartalommal, plasztikai minőség, grafikai minőségek alkalmazásával (papír-, gipszmasé, agyag)

A képzőművészet és társművészetek (színház, irodalom, zene, tánc) kapcsolata

Testfestés, maszk, jelmez, díszlet készítése

Forma, tér, szerkezet

A különböző korok szerkezeti találmányainak vizsgálata
Konstruálás, különböző szerkezetek készítése többféle anyag felhasználásával (pálcák, drót)

Néhány egyszerűbb szerkezet kép síkredukciója

Képzelt gépek, szerkezetek, emberszabású konstrukciók színes kompozíciói, csoportmunkában, nagy méretben, illusztratív tartalommal

Kiállítás látogatás (műfajok felismerése)

Minimum követelmény

A tanuló rendelkezzen alapvető formaismerettel.
Tudja alkotó módon alkalmazni ismereteit a képi, rajzi, plasztikai kifejezésmódokban.

Ismerje és alkalmazza a síkbeli ábrázolás alapelemeit.

Legyen képes egyszerű rajzi, festészeti technikák alkalmazására.

Tanári segítséggel legyen képes egyszerű beállítások képi, plasztikai bemutatására; a mesék történetek, irodalmi művek képi megfogalmazására.

A 3-6. évfolyam tanítási célja:

Ismertesse meg a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatát.

Alakítsa ki a tanulókban

- a rajzi, képi, plasztikai nyelv segítségével gondolataik önálló, alkotó módon történő kifejezését,
- a csoportos és egyéni kreatív tevékenységek számos formáját,
- a kritikai véleményformálás igényét és képességét, mely a saját és mások alkotásainak megítélésében segítségükre válhat,
- a művészet iránti érdeklődést.

Feladata:

- a látvány értelmezésének fejlesztése
- az ebben szerepet játszó tényezők (formai és tartalmi elemek) megismerése
- az elvont gondolkodás (absztrakció) szerepének felismerése és alkalmazása munkáikban
- a sűrítés és felbontás, mint alkotói (komponálási) eszköz ismerete és alkalmazása
- a képi kifejezés összefüggéseinek felismerése és alapszintű alkalmazása
- a művészettörténeti ismeretek tudatos beépítése az alkotó tevékenységbe.

3. évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

A síkból a térbe

Emelkedő forma grafikai, színbeli, plasztikai és egyéb feldolgozása.

A vizuális alapelemek (pont, vonal, folt) virtuális (képzelt) térbe történő elmozdulásai

Játék a vonallal a sík és tér határán

Térábrázolási rendszerek

Térábrázolási rendszerek feldolgozása a művészettörténet nagy korszakain keresztül, műalkotás-elemző órák segítségével
Őskor, Egyiptom, Mezopotámia, Görög, Római, archaikus kultúrkincs

Tér és idő feldolgozása

Saját élmény, munkafolyamat megjelenítése képsorozattal
Teljes síkba forgatás, mitologikus terek építése, megrajzolása axonometrikus formában

Technika: tempera, tollrajz

Statika és dinamika

Statikus és dinamikus kompozíciók fejlesztése, alá-fölé szervezés, nagyságrendi kiemelések természetes és mesterséges formák, saját élmény és illusztrációs feladatok segítségével
A kompozíciós elemek szerepe

Technika: tollrajz, festés, kollázs, nyomatok, plasztika

Vonal, folt, szín

A vonal, folt és szín formaképző szerepének vizsgálata szabad témaválasztás alapján
A természetes és mesterséges környezet, a hagyományos népi életmód eseményeinek feldolgozása

Az archaikus kultúrkincs és évszakhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai és grafikai feldolgozása

Teremtés mítoszok, Gilgames eposz, görög mitológia

Minimum követelmény

A tanuló ismerje és használja a sík és tér alapelemeinek rendszerét.
Tudjon bánni a grafikai eszközök közül a tollal, krétával.

Ismerje a 12 fokú színskálát és tudja azt képek elkészítésénél alkalmazni.

Ismerje az emberiség mítoszainak néhány fontos művét és legyen képes ezzel kapcsolatos művek elkészítésére.

Tudja és ismerje a vonal, folt, szín képalakító szerepét.

4.évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

Szín-világ

Szín-világ a monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig
Egy főszínre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei

Tiszta színekből és szürkékből építkező kép

Három főszínre hangolt kép

Magában való színkontraszt (J. Itten), színezett kontraszt

Komplementer színpárok

Szín és tér, színes tér – színes plasztikák

Spirál és hullám

Természetes és mesterséges formák szerkezeti, látvány utáni és élményszerű feldolgozása
Képi (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs), grafikai (metszet, tollrajz) és plasztikai (gipsz, agyag) feldolgozás

Műalkotás elemzés

Összehasonlító műelemzés és ókeresztény kortól a XX. sz. elejéig

Az elemzés és feldolgozás az évfolyam feladataihoz kötődik

Életképek

Életképek és térábrázolási rendszerek

Korok ünnepeinek és hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási rendszerek segítségével

Képi, grafikai, plasztikai, fotó, videó feldolgozások, életképek, jelmezek, díszletek.

Mondák, eposzok
Mondák, eposzok, illusztrációs feldolgozása, képi megjelenítése (Biblia, Arthus mondakör, Mahabharáta – Szávitri története, a csodaszarvas monda)

Főhős és mellékszereplő viszonyának kompozíciós érzékeltetése

Ikonszerűség és epikus előadásmód

Zárt formájú kompozíciók

Minimum követelmény
A tanuló ismerje a szín téralakító szerepét a monokrómiától a komplementerekig.
Legyen képes mesterséges és természetes formák szerkezeti rajzának elkészítésére, a bennük rejlő dinamika felismerésére.

Legyen képes illusztrációs munkák készítésére.

5. évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

Szerkesztések

Az axonometria, perspektíva, rekonstrukció tapasztalati úton történő megismertetése

Test-modellek

Az egyszerű és összetett forgástestektől a zárt és nyitott szögletes testekig
Modellezés, származtatás, nézőpontváltás, vonal értékek

Technika: ceruza és szénrajz

Drapériák, egyszerű csendéletek

Színproblémák: lokál, valőr, reflexek, szín redukció, monokromitás
Megvilágítási feladatok

Telifény, szemből világítás, ellen-és súrolófény (rajz, festés, fotó …)

A reneszánsz, a barokk, a klasszicizmus és a romantika

Kompozíciós módszerek, a tér illúzionisztikus megjelenítése
A műfajok születése

A megismert művészettörténeti korok műveinek felhasználásával parafrázisok készítése (portré, csendélet, tájkép)

Minimum követelmény

A tanuló ismerje a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, tudjon azok segítségével egyszerű és bonyolult testcsoportokat ábrázolni.
Legyen képes a színdinamikai ismeretei felhasználásával önálló képek elkészítésére.

Ismerje és tudja alkalmazni önálló munkáinál a plasztikai szabályokat, negatív-pozitív formákat.

6. évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

Nézőpontváltás

Természeti formák és drapériák együttes megjelenítése, kompozícióba rendezése
Nézőpontváltás

A kompozíció és a látványábrázolás szempontjai

Festés, rajzolás (tempera, akvarell, pasztell, ceruza, kréták, toll, szén)

A portré

Portré készítése élő modellről
Szerkezeti és aránytrend

A fej mozgásban

Nézőpontváltások, tónusos ábrázolás (képi igénnyel)

A portré rajzolás kánonjai

Az emberi alak

Alak vázolása, arányai, térbeli helyzetének, mozgásának felismerése és feldolgozása
Kroki, szerkezeti rajz, résztanulmányok (kéz és láb)

Rajzi, plasztikai munkák

Játék a műalkotással (összevetések)

Impresszionizmus, századelő, törzsi kultúrák, fauve, a XX. sz.-i izmusok, avantgarde, neoavantgarde
Játék a műalkotásokkal (belenyúlás, átalakítás, montázsok)

A megismert művészettörténeti korszakok kreatív feldolgozása képi, plasztikai eszközökkel

Szintézis – Mestermunka

Önálló alkotás létrehozása személyes vagy irodalmi élmény alapján tetszés szerinti technikával az eddig megismert képzőművészeti témák, feladatok és technikák segítségével.

Minimum követelmény

A tanuló ismerje és használja jártasság szintjén a képi, plasztikai grafikai technikák alapelemeit.

Sajátítsa el és használja az ábrázolási konvenciók alapformáit.

Legyen képes önállóan a klasszikus emberábrázolás szabályainak alkalmazására (képi, plasztikai feldolgozás).

Ismerje a művészettörténet nagy korszakait, legyen jártas a műalkotások elemzésében.

TOVÁBBKÉPZŐ

7-10. ÉVFOLYAM

A továbbképző célja:

A korábbi években – illetve a műhelymunka során – elsajátított technikai és formai eszközök széleskörű alkalmazása, az ezekben való jártasság elmélyítése a tanulók számára.

A továbbképző évfolyamain a rajzi, színbeli, illetve sík- és térbeli tevékenységek széles körű alkalmazása, gyakorlása lehetőséget adhat a tanulóknak a teljesebb önkifejezésre és a szakirányú továbbtanulásra.

A továbbképző feladata:

Az önálló alkotómunka elemeinek kialakítása, azok sokrétű használata.

A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatosítása.

A látás és látványértelmező képesség, a megjelenítő képesség, a kompozíciós készség, az elvont gondolkodás (absztrakció és elvonatkoztatás, redukáló képesség) és az elemző képesség fejlesztése.

Jártasság kialakítása a térábrázolásban és a geometria alapelemeiben, valamint az anatómiai ismeretekben.

Az egyes festői és szobrászi technikák, valamint a médiaművészet megismertetése, alkalmazása.

A művészettörténet nagy korszakainak, s az azok ismerete alapján levonható tapasztalásoknak, összevetéseknek tárgyilagos, elemző ismerete.

7. évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

A 7-10 évfolyam lényegét az alkotó és a stúdium jellegű feladatok váltakozása adja.
A 7 évfolyamban a tananyag egy jelentős része az előző években megismert és alkalmazott rajzi, festészeti és mintázási alaptechnikák alkalmazását és azok továbbfejlesztését tartalmazza.

A síkbeli és térbeli ábrázolás és kifejezés eszközrendszerének az önálló alkotófolyamatok megismerése és alkalmazása fontos feladat ennek az évnek.

Az egyes feladatokra tervezett időmennyiség az adott téma időigényességét jelzi, de csoportra vagy egyénre méretezve átrendezhető.

Feladatok a térre – síkban

Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint
Teremsarok, táj az ablakon át, beállított interieur rajzolása festése

A felületek és formák változatos megjelenítése – kiemelések és tónusozások

A perspektíva érzékeltetése vonalakkal

Szerkezeti rajz, tónusos rajz szénnel, pittel, pasztellal, akvarell

Az elkészült tanulmányok feldolgozása: tollrajz, színes papírkollázs és grafikai lapok (linó-, papírmetszet) formájában

Feladatok a térre – térben

A külső és belső tér ábrázolása egyszerű térbeli elemek segítségével
Agyagszobor, agyagplakett készítése a mintázás alapelveinek – formaépítés, arányok térbeliség pozitív-negatív formák – szemléletes megjelenítésével.

Javasolt szemléltetés: Nagy István, Ferenczy Károly, Ferenczy Béni, Barcsay, Bonnard, Vuillard, Schaár Erzsébet

Feladatok a térre

A drapéria

Szerkezeti és tónusos rajzok, kevert anyagokkal való ábrázolás (rajz és akvarell, szén és pasztell) a drapéria mozgásban

A szálló drapéria mint téma

Fotó készítése drapériáról és annak megfestése

A drapéria mint plasztikai elem takarások és díszítések

A drapéria mint jel

Fríz mintázása, gipszfaragás drapéria motívum után, gipszöntések drapériáról

Javasolt szemléltetés:

Caravaggio, Barcsay, Manzu, Christo, Giacometti

A portré

Egyszerű szerkezeti rajzok, a formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok, fej rekonstrukció koponya alapján és szerkezeti ismeretek (pl.: a Magyar Nemzeti Múzeum koponyából történő rekonstrukciós szobrainak vizsgálata)
Koponya ceruzarajza

A portré mint karakter, karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajz – önarckép

Portré készítése, koponya mintázása

Gömb mint térbeli probléma – mintázás

Osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása

Portré gipszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző nézetekből

Javasolt szemléltetés:

Reneszánsz portrék, Cezanne festmények, római portrészobrok, Melocco, Barcsay, Picasso, Schaár, Modigliani, Brancusi, Chuck Close

Rajzi és plasztikai tanulmányok „segédanyagai"

Vázlatok készítése
A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével) vonalhálós rajzolás, faktúrák, a mintázásban, testrészek, fejrészek rajzolása és mintázása, esetleg gipszöntvény alapján

Fotóhitelességű és expresszív résztanulmányok, krokik

Javasolt szemléltetés: Dürer, Rembrandt, Székely Bertalan, Escher, Ferenczy Béni, Picasso, Lautree.

Ábrázolás és szerkesztés

A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban
Gyakorlatok a kétpontos perspektívával, a cavallieri axonometria és a Monge szerkesztéssel

Vonal a térben – fém, spárga és üvegplasztikák

Javasolt szemléltetés: Escher, építészeti rajzok, tervek

Nagy méret, kis méret

A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A0 rajzlap), illetve kisméretű kartonra (A4 méret)
A méretváltásból adódó kompozíciós problémák kielemzése

Az olajfesték használatának kipróbálása

Minimum követelmény

A tanuló legyen jártas a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek alkalmazásában.
Ismerje a sík és térábrázolás szabályrendszerét; a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolások leggyakoribb formáit; az ábrázoló geometria és a szerkesztő térábrázolás szabályait.

Legyen jártas a látvány illetve annak képi megjelenítésének értelmezésében, a sík és térbeli művek önálló alkotó létrehozásában.

8. évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

A 8. évfolyam feladatai a komponálás, az önálló munkaszervezés, beállítás elkészítés és a feladatok korrektura mellett való többértelmezésű, feldolgozása körül rendeződnek.

A tanulók jártasság szinten kell, hogy ismerjék a tárgyi világ és annak vizuális leképezése során előforduló eljárási fázisokat, a szakmai, technikai megoldások között önállóan tudjanak választani.

Fontos célkitűzése az évnek az egyéni korrekturával történő fejlesztés, melynek során az alkotómunka egyes fázisai a tanulók számára is markánsan kirajzolódnak.

A tanulók az év során bejárhatják a stúdium jellegű feladatmegoldásoktól az egyedi témaválasztásokon keresztül a kreatív képzőművészeti tevékenységek, feldolgozások sorát.

Az adott témaegységekre előirányzott óraszámok a csoport képességeinek és a haladás irányának megfelelően alakíthatóak.

Az alak

Krokik az állatkertben vagy vázlatok háziállatokról
Krokik csoporttársakról, álló, fekvő és mozgó alakok

Rajz, agyag és viasz krokik, tus és pácvázlatok

Csontváz rajza

Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása, kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alakrészletek rajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról

Javasolt szemléltetés: Izsó M., E. Muybridge, D. Hockney, Holbein, Dürer, Giacometti.

Figura a térben

A beállítás interieurben, a figura és tér viszonya a fény-árnyék változásaiban
A geometrikus tér és a szerkesztett árnyék figurával, aránnyproblémák, agyagban mintázott figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben, plain air és embercsoport

Javasolt szemléltetés: Szinye M., Degas, Monet, Schjaár E., Caravaggio, El Greco, Csernus T.

Átváltozások

Az eddig készített munkák feldolgozása más anyagokkal, más méretben
Új beállítások szokatlan megvilágítási effektekkel.

Plasztikai munkák szokatlan – talált anyagokkal

Egy feladat sokféle megoldás, variációk anyagokra, stílusokra

Javasolt szemléltetés: M. Ernst, Picasso, Ensor, Dali, Duchamp

Változatok művészettörténeti alkotásokra

Másolatok készítése, hagyományos festészeti plasztikai és grafikai eljárásokkal, belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, híres festmények megmintázása, méret-és elemváltoztatások

A természetben

Vázlatok és festmények készítése a természetben
A plain air-ben való munka megismertetése

Grafikai művek készítése vonalrajztól a lavírozott tusig

Az akvarell és a gouache. Fotózás a természetben

Fotóséták

Javasolt szemléltetés: a barbizoni iskola alkotásai, a nagybányaiak, a szolnoki és a szentendrei művésztelep műveiből

A szerkesztett és az illuzórikus tér

(Látszat és valóság)
A perspektíva csapdái, kvázi-terek készítése – tükörobjektek, díszlettervek egy megadott műhöz, egy ismert, p. reneszánsz belső tér (festményháttér) megépítése makettben, megszerkesztése rajzban

Javasolt szemléltetés: díszlettervek, építészeti alkotások, Bachmann G., H. Hollein

Minimum követelmény

A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (fény-árnyék, folt, elrendezés, stb.) tudatos alkalmazása az alkotó munkában.
A megjelenítés intenzitásának befolyásolása az önálló tevékenységekben.

A vizuális nyelv jelentésrendszerének ismerete, elemzőképesség.

Az anatómia alapvető törvényszerűségeinek ismerete.

A képi konvenciók ismerete.

A rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásaiban való jártasság.

9. évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

A 9. évfolyam tananyaga átmenetet képez a 8. és a 10. évfolyam elemző és alkotó újraértelmező feladatai között.
Megjelennek az átírással, az alkalmazott feladatokkal kapcsolatos tevékenységek, miközben egyre hangsúlyosabbá válik a korrektúra nélküli munkavégzés kialakítása, a művészettörténeti, néprajzi ismeretek alkalmazása, beépítése a saját alkotásokba.

A vizuális kommunikáció alaposabb megismerése, illetve a mozgó kép bekapcsolása a tevékenységkörökbe a korszerű képzőművészeti szellem kialakítását segítheti elő.

Átírás és alkalmazás

Természet utáni tanulmányok átírása különböző grafikai technikákkal (tus, fotografika, papírmetszet, linómetszet)
Tervezési feladatok alkalmazott grafikai munkákra

Plakátok, naptárak, arculatok tervezése

Arcátírások, arcfestések, díszítő ábrázolások a testen, testfestés, tetoválás.

Smink és karakter, jellemző arcok egy színházi előadás szereplőinél.

Javasolt szemléltetés: tetoválások, törzsi maszkok, ausztrál bennszülöttek testfestései, japán színészálarcok, fotografikák, linómetszetek (Nolde, Kirchner) plakátok különböző korokból

Játék a színekkel

Színsorok készítése és alkalmazása szabadon választott témára
Színperspektíva és alkalmazása a korábban elkészült művek felhasználásával

Színviszonylatok érzékeltetése – fehér kép, fekete kép – készítése

Monokrómia, monotónia, egyszínű sorozatok festése

Javasolt szemléltetés: szinoid rendszer, a Bauhaus színtani dokumentumai, Károlyi Zs., P. d. Francesca festmények

A térplasztika

A szobortervek külső környezetben
Formatanulmányok kövekről

Absztrakt formák

Természetes formák

Kút terv

Figura és természeti forma (pl.: növény, szikla) kapcsolata a plasztikában

Különböző anyagok felhasználása térplasztikai munkákhoz

Javasolt szemléltetés: Moore, B. Hepworth, Borsos M., Serra T. Cragg

A filmvilág

Filmtervek készítése adott témára:

- a kompozíció gyakorlása,
- a kivágás,
- montázs megismerése
- önfilm készítése videokamerával, vagy S-8 kamerával.

Javasolt szemléltetés: BBS filmek a 60-as 80-as évekből, Maurer, Erdély M.

A műalkotás mint korélmény

Játékos feldolgozás különböző stílusú képzőművészeti alkotásokkal
Szobrok megfestése, festmények megmintázása stílusparódiák

Alkotások készítése különböző eszközökkel, különböző stílusokban.

Műalkotásmontázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba

Népművészet és természet

Népművészeti alkotások és azok anyagainak feldolgozása, természet közeli technikák (fazekasság, szövés, fonás, kosárfonás) beépítése alkotásokba
Ismerkedés a magyar nép viselet-és tárgykultúrájával

Javasolt szemléltetés: népművészeti alkotások, anyagok és technikák, Samu Géza, Schéner Mihály „Fáskör" művészei.

Minimum követelmény

Az elvont gondolkodás (absztrakció, redukáló és átíró képesség) kialakítása és gyakorlati alkalmazása.
Az elemző képesség jártassági szinten történő alkalmazása.

Az ábrázoló geometria és alkalmazásának ismerete.

A vizuális kommunikáció jel-és jelzésrendszerének alkalmazása.

Az önálló alkotómunkára való törekvés kialakítása és gyakorlása.

10. évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

A tananyag a 10. Évfolyamban természetszerűleg az utolsó három évben megismert és megtanult eljárások összegfoglalása.
A tanulók ebben az életkorban már képesek önálló módon megszervezni alkotó tevékenységüket.

Az ismétlő jellegű feladatok egy-egy összefoglaló munkában is megjeleníthetők (erre tesz javaslatot a tantervi program is), de sok kisebb feladat megvalósítására is mód nyílhat.

Egyetlen új témakör a médiaművészet megismerése, videó, számítógép használata a képzőművészeti kultúrában.

Feladatok a festészeti alapismeretek összefoglalására

Szabadon választott témában tempera vagy olajfestmény készítése, színtervekkel és rajzi tanulmányokkal együtt nagy méretben (portfolió az alkotási folyamatról)

Feladatok a szobrászati alapismeretek összefoglalására
Szabadon választott anyaggal (gipsz, agyag, fa, viasz) köztéri szoborterv elkészítése szobrászállvány használatával
Tervrajzok, esetleg a mű elhelyezését imitáló fotómontázsok mellékelésével (portfolió a készülő szobor munkafázisairól)

Feladat a grafikai technikák alapszintű ismereteinek összefoglalására
Egy alkalmazott vagy sokszorosított technikájú grafikai lap készítése szabadon választott témában, előkészítő vázlatokkal együtt (portfolió a készítés folyamatáról, az esetleges felhasználási módról – könyv, naptár, prospektus …)

Reklám
A tömegkommunikációs eszközök, sajtó, Tv, Ráció működésének megismerése (tájékozódás szintjén)
Egy reklámkampány vizuális elemeinek megszervezése (arculat, riportok, kisfilm) tervezési szinten
Javasolt szemléltetés: reklámfilmek és szövegek a tömegkommunikációs csatornákról

Médiaművészet
Alapszintű ismeretek elsajátítása a videós és számítógépes grafikai művészeti kifejező módokban
Rövid videós önfilm (önportré) készítése ehhez számítógépes feliratok, szövegsorok és egyéb grafikai anyagok tervezése és kivitelezése
Javasolt szemléltetés: videóművek – Bódy G., Révész L. L.

Minimum követelmény

A tanuló ismerje:
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeit,

- azok jel-, és jelentésrendszerét,
- a sík és térábrázolás szabályrendszerét,
- az ábrázoló geometria alapelemeit,
- a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait,
- a médiaművészet kifejezőeszközeit és azok jelrendszerének alapjait,
- a képi konvenciók jelentéshordozó elemeit,
- az anatómia alapvető törvényszerűségeit és azok ábrázolási konvencióit,
- a vizuális nyelv kommunikációs eszközrendszerét,
- a művészettörténet nagy korszakait.

A tanuló legyen képes:

- a tanár által vagy önállóan kijelölt témák önálló (korrektúra segítségével történő) feldolgozására,
- a művészeti alkotómunka különböz7ő elemeinek egyidejű alkalmazására,
- sík-és térbeli művek létrehozására,
- konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére,
- a látvány illetve az abból történő absztrakció elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel),
- a művészettörténeti korszakok megismert értékeit kreatív módon alkalmazni, adaptálni saját alkotómunkájukban.

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁK MŰHELYGYAKORLATAINAK CÉLJA, FELADATA, KÖVETELMÉNYE

AZ ALAPFOK MŰHELYPROGRAMJA

A MŰHELYPROGRAM CÉLJA

Az előkészítő szakasz vizuális alapismereteire, az alapfok rajz-festés-mintázás műveltséganyagára építve olyan műhelygyakorlat kialakítása, amely erősíti, kiegészíti a fenti tantárgyakban megszerzett ismereteket, jártaságokat, képességeket és gyakorlati tevékenysége által lehetőséget teremt a tárgyalkotásra, környezetalakításra.

A tanulók vizuális élményképességére, képzetanyagára, képi gondolkodására építve olyan tárgyformáló tevékenység megvalósítása, amelyben fejlődik a kreatív tervező képzelet, az esztétikai érzék, a manuális és tárgyalkotó készség, a technikai érzékenység, a konstruáló és művészi képesség.

A MŰHELYPROGRAM FELADATA

Olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, mely lehetővé teszi a fenti célok megvalósulását.

A műhelyprogram feladata, hogy ismertesse meg a tanulót:

- a választott műhelytevékenység – anyagaival, eszközeivel,
- a tárgykészítéshez szükséges tervezési folyamatokkal,
- a tárgykészítés alapműveleteivel, technikáival, munkavédelmével,
- a díszítés eszközeivel, lehetőségeivel.

Alakítsa ki azokat a speciális ismereteket, amelyek elsajátítása által képes lesz meghatározott célú és funkciójú tárgyak készítésére.

A MŰHELYMUNKA MÓDSZERE

Az alkotóképesség kialakítása a személyiségfejlesztés napjaink pedagógiájának kiemelt feladata.

A gyermek alkotóképessége, életkori sajátosságánál fogva, legjobban játékos tevékenységgel alakítható. A képzés során olyan ismereteket kell adni, amelyet a későbbi élethelyzetekben aktivizálni tud, olyan magatartásformát kell kialakítani, hogy ki tudja hozni magából azokat az értékeket, amire szüksége van.

Olyan helyzetekre és gyakorlatokra van szükség, amelyek a gyermek kíváncsiságát, játékosságát, önállóságát, sablonoktól eltérő attitűdjét, sokirányú érdeklődését, érzékenységét, beleélő készségét megmozgatják, melyek elősegítik az élmények, az információk, tapasztalatok, ítéletek gazdagodását, az esztétikai érzékenység kifinomodását, a megjelenítő, konstruáló, környezetalakító, önkifejező, problémamegoldó képesség kifejlődését.
Biztosítja a felfedezés, a siker örömét, a művészethez vezető utak személyes bejárását.

A MŰHELYVÁLASZTÁS MÓDSZERE

A két éves műhely előkészítő után történhet meg a tényleges műhelygyakorlat, a tanszak választás.

KÖVETELMÉNYEK AZ ALAPFOK VÉGÉN

A tanuló az alapfok végén ismerje:

- az adott szakád legjelentősebb alkotásait,
- a tartalom és forma összefüggéseit,
- a tárgyformáló tevékenység anyagait, eszközeit,
- a tervezés, kivitelezés műveleteit,
- az alkotás módszereit,
- a díszítés eljárásait,
- a kifejezési módokat és lehetőségeket,
- a szín-és formarendezés alaptörvényeit.

A tanuló az alapfok végén legyen jártas:

- a formaelemzésben,
- a tárgyértelmezésben,
- a díszítménytervezésben,

- a kifejezési eszközök személyes jellegű használatában.

A tanuló az alapfok végén legyen képes:

- elméleti és gyakorlati ismereteinek alkalmazására,
- a forma jelentést hordozó funkcióinak megismerésére,
- a leendő tárgy elképzelésére, megtervezésére,
- a munkafázisok megállapítására,
- a legalkalmasabb anyagok megválasztására,
- a tárgyformáló eszközök használatára,
- az anyagok formálására, egyszerű tárgyak készítésére,
- a balesetmentes munkavégzésre,
- az elvégzett tevékenység értékelésére.

A TOVÁBBKÉPZŐ MŰHELYPROGRAMJA

A MŰHELYMUNKA CÉLJA

A választott műhelygyakorlat tanításának célja, hogy azt az alapfokú képző-, és iparművészeti művészetoktatási intézmény tantárgyainak, (rajz-festés-mintázás, művészettörténet) műveltséganyagával közösen fejlessze:

- a vizuális megismerő, megjelenítő, kifejező, alkotó képességeket,
- a látást, a kézügyességet, a technikai érzéket,
- a kézműves konstruáló, tárgytervező-alakító készségeket.
- az esztétikai érzékenységet, ítélőképességet,
- a helyzetfelismerő, véleményalkotó, problémamegoldó képességeket.

A műhelygyakorlat célja:

- a tapasztalásra épülő, tevékenységbe ágyazott készség és képességfejlesztés,
- az értelmi és érzelmi gazdagítás,
- az életkori sajátosságokat figyelembevevő tehetséggondozás,
- a sokoldalú személyiségfejlesztés.

A műhelygyakorlat célja, hogy a tanulók gondolataikat, elképzeléseiket a vizualitás, a tárgyformálás eszközeivel meg tudják jeleníteni

- ismerjék a választott műhely elméleti és gyakorlati tudnivalóit,
- esztétikai és technikai lehetőségeit,
- rendszerezzék, alkalmazzák a megszerzett ismereteiket,
- legyenek képesek tervezésre, kivitelezésre, tárgyalkotásra.

A művészeti iskola tevékenysége járuljon hozzá, hogy a tanulók életkoruknak és képességüknek megfelelő vizuális műveltségre tegyenek szert, hogy képessé váljanak ezen ismereteik felhasználására a mindennapi életben és a továbbtanulásban.

A MŰHELYMUNKA FELADATA

A tárgyalkotó műhelymunka feladata, hogy a tanulót ismertesse meg:
- a választott tárgyalkotó tevékenység jelentőségével, helyével, szerepével,
- alkalmazási lehetőségével
  - a választott tevékenység eszközeivel, anyagaival, technikáival, formanyelvével, konvencióival,
- a tervezés, dokumentálás módszereivel,
  - a forma-díszítmény, az anyag-forma-technika-funkció-rendeltetés, hasznosság-szépség, életmód-tárgy-stílus összefüggéseivel.

Keltse fel a tárgyi világ, a környezet iránti érdeklődést.

A tárgyalkotó műhelymunka alakítsa ki:
- a szerszámhasználó, anyagalakító jártasságokat,
- a tárgytervező-kivitelező-alkotó képességeket,
- a munkaszervezés, ellenőrzés, eredményértékelés módszereit.

A képességeket olyan szintre fejlessze, hogy elképzeléseiket tárgyiasult formában meg tudják jeleníteni.

KÖVETELMÉNYEK A TOVÁBBKÉPZŐ ELVÉGZÉSE UTÁN

A tanuló ismerje a választott műhelygyakorlat:
- fogalmát, műfaját, szerepét, jelentőségét, alkalmazási lehetőségeit,

- a legjelentősebb alkotásait, alkotóit, műhelyeit,
- a fejlődés szakaszait, technikai vonulatait,
- a kifejezés, megjelenítés eszközrendszerét, anyagait,
- az anyagalakítás eszközeit, eljárásait, technikai műveleteit,
- a felhasználás, feldolgozás, bemutatás lehetőségeit,
- a formázás, díszítés módjait,
- az anyag, forma, funkció összefüggéseit.

A tanuló legyen jártas a választott műhelygyakorlat:

- kifejezési eszközeinek megismerésében, azok felhasználásában,
- a műfaj követelményeinek megfelelő átfogalmazásban, átírásban,
- a tervezés kétnyelvi eszközeinek értelmező ábráinak alkalmazásában
- a díszítés technikai műveleteiben,
- a kifejezés hagyományos és újszerű technikáiban,
- az egyéniségnek megfelelő: anyag, eszköz, formálástechnika, alkotói módszer, forma-és motívum megválasztásában, kivitelezésében.

A tanuló legyen képes a választott műhelygyakorlat:

- folyamatainak, alkotásainak, tárgyainak megismerésére; legjellemzőbb vonásainak megragadására,
- a feladatnak megfelelő megjelenítési, gondolatközlési, átírási gyakorlatok; tér, forma-és színtanulmányok; szerkesztési eljárások; modellek, makettek készítésére,
- a tervezési folyamatok önálló megoldására,
- a forma-díszítmény, forma-funkció összhangjának megteremtésére,
- a célnak megfelelő: kifejezési eszközök, anyagok, technológiák, eljárások, anyagmegformálás, alakítás megválasztására,
- a szerszámok, eszközök balesetmentes, szakszerű használatára,
- a tervszerű, igényes munkavégzésre.

GRAFIKA TANSZAK

KÖVETELMÉNYE ÉS TANTERVI PROGRAMJA

Célok, feladatok

A grafikai műhelygyakorlat tanítási célja, az egyedi és sokszorosított grafikai eljárások megismerése. A grafika két fő területének: a képgrafikusi és az alkalmazott grafikai tevékenységnek megismertetése.
A tanuló:

- ismerkedjen meg a szükséges elmélet és gyakorlati ismeretekkel,
- sajátítsa el a grafikai munkához szükséges technikai eszközök használatát,
- ismerkedjen meg a grafika lehetőségeivel és korlátaival (sokszorosítható grafikák, illusztráció, reklámgrafika …),
- tudja kiválasztani és alkalmazni az egyéniségének megfelelő grafikai technikát,
- ismerje a szaknyelvet,
- legyen tájékozott a grafika művészettörténetében,
- tevékenységének végzésében váljon önállóvá,
- legyen nyitott az új médiumok megismeréséhez (komputer),
- felkészültsége legyen alkalmas arra, hogy tanulmányait szakirányban tovább folytathassa.
- a grafikai tevékenységhez szükséges technikai anyagok, eszközök, szerszámok működésével kezelésével
- a grafikai művészet egy-egy kiemelkedő képviselőjével,
- a segédanyagok tulajdonságaival, használatával,
- a szabványokkal, a méretekkel, az installálási törvényekkel,
- a szakma rövid történetével,
- a képzőművészeti gyakorlatban, a feladatokban felhasználható művészeti elemekkel (pont, vonal, szín …),
- a képépítés törvényszerűségeivel,
- a színelmélet alapjaival,

A grafikai műhelygyakorlat feladata, hogy a tanulóban:

- fejlessze ki a feladatok elvégzéséhez szükséges önálló, kreatív, alkotói módszert,
- alakuljon ki véleménynyilvánítási, ítélethozatali igény és képesség,
- alakuljon ki a készített mű esztétikus megjelenítésének képessége.

Követelmények az alapfok végén

Az alapfok végén a tanuló ismerje:

- a képépítés alapvető szabályait,
- a tanult grafikai technikákat, ezek továbbfejlesztési lehetőségeit és korlátait,

- az egyedi és sokszorosított grafika – különösen a megismert magasnyomási eljárások – sok színű technikai lehetőségeit,
- a grafika történeti és technikai sajátosságait,
- a nyomtatásra és dúckészítésre alkalmas papírfajtákat, linó és fém anyagokat.

Az alapfok végén a tanuló legyen képes:

- az eddig megismert grafikai technikák alkalmazására,
- vázlat készítésre, motívumgyűjtésre, feldolgozásra, átírásra, dúcradolgozásra,
- az egyedi és sokszorosított grafika – különösen a megismert magasnyomási eljárások – sokszínű technikai lehetőségeinek alkalmazására,
- esztétikus kép megjelenítésre.

Az alap- és záróvizsgát a helyi tanterv alapján állítjuk össze, figyelembe véve a központi előírásokat is.

Követelmény a továbbképző végén

A továbbképző végén a tanuló ismerje:

- a legújabb nemzetközi és hazai sokszorosított grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a hazai kortárs grafika eredményeit.

A továbbképző végén a tanuló legyen képes:

- önálló kifejezőkészségre és grafikai komponálásra,
- technikailag tiszta és kevert technikájú lapok létrehozására,
- képi megfogalmazásait az iparban használatos reklámhordozókon (könyv, lemez, plakát) is alkalmazni,
- klasszikus sokszorosított grafikai faximile reprodukció készítésére,
- önálló gondolatokkal és képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- kiállításra alkalmas munkák létrehozására.

Tananyag

Alapfok

Műhelyelőkészítő

évi 18 hét (heti 2 óra), összesen 36 óra

Monotypia

Az egyedi rajz és a sokszorosítás kezdetei
Pozitív és negatív nyomat

Jelhagyás tárgyakkal (ujjal, fésűvel …)

Több szín felhengerlése

A vonal és a folt szerepe

Ritmus-ösztönösség-automatizmus-szerkesztettség

Frottázs

Anyagnyomatok – „kopírozás”
Különböző fakturális tárgyak nyomatai (bársony, vászon)

Kisebb méretű tárgyak lenyomtatása (gomb, papír zsebkendő, levél)

Tárgypecsét – kedvenc, jellemző tárgy nyomata – mappákon, füzeteken …

Papírmetszet

Egyszerű papírmetszet készítése
Vágás, tépés kartonból, alakítás, képépítés

Játékosság

1.-3.-évfolyam

évi 36 hét (heti 2 óra), összesen 72 óra

Elmélet

A grafika

A grafika fogalma
A rajz szerepe a képzőművészetben

Az egyedi rajz

A sokszorosított lapok

Történeti áttekintés

Alkalmazott-és képgrafika különbözősége

TEXTILMŰVES TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A textilműves műhelymunka célja, hogy a tanuló
- a megismert műfaji lehetőségeket egyéniségének megfelelően tudja használni, alkalmazni,
- tudjon bánni a megszerzett ismeretekkel, anyagokkal, technikákkal,
- legyen képes a tervezési feladat megoldására (rajz-, szín- és formaismeret, kompozíciós készség) és a terv kivitelezésére,
- legyen képes textiles feladatok elkészítésére, kivitelezésére, esztétikus megjelenítésére.

A textilműves műhelymunka feladata, hogy ismertesse meg a tanulóval
- a textilt, mint anyagot,
- a textil felhasználhatóságának sokszínűségét,
- a textil sajátosságait,
- a természetes és a mesterséges szálasanyagokat,
- az őstextileket,
- a szövést előkészítő műveleteket (felvetés, leszövés, szövés stb.),
- a textilnyomás technikáját (dúcnyomás, filmnyomás, sablonkészítés, hengernyomás),
- a gobelinszövést,
- a varrás és a hímzés fajtáit, alkalmazási lehetőségeit,
- a rátétkészítést, a textilplasztikát,
- a vegyszereket, festékeket,
- a gépi és kézi varrást,
- a textil történetét az őskori textilemlékektől a mai modern - hazai és külföldi - textilművészeti törekvésekig.

Követelmények

A tanuló az alapfok végén ismerje
- a tanult egyszerűbb textiltechnikákat,
- az eszközöket, anyagokat,
- a textiltörténet jelentősebb állomásait a művészettörténet folyamatában,
- a textil felhasználásának sokszínűségét.

A tanuló legyen képes
- alkalmazni a tanult technikákat,
- a művészettörténeti, múzeumi, népművészeti anyagra támaszkodva tervezési feladatok megoldására,
- esztétikai minőségek felismerésére,
- önálló munkák létrehozására.

A tanuló a továbbképző végén ismerje
- az anyag, forma, funkció összefüggéseit,
- a szövési technikákat,
- a szövéshez használt eszközöket, anyagokat,

- a XX. századi magyar és külföldi textil törekvéseket.

A tanuló legyen képes
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretanyag feldolgozására és alkalmazására,
- önálló gondolatok kifejezésére és megvalósítására,
- tervek készítésére,
- művészi érték létrehozására,
- saját képek, szőnyegek elkészítésére,
- a textil és más anyag „ötvözésére”, egymással való alakítására,
- társai és saját munkáit, művészi alkotásokat elemezni, véleményezni.

Alakuljon ki a tanulóban
- a teremtéshez, alkotáshoz szükséges készség,
- az igényesség és a mesterségbeli alázat.

A TEXTILMŰVES MŰHELYGYAKORLAT VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A TEXTILMŰVES MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás max. 90 perc
Textilműves műhelygyakorlat max. 180 perc
- rajzi, tervezési feladat 50 perc
- tárgykészítés 130 perc

2. A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a textilművesség természetes alapanyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló textilművességben megszerzett jártasságát, szakmai tudását.

A textilműves műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész textilműves tárgy vagy tárgycsoport.

A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott műveletekkel (szövéssel, nemezeléssel...) létrehozott tárgy vagy a vásárolt textil meghatározott funkció szerinti alakításával (szabás, varrás...), díszítésével (szálhúzás, hímzés, batikolás, festés, nyomódúcos mintázás, applikálás, kollázsszerű anyagtársítás...) létrehozott vizsgamunka lehet:
- használati tárgy,
  = textilbáb,
  = öltözetdarab, öltözetkiegészítő,
  = lakástextil...,
- textilplasztika.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített textilműves tárgy.

A vizsgamunka az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott textilműves technikával létrehozott alkotás. A textilműves tárgy többek között lehet asszociációra, motívumképzésre alkalmas formák átírásával, különféle eljárással díszített öltözködési vagy lakástextil.

3. A vizsga értékelése

A textilműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
- tárgytervező képesség,
- formaalakító és díszítményképző készség,
- kifejező készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- textiles alapismeret (alapanyag- és anyagalakítási ismeret, jártasság),
- műfaji sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhatása.

A TEXTILMŰVES MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:
Rajz-festés-mintázás max. 120 perc
Textilműves műhelygyakorlat max. 240 perc
- rajzi, tervezési feladat 40 perc
- tárgyalkotás 200 perc

1.2. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:
Textilműves műhelygyakorlat max. 10 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A textilműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalkotó képessége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező készségét, a textilművesség természetes alapanyagairól, műfaji sajátosságairól, tárgyköreiről, a hagyományos és kortárs textilek, a lakás- és öltözködéskultúra esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló textilművességben megszerzett jártasságát, mesterségbeli tudását, művészi igényességét.

A) Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész textilműves tárgy vagy tárgyegyüttes.

A benyújtott - a tanári irányítással tervezett és kivitelezett színes rajzi, tervezési munka alapján szabadon választott műveletekkel - szövéssel (torontáli, szumák, ógobelin, erdélyi festékes), nemezeléssel - létrehozott tárgy vagy a vásárolt textil meghatározott funkció szerinti alakításával (szabás, varrás...), díszítésével (szálhúzás, hímzés, batikolás, festés, nyomódúcos mintázás, applikálás, kollázsolt anyagtársítás...), illetve a felsorolt műveletek kombinációjával létrehozott vizsgamunka lehet:
- használati tárgy,

= textilbáb,
= öltözetdarab, öltözetkiegészítő (kalap, táska, öv...),
= lakástextil...,
- textilplasztika.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített textilműves tárgy.

A textilműves vizsgatárgy az intézmény által meghatározott használati funkcióra alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott textilműves technikával létrehozott alkotás.

A vizsgamunka többek között lehet szabad anyagtársításokkal létrehozott használati tárgy.

2.2. A textilműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a textilművesség természetes alapanyagai,
- a textilművesség vegyszerei,
- textilt létrehozó eszközök, technikák,
- a textil fajtái, a textilfajták szerkezete,
- textilműves díszítési módok,
- a társműfajok (grafika, festészet) megjelenése a textilen, a textilművesség ágai,
- szőttesek, szőnyegek,
- a textilművesség legjelentősebb tárgyi emlékei,
- népi textíliák,
- textilképek, textilplasztikák a kortárs művészetben,
- divattörténet,
- textilművesség egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

3. A vizsga értékelése

3.1. A textilműves műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- funkciónak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
- tárgyformáló, díszítő, stilizáló készség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
- a terv egyedisége,
- a műfaji lehetőségek egyéni alkalmazása,
- a műveletek, munkafolyamatok helyes alkalmazása,
- az alkalmazás szintje,
- a textilműves tárgy összhatása, esztétikuma.

3.2. A textilműves műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.